

ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

ธนวิน ไศลบาท

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
มีนาคม 2559

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

ธนวิน ไศลบาท

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
มีนาคม 2559
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

PERSONNEL'S OPINIONS ON GOOD GOVERNANCE-BASED ADMINISTRATION BY TAMBON MUNICIPALITIES IN MUANG YASOTHON DISTRICT, YASOTHON PROVINCE

THANWIN SAILABANT

A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
DEPARTMENT OF GOVERNMENT
FACULTY OF SOCIAL SCIENCES
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
B.E.2559 (2016)

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์และคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ของนายธนวิน ไศลบาท ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ดร.สุวัฒน์ จิตติจันทร์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ เกียรติเจริญ)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์อุดม พิริยะสิงห์)

..... กรรมการ
(ดร.อำนวย สังข์ช่วย)

..... กรรมการ
(ดร.พัชรี ศิลารัตน์)

..... กรรมการ
(ดร.สุวัฒน์ จิตติจันทร์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ เกียรติเจริญ)

คณะบัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

..... คณบดีคณะสังคมศาสตร์
(พระมหาอรุณ ปญฺญารุโณ)
วันที่..... เดือน ..... พ.ศ. 2559

5520750332033 : สาขาวิชา: รัฐศาสตร์การปกครอง; ร.ม. (รัฐศาสตร์การปกครอง)
คำสำคัญ : ความคิดเห็น/ หลักธรรมาภิบาล/ เทศบาลตำบล

ธนวิน ไศลบาท : ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร (PERSONNEL'S OPINIONS ON GOOD GOVERNANCE-BASED ADMINISTRATION BY TAMBON MUNICIPALITIES IN MUANG YASOTHON DISTRICT, YASOTHON PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ สุวัฒน์ จิตติจันทร์, ปร.ด., ผศ.ดร. สมเกียรติ เกียรติเจริญ, D.P.A., 144 หน้า. ปี พ.ศ. 2559

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร 2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธรของบุคคลากรที่มี เพศ อายุ การศึกษา และสถานภาพต่างกัน และ 3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรในเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ปี พ.ศ. 2558 จำนวน 175 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าห้าระดับ จำนวน 30 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .86 สถิติใช้วิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบความแตกต่างโดยใช้ t- test และ F–test (One–way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า 1) บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า และ ด้านหลักความมีส่วนร่วม 2) บุคลากรที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ด้านหลักความโปร่งใส แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 3) บุคลากรได้เสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้งหกด้านลำดับตามความถี่จากสูงไปหาต่ำสามอันดับ คือ ทุกฝ่ายต้องมีการเคารพความคิดเห็นของแต่ละบุคคล ข้อมูลของแต่ละฝ่ายควรที่มีความชัดเจน ถูกต้อง บุคลากรในองค์กรทุกฝ่ายโดยเฉพาะผู้บริหารและข้าราชการประจำ จะต้องมี การศึกษากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อ นำมาปรับใช้กับการ

ปฏิบัติหน้าที่ให้เกิด ประโยชน์สูงสุด และ ต้องใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดคุ้มค่าเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมมากที่สุด

5520750332033: MAJOR: POLITICAL SCIENCE; M.A. Pol. Sc. (Political Science)

KEY WORDS: OPINIONS/GOOD GOVERNANCE/TAMBON MUNICIPALITY

THANWIN SAILABANT : PERSONNEL'S OPINIONS ON GOOD GOVERNANCE-BASED ADMINISTRATION BY TAMBON MUNICIPALITIES IN MUANG YASOTHON DISTRICT, YASOTHON PROVINCE. ADVISORY COMMITTEES : SUWAT JITJUN, Ph.D.; SOMKIET KIETJAREON, D.P.A., ASSISTANT PROFESSOR, D.P.A.; 144 PP, B.E. 2559

This thematic paper served the purposes: 1) to study personnel's opinions on good governance-based administration at tambon municipalities in the authorized area of Yasothon province's Muang Yasothon district, 2) to compare their opinions on the so-called administration there in its authorized area to their genders, ages, educational qualifications and statuses, and 3) examine personnel suggestions for development approaches leading to good governance-based administration. Samples were personnel of the municipalities in its authorized area, dividing them into four groups : officials, totaling 175. The research instrument was five-rating scale questionnaires with thirty questions, possessing the reliability for the entry issue at .86. The statistics used for data analyses comprised percentage, mean and standard deviation, comparing differences with t-test and F-test (One-way ANOVA).

Outcomes of the research findings: 1) Personnel opinions on good governance-based administration at tambon municipalities are overall rated 'high' as scaled in its mean of one single aspect, which each of them put in the descending orders of their means embraced: transparency, rule of law, accountability, ethics, value of money, and participation. 2) Their genders, ages, educational qualifications and statuses bear no significant differences in their opinions on it in the overall aspect. In contrast to one single aspect taken into consideration, their statuses prove significantly different in participation, with the level of statistical significance at .05.

3) Suggestions of personnel's opinions on good governance-based administration carried out by them in its authorized area are in the descending order of frequencies that: every side should respect individual's opinion, every side's data should clear-cut and correct, personnel of every side in municipalities, especially administrators and regular officials, have to study laws, regulations and rules in order to adjust them for their duty performance to achieve maximum benefits, and every side must use resources economically, deserving value of money, for the highest benefits of the public.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากบุคคลหลายฝ่ายในการให้คำแนะนำปรึกษาและปรับปรุงแก้ไขสารนิพนธ์ทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ขอกราบขอบพระคุณมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พร้อมคณะผู้บริหาร ท่านเจ้าคุณพระราชปริยัติวิมล ,ดร. รองอธิการบดี วิทยาเขตร้อยเอ็ด ที่ได้เปิดสถานศึกษาในระดับปริญญาโทขึ้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด ทำให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนในระดับที่สูงขึ้น ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงยิ่งไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ประธานกรรมการ และกรรมการ ที่ให้ความเมตตา กรุณา และให้ความรู้ให้คำแนะนำในข้อคิดเห็นต่างๆ ในการสอบสารนิพนธ์ในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.สุวัฒน์ จิตติจันทร์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และ ผศ.ดร.สมเกียรติ เกียรติเจริญ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย สารนิพนธ์ฉบับนี้จะไม่ประสบผลสำเร็จเลยหากผู้วิจัยไม่ได้รับความกรุณา ความเมตตาการเสียสละเวลาเพื่อให้ความรู้ให้คำแนะนำในข้อคิดเห็นต่างๆ ในการแก้ไขปรับปรุงสารนิพนธ์จากท่านผู้มีพระคุณที่ผู้วิจัยได้กล่าวนามมาผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ที่ได้ประสาทความรู้ และประสบการณ์ตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยศึกษาเล่าเรียน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยทุกท่าน นักศึกษาปริญญาโทรุ่นพี่ เพื่อน รุ่นน้อง และประชาคม คณะผู้บริหาร พนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้ซึ่งเป็นกัลยาณมิตรที่ได้ให้ความช่วยเหลือให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบครอบครัวไศลบาท อันเป็นที่เคารพยิ่ง ที่ได้ช่วยกันวางรากฐานการศึกษา วางรากฐานศีลธรรมอันดี และผู้เป็นกำลังใจที่สำคัญยิ่งของผู้วิจัยในการสนับสนุนผู้วิจัยในทุก ๆ ด้าน

ธนวิน ไศลบาท

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญ	ซ
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญภาพ	ฐ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 สมมติฐานของการวิจัย	2
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	2
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น	6
2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ	13
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารเทศบาลตำบล	22
2.4 ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล	25
2.5 สภาพพื้นที่ทำการวิจัย	36
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	58
2.7 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	61

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่	
3 วิธีดำเนินการวิจัย	62
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	62
3.2 เทคนิควิธีสุ่มตัวอย่าง	62
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	63
3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	65
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	66
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	66
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย	67
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล	71
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	71
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	93
5.1 สรุปผลการวิจัย	94
5.2 อภิปรายผล	96
5.3 ข้อเสนอแนะ	104
บรรณานุกรม	107
ภาคผนวก	111
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย	112
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ	114
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล	118

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก ง แบบสอบถาม..... 124
ภาคผนวก จ อำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม..... 132
ภาคผนวก ฉ การตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย..... 134

ประวัติผู้วิจัย..... 139

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

3.1 จำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย จำแนกตามตำแหน่ง..... 65

4.1 แสดงจำนวนและร้อยละ (Percentage) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ..... 73

4.2 แสดงจำนวนและร้อยละ (Percentage) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ..... 74

4.3 แสดงจำนวนและร้อยละ(Percentage) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา..... 74

4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมืองจังหวัดยโสธร โดยรวมและรายด้าน..... 75

4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$)ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมืองจังหวัดยโสธร ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมและรายข้อ..... 76

4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมืองจังหวัดยโสธร ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมและรายข้อ..... 77

4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมืองจังหวัดยโสธร ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมและรายข้อ..... 78

4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมืองจังหวัดยโสธร ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมและรายข้อ..... 79

4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมืองจังหวัดยโสธร ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมและรายข้อ..... 80

4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมืองจังหวัดยโสธร ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมและรายข้อ..... 81

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่

4.11 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมืองจังหวัดยโสธร โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ..... 82

4.12 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความแตกต่างระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมืองจังหวัดยโสธร โดยรวมและรายด้านจำแนกตามเพศ..... 83

4.13 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมืองจังหวัดยโสธร โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ..... 85

4.14 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความแตกต่างระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวมและรายด้านจำแนกตามอายุ..... 87

4.15 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมืองจังหวัดยโสธร โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา..... 88

4.16 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความแตกต่างความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา..... 90

4.17 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร..... 91

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 2.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับประชาชน..... 24
ภาพที่ 2.2 แสดงโครงสร้างเทศบาลตำบล..... 57
ภาพที่ 2.3 แสดงการสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย..... 61

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในช่วงเวลาที่ผ่านมามีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอย่างรวดเร็ว ในขณะที่ระบบราชการขยายตัวและมีความซับซ้อนมากขึ้นเรื่อยๆประกอบกับการที่ระบบราชการขาดการตรวจสอบจากภายนอก ส่งผลให้มีการใช้อำนาจรัฐไปละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน มีการทุจริตประพฤติมิชอบในวงราชการปรากฏบ่อยครั้งขึ้น ส่งผลให้ประเทศไทยต้องประสบกับปัญหาวิกฤติทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรงในกลางปี พ.ศ. 2540 (สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน, 2546, หน้า 19) คณะรัฐมนตรีมอบให้สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะในการป้องกันและแก้ไขปัญหาวิกฤติทางเศรษฐกิจและต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ความเห็นชอบ“ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542”เพื่อประกาศให้องค์กรทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชน ให้มีความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของภาครัฐให้สามารถนำมาปรับใช้ในการปฏิบัติงานให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพโดยเร็ว ซึ่งมีหลักการพื้นฐาน 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า (ราชกิจจานุเบกษา, 2542, หน้า 2)

การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีให้เกิดขึ้นในทุกภาคส่วนของสังคมมีความสำคัญลำดับสูงสุดในการปฏิรูปให้เกิดกลไกการบริหารจัดการที่ดีบนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนาประเทศ ได้แก่ 1) การปรับระบบบริหารจัดการภาครัฐให้มีประสิทธิภาพและโปร่งใส 2) การกระจายภารกิจและความรับผิดชอบให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างโปร่งใส 3) การป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบในทุกภาคส่วน 4) การพัฒนาและเสริมสร้างกลไกการตรวจสอบถ่วงดุลทุกส่วนในสังคม 2540 (หลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษา, 2546, หน้า 11) เพื่อให้การปฏิบัติงานของส่วนราชการตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศและให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตลอดจนเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกินความจำเป็นและประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวก ได้รับการตอบสนองความต้องการรัฐบาลจึงได้ประกาศใช้“พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546”เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารราชการอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

เทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร มีทั้งสิ้น 5 แห่ง ได้แก่ เทศบาลตำบลตาดทอง เทศบาลตำบลเดิด เทศบาลตำบลทุ่งแต้ เทศบาลตำบลน้ำคำใหญ่ เทศบาลตำบลสำราญ เทศบาลตำบลเหล่านี้จะประสบปัญหาเรื่องการบริหารงาน ปัญหาความขัดแย้ง อันเป็นผลมาจากผลประโยชน์ การแสวงหาผลประโยชน์ การใช้อำนาจทางการเมืองที่ตนมีอยู่มาบังคับใช้กับข้าราชการส่วนท้องถิ่นต่างๆ ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร และจะได้นำผลการวิจัยที่ได้ไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้บุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมาภิบาลและสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธรของบุคลากรที่มี เพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน

1.2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1.3.1 บุคลากรเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ที่มีเพศต่างกัน จะมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานเทศบาลตำบล แตกต่างกัน

1.3.2 บุคลากรเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ที่มีอายุต่างกัน จะมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานเทศบาลตำบล แตกต่างกัน

1.3.3 บุคลากรเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานเทศบาลตำบล แตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยกำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ บุคลากรในเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ปี พ.ศ. 2558 ดังนี้ เทศบาลตำบลตาดทอง จำนวน 65 คน เทศบาลตำบลเดิด จำนวน 81 เทศบาลตำบลทุ่งแต้ จำนวน 40 คน เทศบาลตำบลน้ำคำใหญ่ จำนวน 70 คน และเทศบาลตำบลสำราญ จำนวน 55 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 311 คน

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานเทศบาลตำบลในครั้งนี้ เป็นไปตามหลักการพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล 6 ด้าน ได้แก่

1) ด้านหลักนิติธรรม
2) ด้านหลักคุณธรรม
3) ด้านหลักความโปร่งใส
4) ด้านหลักความมีส่วนร่วม
5) ด้านหลักความรับผิดชอบ
6) ด้านหลักความคุ้มค่า

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ เทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร จำนวน 5 เทศบาล คือ 1) เทศบาลตำบลตาดทอง 2) เทศบาลตำบลเดิด 3) เทศบาลตำบลทุ่งแต้ 4) เทศบาลตำบลน้ำคำใหญ่ และ 5) เทศบาลตำบลสำราญ

1.4.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2558 - วันที่ 31 ธันวาคม 2558

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทำให้ทราบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

1.5.2 ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

1.5.3 ทำให้ทราบข้อเสนอแนะของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

1.5.4 สามารถนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้เป็นสารสนเทศในการพัฒนาในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีศัพท์ที่มีความหมายเฉพาะการวิจัย ที่ผู้วิจัยต้องการที่จะนิยามเพื่อให้เป็นที่เข้าใจตรงกัน ดังนี้

ความคิดเห็น หมายถึง ความเชื่อ การตัดสินใจ ความคิด ความรู้สึกประทับใจที่ไม่ได้จากการพิสูจน์ การชั่งน้ำหนักว่าเป็นการถูกต้องหรือไม่ พจนานุกรมเวบส์เตอร์ ได้ให้ความหมายว่า ความคิดเห็นเป็นความเชื่อที่ไม่ได้ตั้งอยู่บนความรู้อันแท้จริง แต่ตั้งอยู่ที่ใจ ความคิดเห็นคือความคิดเห็นในบางสิ่งบางอย่างอาจเป็นจริงตามที่คิดไว้สภาพความรู้สึกที่มีต่อบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธรมี 6 ด้าน คือ 1) ด้านหลักนิติธรรม 2) ด้านหลักคุณธรรม 3) ด้านหลักความโปร่งใส 4) ด้านหลักความมีส่วนร่วม 5) ด้านหลักความรับผิดชอบ 6) ด้านหลักความคุ้มค่า

การบริหารงาน หมายถึง กระบวนการทางสังคมของบุคคล ที่ทำหน้าที่การวางแผนการจัดองค์การจัดคนเข้าทำงาน สั่งการ และควบคุมการทำงานให้กิจกรรมขององค์การดำเนินงานไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพบนพื้นฐานปัจจัยในการผลิต

ธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารการจัดการดูแลประโยชน์ของส่วนรวมและการรักษาผลประโยชน์ซึ่งกันและกันระหว่าง ภาครัฐ ภาคสังคม ภาคเอกชนและประชาชนทั่วไปในทุกๆด้านและทุก ๆ ระดับเพื่อให้มีการวางกรอบการทำงานอย่างเป็นระบบที่มีความสัมพันธ์วิธีการและมีเครื่องมือที่ก่อให้เกิดระบบการบริหารจัดการที่ดีด้วยความเป็นธรรม เคารพสิทธิอย่างเสมอกันมีระบบและการใช้กฎหมายที่ยุติธรรม มีความรับผิดชอบ เปิดโอกาสให้ประชาชน มีส่วนร่วม มีความโปร่งใส มีความคงเส้นคงวา สามารถตรวจสอบได้รับรู้ได้เมื่อตัดสินใจแล้วเปิดเผยเหตุผล ได้การใช้อำนาจมีที่มาที่ไปอย่างเปิดเผยชัดเจนและสามารถก้าวก่ายสั่งการได้อย่างไม่มีข้อจำกัด ประกอบด้วย

หลักนิติธรรม หมายถึง การมีกฎเกณฑ์ต่างๆที่ยุติธรรมและชัดเจนของกฎหมายเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเสมอภาคเท่าเทียมกันเป็นที่ยอมรับของสังคมอันจะทำให้สังคมยินยอมพร้อมใจกันปฏิบัติตามกฎข้อบังคับเหล่านั้นด้วยกระบวนการยุติธรรมและถูกบังคับใช้กับคน กลุ่มต่าง ๆ อย่างเสมอภาคเท่าเทียมกันโปร่งใสและตรวจสอบได้

หลักคุณธรรม หมายถึง การใช้อำนาจความชอบธรรมในความถูกต้องดีงามเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีคุณภาพ มีความซื่อสัตย์จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัยในการประกอบอาชีพที่สุจริตมีการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรอย่างเกิดประโยชน์สูงสุดสังคมมีเสถียรภาพอยู่รวมกันอย่างสงบสุข

หลักความโปร่งใส หมายถึง กระบวนการทำงานกฎเกณฑ์กติกาต่างๆที่มีการดำเนินการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันเพื่อให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ อย่างตรงไปตรงมาของ

คนในองค์กร มีความโปร่งใสตรวจสอบได้และมีความพร้อมที่จะถูกตรวจสอบได้ไม่ว่าเป็นจากองค์กรภายในหรือองค์กรภายนอก

หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ซึ่งกันและกันของบุคลากรทุกฝ่ายในองค์กรร่วมกันแสดงความคิดเห็นให้คำแนะนำปรึกษาร่วมวางแผนร่วมปฏิบัติที่เห็นพ้องต้องกันเพื่อเปิดกว้างในความคิดเห็นหาทางออกที่ดีที่สุดสำหรับทุกๆคนเกิดการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ต้องการโดยการกระทำผ่านกลุ่มหรือองค์กรเพื่อให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์

หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่การใส่ใจในปัญหาและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาในสิ่งที่ตนเองปฏิบัติโดยจะคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ส่วนรวมเป็นหลักและมีจิตใจที่เสียสละให้แก่ส่วนรวมและพร้อมที่จะได้รับการตรวจสอบจากการร้องเรียนหรือการกล่าวหาที่ได้รับจากการกระทำของตน

หลักความคุ้มค่า หมายถึง การจัดการบริหารปริมาณและคุณภาพการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กรและส่วนรวมเป็นที่ตั้งและพัฒนาองค์กรไปสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

เทศบาลตำบล หมายถึง เทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธรประกอบด้วย 1) เทศบาลตำบลตาดทอง 2) เทศบาลตำบลเดิด 3) เทศบาลตำบลทุ่งแต้ 4) เทศบาลตำบลน้ำคำใหญ่ และ 5) เทศบาลตำบลสำราญ

บุคลากร หมายถึง เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในเทศบาลตำบลเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ประกอบด้วย 1) เทศบาลตำบลตาดทอง 2) เทศบาลตำบลเดิด 3) เทศบาลตำบลทุ่งแต้ 4) เทศบาลตำบลน้ำคำใหญ่ และ 5) เทศบาลตำบลสำราญ

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง สถานภาพข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ ประกอบด้วย

1) เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับ สารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งออกเป็นสองเพศ คือ (1) เพศชาย และ(2) เพศหญิง

2) อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งออกเป็นสามระดับ คือ (1) 20-30 ปี (2) 31-40 ปี (3) 41-50 ปี และ (4) 51 ปีขึ้นไป

3) ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งออกเป็นสามระดับ คือ (1) ไม่เกินอนุปริญญา/ปวส.หรือเทียบเท่า (2) ปริญญาตรี (3) ปริญญาโทขึ้นไป

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร” นี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้รวบรวมเอาแนวความคิด ทฤษฎี ตลอดจนเอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยดังนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารเทศบาลตำบล
2.4 ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล
2.5 สภาพพื้นที่ทำการวิจัย
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2.7 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารเรื่องความคิดเห็นและนำเสนอตามประเด็นสำคัญคือ ความหมาย การวัดปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น หน้าที่หรือกลไกและการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็น ดังต่อไปนี้

2.1.1 ความหมายของความคิดเห็น

ราชบัณฑิตยสถาน (2542, หน้า 130) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับความคิดเห็น (Opinion) ไว้ว่า

1) ข้อพิจารณาเห็นว่าเป็นจริงจากการใช้ปัญญาความคิดประกอบ ถึงแม้จะไม่ได้อาศัยหลักฐานพิสูจน์ยืนยันได้เสมอไปก็ตาม

2) ทัศนะ ประมาณการที่เกี่ยวกับปัญหาหรือประเด็นหนึ่ง เช่น ทัศนะเกี่ยวกับความเหมาะสมของนโยบายวางแผนครอบครัว

สุชา จันทร์เอม (2542, หน้า 23) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง คนเรามีความคิดเห็นแตกต่างกันออกไป

สุโท เจริญสุข (2525, หน้า 24) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นสภาพความรู้สึกทางด้านจิตใจที่เกิดจากประสบการณ์ และการเรียนรู้ของบุคคล อันเป็นผลให้บุคคลมีความคิดต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะที่ชอบ ไม่ชอบ หรือเฉย ๆ

เสกสรร วัฒนพงษ์ (2542, หน้า 73) กล่าวว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกถึงความเชื่อ ทัศนะการวินิจฉัย การพิจารณา หรือการประเมินผลอย่างมีรูปแบบ โดยได้รับอิทธิพลมาจากทัศนคติ และข้อเท็จจริง ความรู้ที่มีอยู่ของผู้แสดงความคิดเห็นต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ การแสดงความคิดเห็นอาจจะแสดงออกโดยการพูดหรือเขียนก็ได้

พรรณี ช.เจนจิต (2528, หน้า 288) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นว่า “ความคิดเห็นเป็นเรื่องของความรู้สึกทั้งที่พอใจ และไม่พอใจ ที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งมีอิทธิพลทำให้แต่ละคนสนองตอบต่อสิ่งเร้าแตกต่างกันออกไป”

สงวน สุทธิเลิศอรุณ และคณะ (2522, หน้า 31) ให้ความหมายของความคิดเห็นว่า “เป็นการแสดงออกซึ่งวิจารณญาณที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะความคิดเห็นของบุคคลเปลี่ยนแปลงไปตามข้อเท็จจริง ทัศนคติของบุคคล ในขณะที่ทัศนคติแสดงความรู้สึกทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับสิ่งหนึ่ง ความคิดเห็นเป็นการอธิบายเหตุผลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ เพื่อให้ง่ายต่อการเข้าใจ”

สุรางค์ จันทร์เอม (2520, หน้า 43) ให้ความหมายของความคิดเห็นว่า เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการรับรู้ (Perceive) ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งนั้น ไม่ว่าข้อมูลนั้นจะมีหลักฐานอ้างอิงหรือไม่ หรืออาจเห็นด้วยตา ทัศนคติ คือการที่บุคคลมีความรู้สึกทั่ว ๆ ไปต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ส่วนความคิดเห็นคือการอธิบายเหตุผลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ

จุมพล นิภาเกษม (2543, หน้า 56) กล่าวว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยอาศัยพื้นฐานประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้องในการแสดงออก

ภูวดล จันทรศร (2539, หน้า 44) ให้ความหมายไว้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีการแสดงออกที่สามารถสังเกตได้และการแสดงความคิดเห็นของบุคคลหนึ่ง บุคคลอื่น ๆ อาจไม่เห็นด้วยก็ได้

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2540, หน้า 44) ได้ให้คำจำกัดความของความคิดเห็นว่า “เป็นการแสดงออกทางด้านทัศนคติอย่างหนึ่ง” การแสดงความคิดเห็นมักจะมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบและเป็นส่วนที่พร้อมจะมีปฏิกิริยาเฉพาะอย่างต่อสถานการณ์ภายนอก

สรุปได้ว่า ความคิดเห็นเป็นสภาพความรู้สึกที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในลักษณะที่ชอบ ไม่ชอบ หรือเฉย ๆ ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากทัศนคติ และข้อเท็จจริง ความรู้ที่มีอยู่ของผู้

แสดงความคิดเห็นต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์และความรู้ แต่ละคนไม่จำเป็นต้องมีความคิดเห็นเหมือนกัน

2.1.2 การวัดความคิดเห็น

ในการที่ผู้ใดจะแสดงความคิดเห็นออกมานั้น วิธีที่ใช้โดยทั่วไป คือ วิธีการตอบแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม

วิเชียร เกตุสิงห์ (2530, หน้า 45) กล่าวว่า การใช้แบบสอบถามสำหรับวัดความคิดเห็นคิดจะต้องระบุให้ผู้ตอบว่าเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยกับข้อความที่กำหนดให้ แบบสอบถามประเภทนี้นิยมสร้างตามแนวของลิเคิร์ต (Rensis Likert) ซึ่งแบ่งน้ำหนักความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ส่วนการให้คะแนนขึ้นอยู่กับใจความว่าจะเป็นปฏิฐาน หรือ นิเสธ

นอกจากนี้ ในการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นนั้น ได้มีผู้เสนอไว้ว่า สิ่งที่มีอิทธิพลทำให้ความคิดเห็นแตกต่างกัน ประกอบด้วย

1) การอบรมของครอบครัว อิทธิพลของครอบครัวมีมากกว่าปัจจัยอื่น ๆ เพราะครอบครัวเป็นสถาบันสังคมแห่งแรกของบุคคล

2) กลุ่มและสังคมที่เกี่ยวข้อง บุคคลเมื่ออยู่ในกลุ่มใดหรือสังคมใด ก็จะมีความคิดเห็นไปในทางเดียวกับกลุ่มและสังคมนั้น ๆ กลุ่มเป็นส่วนผลักดันให้บุคคลมีการเรียนรู้โดยตรง

3) วัฒนธรรมประเพณี บุคคลเมื่อได้อิทธิพลจากวัฒนธรรมและประเพณีของตนไปในทางที่ดี

4) การศึกษา ระดับการศึกษามีอิทธิพลมากต่อการแสดงความคิดเห็น เพราะเป็นการจัดประสบการณ์ให้กับบุคคล

5) สื่อมวลชน ได้แก่หนังสือพิมพ์วิทยุ โทรทัศน์เป็นต้น สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลมากต่อการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นของบุคคล เพราะจะเป็นสื่อในการสร้างความคิดทั้งด้านบวกและด้านลบได้

สรุปได้ว่า สิ่งที่มีอิทธิพลทำให้มีความคิดเห็นแตกต่างกัน คือ อิทธิพลของครอบครัวมีมากกว่าปัจจัยอื่น ๆ เมื่อบุคคลอยู่ในกลุ่มใดหรือสังคมใด ก็จะมีความคิดเห็นไปในทางเดียวกับกลุ่มและสังคมนั้น ๆ กลุ่มเป็นส่วนผลักดันให้บุคคลมีการเรียนรู้โดยตรง ด้านการศึกษามีอิทธิพลมากต่อการแสดงความคิดเห็น เพราะเป็นการจัดประสบการณ์ให้กับบุคคล และด้านสื่อมวลชน มีอิทธิพลมากต่อการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นของบุคคล เพราะจะเป็นสื่อในการสร้างความคิดทั้งด้านบวกและด้านลบได้ การวัดความคิดเห็นนิยมใช้แบบสอบถามตามแนวของลิเคิร์ต โดยให้ค่าน้ำหนักคะแนนเป็นห้าระดับ ซึ่งผู้วิจัยได้นำไปใช้ประกอบในการสร้างแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

2.1.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น

ความคิดเห็นเป็นเรื่องของแต่ละบุคคลที่แสดงออกต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือสิ่งเดียวกัน จึงไม่จำเป็นต้องคล้ายคลึงกันหรือเหมือนกันเสมอไป ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานของแต่ละบุคคลที่ได้รับอิทธิพลต่อการแสดงออกของความคิดเห็นในสิ่งนั้น ๆ ปัจจัยพื้นฐานเหล่านี้ได้มีผู้เสนอแนวความคิดไว้หลายประการสามารถสรุปสาระได้ดังนี้

โอสคัมฟ์ (Oskamp, 1977, หน้า 119-133, อ้างถึงใน เพ็ญ อารีรัตน์, หน้า 15-16) กล่าวว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดความคิดเห็นมีดังนี้คือ

1) ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย (Gene and Physiological Factors) เป็นปัจจัยตัวแรกที่ไม่ค่อยจะพูดถึงกันมาก โดยมีการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านพันธุกรรมจะมีผลต่อระดับความก้าวร้าวของบุคคล ซึ่งจะมีผลต่อการศึกษา เจตคติ หรือความคิดเห็นของบุคคลนั้น ๆ ได้ ปัจจัยทางร่างกาย เช่น อายุ ความเจ็บป่วย และผลกระทบจากการใช้ยาเสพติดจะมีผลต่อความคิด และเจตคติของบุคคล ยกตัวอย่าง เช่น คนที่มีความคิดอนุรักษ์นิยมมักจะเป็นคนที่มีอายุมาก เป็นต้น

2) ประสบการณ์โดยตรงของบุคคล (Direct Personal Experience) คือ บุคคลได้รับความรู้สึกและความคิดต่าง ๆ จากประสบการณ์โดยตรง เป็นการกระทำหรือได้พบเห็นต่อสิ่งนั้น ๆ โดยตนเอง ทำให้เกิดเจตคติหรือความคิดเห็นจากประสบการณ์ที่ตนเองได้รับ เช่น เด็กทารกที่แม่ได้ป้อนน้ำส้มคั้นให้ทาน เขาจะมีความรู้สึกชอบ เนื่องจากน้ำส้มหวาน เย็น หอมชื่นใจ ทำให้เขามีความรู้สึกต่อน้ำส้มที่ได้ทานเป็นครั้งแรก เป็นประสบการณ์โดยตรงที่ได้รับ

3) อิทธิพลจากครอบครัว (Parental Influence) เป็นปัจจัยที่บุคคลเมื่อเป็นเด็กจะได้รับอิทธิพลจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่และครอบครัว ทั้งนี้ เมื่อตอนเป็นเด็กเล็ก ๆ จะได้รับการอบรมสั่งสอน ทั้งในด้านความคิด การตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกาย การให้รางวัลและการลงโทษ ซึ่งเด็กจะได้รับจากครอบครัว และจากประสบการณ์ที่ตนเองได้รับมา

4) เจตคติและความคิดเห็นของกลุ่ม (Group Determinants of Attitude) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็นหรือเจตคติของแต่ละบุคคล เนื่องจากบุคคลจะต้องมีสังคมและอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ดังนั้น ความคิดเห็นและเจตคติต่าง ๆ จะได้รับการถ่ายทอดและมีแรงกดดันจากกลุ่มไม่ว่าจะเป็นเพื่อนในโรงเรียนกลุ่มอ้างอิงต่าง ๆ ซึ่งทำให้เกิดความคล้อยตามเป็นไปตามกลุ่มได้

5) สื่อมวลชล (Mass Media) เป็นสื่อต่าง ๆ ที่บุคคลได้รับ สื่อต่าง ๆ เหล่านี้ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ ต่าง ๆ จะมีผลทำให้บุคคลมีความคิดเห็น มีความรู้สึกต่าง ๆ เป็นไปตามข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากสื่อ

ขวัญใจ สมรรคบุตร (2524,หน้า10) กล่าวว่า ความคิดเห็นของบุคคลจะเกี่ยวข้องกับคุณสมบัติประจำตัวของแต่ละบุคคลอีกด้วยซึ่งคุณสมบัติประจำตัวบางอย่าง เช่น พื้นฐานความรู้ประสบการณ์ในการทำงานและการติดต่อกันระหว่างบุคคล นับเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลและ

กลุ่มมีความคิดเห็นไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ทั้งนี้ เพราะพื้นฐานความรู้อันเป็นกระบวน การสังคม กรณีที่ได้รับจากการศึกษามาเป็นเวลานานหลายปีจะเป็นรากฐานในการก่อให้เกิดความคิดเห็นต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยเฉพาะ ซึ่งในทางทฤษฎีต่าง ๆ เช่น ทฤษฎีด้านการยอมรับการเปลี่ยน แปลงหรือสิ่งใหม่ ๆ ของ Rogers's กลุ่มตัวอย่างผู้มีการศึกษาหรือพื้นฐานความรู้สูงจะยอมรับสิ่ง ใหม่ ๆ ได้รวดเร็วกว่าผู้ที่มีพื้นฐานความรู้ต่ำ

ความคิดเห็นของบุคคลที่แสดงออกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะการยอมรับ หรือปฏิเสธขึ้นอยู่กับสถานภาพ ประสบการณ์โดยตรงของบุคคล ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกายอิทธิพลจากครอบครัว เจตคติ ความคิดเห็นของกลุ่ม สื่อมวลชน ระดับการศึกษา กลุ่ม สังคมที่เกี่ยวข้อง และสิ่งแวดล้อมเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล ซึ่งตัวแปรเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแสดงความคิดเห็น

สรุปได้ว่า ความคิดเห็นของบุคคลที่แสดงออกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะการยอมรับหรือปฏิเสธขึ้นอยู่กับสภาพ ประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล ซึ่งตัวแปรเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแสดงความคิดเห็น

2.1.4 หน้าที่หรือกลไกของความคิดเห็น

แดลเนียล แคทซ์ (Daniel Katz, 1960 , หน้า 163-191, อ้างถึงใน สุโท เจริญสุข, หน้า 46) ได้อธิบายถึง หน้าที่หรือกลไกของความคิดเห็น ที่สำคัญไว้ 4 ประการ ดังนี้

1) เพื่อใช้สำหรับการปรับตัว (Adjustment) หมายความว่า ตัวบุคคลทุกคนจะอาศัยความคิดเห็นเป็นเครื่องยึดถือ สำหรับการปรับพฤติกรรม ของตนให้เป็นไปในทางที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนสูงที่สุด และให้มีผลเสียน้อยที่สุด ดังนั้น ทัศนคติ จึงสามารถเป็นกลไก ที่จะสะท้อนให้เห็นถึงเป้าหมายที่พึงประสงค์และที่ไม่พึงประสงค์ของเขา และด้วยสิ่งเหล่านี้เอง ที่จะทำให้แนวโน้มของพฤติกรรมเป็นไปในทางที่ต้องการมากที่สุด

2) เพื่อป้องกันตัว (Ego-Defensive) โดยปรกติในทุกขณะ คนทั่วไปมักจะมีแนวโน้มที่จะไม่ยอมรับความจริง ในสิ่งซึ่งเป็นที่ขัดแย้งกับความนึกคิดของตน (Self-image) ดังนั้น ความคิดเห็นจึงสามารถสะท้อนออกมาเป็นกลไกที่ป้องกันตัว โดยการแสดงออกเป็นความรู้สึก ดูถูกเหยียดหยามหรือติฉินนินทาคนอื่น และขณะเดียวกันก็จะยกตนเองให้สูงกว่าด้วยการมีความคิดเห็นที่ถือว่าตนนั้นเหนือกว่าผู้อื่น การก่อตัว ที่เกิดขึ้นมาของความคิดเห็นในลักษณะนี้ มีลักษณะแตกต่างจากการมีความคิดเห็น เป็นเครื่องมือในการปรับตัว ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น กล่าวคือ ความคิดเห็นจะมิใช่พัฒนาขึ้นมาจากการมีประสบการณ์กับสิ่งนั้น ๆ โดยตรง หากแต่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากภายในตัวผู้นั้นเอง และสิ่งที่เป็นเป้าหมายของการแสดงออกมา ซึ่งความคิดเห็นนั้น ก็เป็นเพียงสิ่งที่เขาผู้นั้นหวังใช้เพียงเพื่อการระบายความรู้สึกเท่านั้น

3) เพื่อการแสดงความหมายของค่านิยม (Value Expressive) ความคิดเห็นนั้นเป็นส่วนหนึ่งของค่านิยมต่าง ๆ และด้วยความคิดเห็นนี้เอง ที่จะใช้สำหรับสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมต่าง ๆ ในลักษณะที่จำเพาะเจาะจงยิ่งขึ้น ดังนั้น ความคิดเห็นจึงสามารถใช้สำหรับอรรถาธิบาย และบรรยายความเกี่ยวกับค่านิยมต่าง ๆ ได้

4) เพื่อเป็นตัวจัดระเบียบเป็นความรู้ (Knowledge) ความคิดเห็น จะเป็นมาตรฐานที่ตัวบุคคลจะสามารถใช้ประเมิน และทำความเข้าใจกับสภาพแวดล้อม ที่มีอยู่รอบตัวเขาได้ด้วยกลไกดังกล่าวนี้เอง ที่ทำให้ตัวบุคคลสามารถรู้ เข้าใจถึงระบบ และระเบียบของสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในรอบตัวเขาได้

สรุปได้ว่า ทัศนคติ จึงสามารถเป็นกลไก ที่จะสะท้อน ให้เห็นถึงเป้าหมายที่พึงประสงค์และที่ไม่พึงประสงค์ของบุคคล และด้วยสิ่งเหล่านี้เอง ที่จะทำให้แนวโน้มของพฤติกรรมเป็นไปในทางที่ต้องการมากที่สุด

2.1.5 การเปลี่ยนแปลงความคิดเห็น

เฮอร์เบริ์ต ซี. เคลแมน (Herbert C. Kelman, อ้างถึงใน เสกสรร วัฒนพงษ์, 2542, หน้า 76) ได้อธิบายถึง การเปลี่ยนแปลงความคิดเห็น โดยมีความเชื่อว่า ความคิดเห็นอย่างเดียวกัน อาจเกิดในตัวบุคคลด้วยวิธีที่ต่างกัน จากความคิดนี้ เคลแมน ได้แบ่งกระบวนการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็น ออกเป็น 3 ประการ คือ

1) การยินยอม (Compliance) การยินยอมจะเกิดได้เมื่อ บุคคลยอมรับสิ่งที่มีอิทธิพลต่อตัวเขาและมุ่งหวังจะได้รับความพอใจจากบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่มีอิทธิพลนั้น การที่บุคคลยอมกระทำตามสิ่งที่อยากให้เขากระทำนั้น ไม่ใช่เพราะบุคคลเห็นด้วยกับสิ่งนั้น แต่เป็นเพราะเขาคาดหวังว่า จะได้รับรางวัล หรือการยอมรับจากผู้อื่นในการเห็นด้วย และกระทำตาม ดังนั้น ความพอใจที่ได้รับจากการยอมกระทำตามนั้น เป็นผลมาจากอิทธิพลทางสังคม หรือ อิทธิพลของสิ่งที่ก่อให้เกิดการยอมรับนั้น กล่าวได้ว่า การยอมกระทำตามนี้เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลง ความคิดเห็น ซึ่งจะมีพลังผลักดันให้บุคคลยอมกระทำตามมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับจำนวนหรือความรุนแรงของรางวัลและการลงโทษ

2) การเลียนแบบ (Identification) การเลียนแบบ เกิดขึ้นเมื่อบุคคลยอมรับสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้น ซึ่งการยอมรับนี้เป็นผลมาจากการที่บุคคลต้องการจะสร้างความสัมพันธ์ที่ดีหรือที่พอใจระหว่างตนเองกับผู้อื่น หรือกลุ่มบุคคลอื่น จากการเลียนแบบนี้ ความคิดเห็นของบุคคลจะเปลี่ยนไปมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับสิ่งเร้าให้เกิดการเลียนแบบ กล่าวได้ว่า การเลียนแบบเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นซึ่งพลังผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนี้ จะมากจะน้อยขึ้นอยู่กับความโน้มน้าวใจของสิ่งเร้าที่มีต่อบุคคลนั้น การเลียนแบบจึงขึ้นอยู่กับพลัง (Power) ของผู้ส่งสาร บุคคลจะรับเอาบทบาททั้งหมดของคนอื่นมาเป็นของตนเอง หรือแลกเปลี่ยนบทบาทซึ่งกันและกัน

บุคคลจะเชื่อในสิ่งที่ตัวเอง เลียนแบบ แต่ไม่รวมถึงเนื้อหาและรายละเอียดในการเลียนแบบ ความคิดเห็นของบุคคลจะเปลี่ยนไปมาก หรือน้อยขึ้นอยู่กับสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

3) ความต้องการที่อยากจะเปลี่ยน (Internalization) เป็นกระบวนการ ที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลยอมรับสิ่งที่มีอิทธิพลเหนือกว่าซึ่งตรงกับความต้องการภายในค่านิยมของเขา พฤติกรรมที่เปลี่ยนไปในลักษณะนี้จะสอดคล้องกับค่านิยม ที่บุคคลมีอยู่เดิม ความพึงพอใจที่ได้จะขึ้นอยู่กับเนื้อหารายละเอียดของพฤติกรรมนั้น ๆ การเปลี่ยนแปลง ดังกล่าว ถ้าความคิดความรู้สึกและพฤติกรรมถูกกระทบไม่ว่าจะในระดับใดก็ตาม จะมีผลต่อการเปลี่ยนความคิดเห็นทั้งสิ้น นอกจากนี้องค์ประกอบต่าง ๆ ในกระบวนการสื่อสาร เช่น คุณสมบัติของผู้ส่งสารและผู้รับสาร ลักษณะของข่าวสาร ตลอดจนช่องทางในการสื่อสารล้วนแล้วแต่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงความคิดเป็น ได้ทั้งสิ้น นอกจากนี้ความคิดเห็นของบุคคลเมื่อเกิดขึ้นแล้ว แม้จะคงทนแต่ก็จะสามารถเปลี่ยนได้โดยตัวบุคคล สถานการณ์ ข่าวสาร การชวนเชื่อและสิ่งต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดการยอมรับในสิ่งใหม่ แต่จะต้องมีความสัมพันธ์กับค่านิยมของบุคคลนั้น นอกจากนี้อาจเกิดจากการยอมรับโดยการบังคับ เช่น กฎหมาย ข้อบังคับ

แมคไกวร์และมิลแมน (McGuire and Millman, อ้างถึงใน ภูวดล จันทรศร, 2539, หน้า 47) กล่าวว่า “แนวความคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็น โดยใช้อิทธิพลทางสังคมเกิดจากความเชื่อที่ว่า บุคคลจะพัฒนาความคิดเห็นของตนเองในลักษณะใดนั้นขึ้นอยู่กับข้อมูลที่ได้รับจากผู้อื่นในสังคม สิ่งที่มีอิทธิพลทางสังคม แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) กลุ่มอ้างอิง (Reference) หมายถึง กลุ่มบุคคลที่เราใช้เป็นมาตรฐานสำหรับประเมินความคิดเห็น ความสามารถของเรา หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นโดยทั่วไปบุคคลจะใช้กลุ่มอ้างอิงเพื่อประเมิน ความคิดเห็นของตน และตัดสินใจว่า ความคิดเห็นของตนถูกต้องเพราะคิดว่าคนส่วนใหญ่ในกลุ่มมีความคิดเห็นเช่นเดียวกันนี้

2) บุคคลอ้างอิง (Reference Individuals) หมายถึง บุคคลที่เราใช้เป็นมาตรฐานเพื่อประเมิน ความคิดเห็นความสามารถของเรา หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้น อิทธิพลของผู้ที่มีต่อความคิดเห็นของบุคคลตรงกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เรียกว่า การเลียนแบบ (Identification) ซึ่งเป็นกระบวนการที่บุคคลรับเอา คุณสมบัติของผู้อื่นมาเป็นของตน ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของความคิดเห็น ในส่วนของการรับรู้เชิงแนวคิด (Cognitive Component) และเมื่อองค์ประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งเปลี่ยนแปลง องค์ประกอบส่วนอื่นจะมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงด้วย

โดยสรุป ความคิดเห็น คือ สิ่งต่าง ๆ ที่ส่งผลให้แต่ละบุคคลมีความคิดเห็นเป็นของตนเอง ซึ่งอาจสอดคล้องหรือขัดแย้งกับผู้อื่น สถานการณ์ที่แตกต่างออกไปของแต่ละบุคคลย่อมมีผลกระทบ

ต่อความคิดเห็นของบุคคล นั้นๆ ความคิดเห็นของแต่ละบุคคลต่อสถานการณ์หนึ่ง ๆอาจเปลี่ยนแปลงไปโดยปัจจัยด้านสภาวะแวดล้อม และเวลา

2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

2.2.1 ความหมายของการบริหาร

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2548, หน้า 5) ในการศึกษาความหมายของการบริหารและการบริหารจัดการ ควรทำความเข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารเป็นเบื้องต้นก่อน กล่าวคือ สืบเนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคม ซึ่งหมายถึงมนุษย์โดยธรรมชาติย่อมอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ไม่อยู่อย่างโดยเดี่ยวแต่อาจมีข้อยกเว้นน้อยมากที่มนุษย์อยู่โดดเดี่ยวตามลำพัง เช่นฤษี การอยู่รวมกันเป็นกลุ่มของมนุษย์อาจมีได้หลายลักษณะและเรียกต่างกัน เป็นต้นว่าครอบครัว (family) เผ่าพันธุ์ (tribe) ชุมชน (community) สังคม (society) และประเทศ (country) เมื่อมนุษย์อยู่รวมกันเป็นกลุ่มย่อมเป็นธรรมชาติอีกที่ในแต่ละกลุ่มจะต้องมี “ผู้นำกลุ่ม” รวมทั้งมี “แนวทางหรือวิธีการควบคุมดูแลกันภายในกลุ่ม” เพื่อให้เกิดความสุขและความสงบเรียบร้อย สภาพเช่นนี้ได้มีวิวัฒนาการตลอดมาโดยผู้นำกลุ่มขนาดใหญ่ เช่น ในระดับประเทศของภาครัฐ ในปัจจุบันอาจเรียกว่า “ผู้บริหาร” ขณะที่การควบคุมดูแลกันภายในกลุ่มนั้นเรียกว่าการบริหาร (administration) หรือการบริหารราชการ (public administration)ด้วยเหตุผลเช่นนี้มนุษย์จึงไม่อาจหลีกเลี่ยงจากการบริหารหรือการบริหารราชการได้ง่าย และทำให้กล่าวได้อย่างมั่นใจว่า"ที่ใดมีประเทศ ที่นั่นย่อมมีการบริหาร"คำว่าการบริหาร (administration) มีรากศัพท์มาจากภาษาลาติน“administatrae”หมายถึง ช่วยเหลือ (assist) หรืออำนวยการ (direct) การบริหารมีความสัมพันธ์หรือมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า “minister” ซึ่งหมายถึงการรับใช้หรือผู้รับใช้ หรือผู้รับใช้รัฐ คือ รัฐมนตรีสำหรับความหมายดั้งเดิมของคำว่า administer หมายถึง การติดตามดูแลสิ่งต่าง ๆ ส่วนคำว่า การจัดการ (management) นิยมใช้ในภาคเอกชนหรือภาคธุรกิจซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อมุ่งแสวงหากำไร (profits) หรือกำไรสูงสุด (maximum profits) สำหรับผลประโยชน์ที่จะตกแก่สาธารณะถือเป็นวัตถุประสงค์รองหรือเป็นผลพลอยได้ (by product) เมื่อเป็นเช่นนี้จึงแตกต่างจากวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งหน่วยงานภาครัฐที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการสาธารณะทั้งหลาย (public services) แก่ประชาชน การบริหารภาครัฐทุกวันนี้หรืออาจเรียกว่าการบริหารจัดการ (management administration)เกี่ยวข้องกับภาคธุรกิจมากขึ้น เช่นการนำแนวคิดผู้บริหารสูงสุด (Chief Executive Officer) หรือ ซีอีโอ (CEO) มาปรับใช้ในวงราชการการบริหารราชการด้วยความรวดเร็ว การลดพิธีการที่ไม่จำเป็นการลดขั้นตอนการปฏิบัติราชการ และการจูงใจด้วยการให้รางวัลตอบแทน เป็นต้นนอกเหนือจากการที่ภาครัฐได้เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนหรือภาคธุรกิจเข้ามารับสัมปทานจากภาครัฐเช่น ให้สัมปทานโทรศัพท์มือถือ การขนส่งเหล้า บุหรี่ อย่างไรก็ดีภาคธุรกิจก็ได้ทำประโยชน์ให้แก่สาธารณะหรือประชาชนได้เช่นกัน เช่นจัด

โครงการคืนกำไรให้สังคมด้วยการลดราคาสินค้า ขายสินค้าราคาถูกหรือการบริจาคเงินช่วยเหลือสังคม เป็นต้นการบริหาร บางครั้งเรียกว่า การบริหารจัดการหมายถึงการดำเนินงาน หรือการปฏิบัติงานใดๆของหน่วยงานของรัฐและ/หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ถ้าเป็นหน่วยงานภาคเอกชน หมายถึงของหน่วยงานและ/หรือบุคคล) ที่เกี่ยวข้องกับคนสิ่งของและหน่วยงานโดยครอบคลุมเรื่องต่างๆ เช่น

1) การบริหารนโยบาย (Policy)

2) การบริหารอำนาจหน้าที่ (Authority)

3) การบริหารคุณธรรม (Morality)

4) การบริหารที่เกี่ยวข้องกับสังคม (Society)

5) การวางแผน (Planning)

6) การจัดองค์การ (Organizing)

7) การบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Staffing)

8) การอำนวยการ (Directing)

9) การประสานงาน (Coordinating)

10) การรายงาน (Reporting)

11) การงประมาณ (Budgeting)

เช่นนี้เป็นการนำ “กระบวนการบริหาร” หรือ “ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการบริหาร” ที่เรียกว่า แพ็มส์-โพสคอร์บ (PAMS-POSDCORB) แต่ละตัวมาเป็นแนวทางในการให้ความหมายพร้อมกันนี้ อาจให้ความหมายได้อีกว่า การบริหารหมายถึง การดำเนินงานหรือการปฏิบัติงานใด ๆของหน่วยงานของรัฐ และ/หรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่เกี่ยวข้องกับ คน สิ่งของและหน่วยงาน โดยครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ ได้แก่

1) การบริหารคน (Man)

2) การบริหารเงิน (Money)

3) การบริหารวัสดุอุปกรณ์ (Material)

4) การบริหารงานทั่วไป (Management)

5) การบริหารการให้บริการประชาชน (Market)

6) การบริหารคุณธรรม (Morality)

7) การบริหารข้อมูลข่าวสาร (Message)

8) การบริหารเวลา (Minute) และ

9) การบริหารการวัดผล (Measurement)

เช่นนี้ เป็นการนำ “ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการบริหาร” ที่เรียกว่า 9M แต่ละตัวมาเป็นแนวทางในการให้ความหมายการให้ความหมายทั้ง 2 ตัวอย่างที่ผ่านมานี้เป็นการนำหลักวิชาการด้าน

การบริหาร คือ “กระบวนการบริหาร” และ “ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการบริหาร” มาใช้เป็นแนวทางหรือกรอบแนวคิดในการให้ความหมายซึ่งน่าจะมีส่วนทำให้การให้ความหมายคำว่าการบริหารเช่นนี้ครอบคลุมเนื้อหาสาระสำคัญที่เกี่ยวกับการบริหารชัดเจน เข้าใจได้ง่าย เป็นวิชาการ และมีกรอบแนวคิดด้วย นอกจาก 2 ตัวอย่างนี้แล้วยังอาจนำปัจจัยอื่นมาใช้เป็นแนวทางในการให้ความหมายได้อีก เป็นต้นว่า 3M ซึ่งประกอบด้วย

1) การบริหารคน (Man)

2) การบริหารเงิน (Money)

3) การบริหารงานทั่วไป (Management)

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2523, หน้า 15) กล่าวว่า “การบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง”

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2541, หน้า 251) ได้ให้ความหมายของ การบริหาร (Administration) หมายถึง “การบริหารงานใดๆ ขององค์การที่ไม่ต้องการกำไร โดยผู้บริหารจะต้องพยายามทุกวิถีทางที่จะทำให้เป้าหมายขององค์การที่วางเอาไว้บรรลุผลสำเร็จโดยมิได้คำนึงถึงผลตอบแทนที่ตนจะได้รับ คำว่า Administration จึงมักใช้ในองค์การของรัฐบาล หรือหน่วยงานสาธารณะที่ไม่หวังผลกำไร”

วิทยา ด่านธำรงกูล (2546, หน้า 46) กล่าวว่า การบริหาร (Management) ที่บางคนเรียกว่า “การจัดการ” หรือบางครั้งอาจเรียกว่า “การบริหารจัดการ” หมายถึง กระบวนการของการวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การนำการบังคับบัญชาและการควบคุม (Controlling) ควบคุมทรัพยากรต่างๆ ขององค์การเพื่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังมีองค์ประกอบดังนี้

1) วัตถุประสงค์ที่แน่นอน (Objectives) กล่าวคือ จะต้องรู้ว่าจะดำเนินการไปทำไมเพื่ออะไร และต้องการอะไรจากการดำเนินการ เช่น ต้องมีวัตถุประสงค์ในการให้บริการ หรือในการผลิตต้องรู้ว่าจะผลิตเพื่อใคร ต้องการผลตอบแทนเช่นใด ถ้าหากไม่มีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์แล้ว ก็ไม่มีประโยชน์ที่จะบริหาร การดำเนินการต่างๆ จะไม่มีผลสำเร็จเพราะไม้มีเป้าหมายกำหนดไว้แน่นอน

2) ทรัพยากรในการบริหาร (Resources) ทรัพยากรในการบริหาร ได้แก่ วัตถุและเครื่องใช้เพื่อประกอบการดำเนินงานรวมไปถึงความสามารถในการจัดการ ทรัพยากรในการบริหารสามารถแบ่งแยกได้เป็น 4 ประเภท หรือเรียกย่อๆ ว่า 4 M’s คือ

2.1) มนุษย์ (Man)

2.2) เงิน (Money)

2.3) วัสดุเครื่องใช้ (Material)

2.4) ความสามารถในการจัดการ (Management)

3) มีการประสานงานระหว่างกัน หรือเรียกได้ว่ามีปฏิกิริยาระหว่างกัน กล่าวคือ เป้าหมายและวัตถุประสงค์รวมทั้งทรัพยากรในการบริหารทั้ง 4 ประเภทดังกล่าว จะต้องมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันเกิดปฏิกิริยาระหว่างกัน หรือกล่าวได้ว่าจะต้องมีระบบของการทำงานร่วมกันและจะต้องมีการทำงานร่วมกันที่เกิดขึ้นจริงๆ ด้วย การนำเอาปัจจัยทั้งหลายเบื้องต้นมาไว้ร่วมกันแล้วไม่เกิดปฏิกิริยาระหว่างกัน ไม่เกิดความสัมพันธ์ระหว่างกันการบริหารก็จะไม่เกิดขึ้น

จากความหมายของการบริหารข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารหมายถึง กระบวนการทำงานโดยใช้ทรัพยากรทางการบริหารต่างๆ ซึ่งมีบุคคลเป็นทรัพยากรหลักและบุคคลเหล่านี้จะเป็นผู้ใช้ทรัพยากรอื่น เช่น เงินทุน เครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์ ข้อมูลสารสนเทศ เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายได้

2.2.2 องค์ประกอบของการบริหาร

สมยศ นาวีการ (2546, หน้า 11) กล่าวว่า กระบวนการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นและใช้บุคคลอื่นเพื่อความสำเร็จของเป้าหมายขององค์การ จะต้องมีองค์ประกอบของการบริหารซึ่งประกอบด้วย

1) การวางแผนและควบคุม

2) การจัดองค์การ

3) การจัดหาบุคคลและฝึกอบรม

4) การจัดการความขัดแย้ง

ติน ปรัชญพฤทธิ์ (2537, หน้า 8) กล่าวถึงการบริหารงานทั่วๆ ไปหรือการบริหารราชการซึ่งนิยมใช้คำว่า “Administration” สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักปลัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งร่วมมือกับกองวิชาการและแผนงานกรมการปกครอง สรุปว่า การบริหารงานประกอบด้วยส่วนสำคัญๆ 5 ประการ คือ

1) การวางแผน (Planning)

2) การจัดองค์การ (Organization)

3) การอำนวยการ (Directing)

4) การประสานงาน (Coordination)

5) การควบคุมงาน (Controlling)

นอกจากนั้นยังได้พิจารณาต่อไปถึงหลักการบริหารงานอีกว่า ควรประกอบด้วยหลักเกณฑ์ต่างๆ 14 ประการ คือ

1) หลักการแบ่งงาน (Division of Work) ซึ่งสอดคล้องกับหลักการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ (Scientific Management)

2) การกำหนดหน้าที่ (Authority) และความรับผิดชอบ (Responsibility) ควรจะได้สัดส่วนกัน

3) เอกภาพในการบังคับบัญชา (Unit of Command) คือ ภายในโครงสร้างขององค์การหนึ่งๆ จะประกอบด้วยหน่วยงานผู้ปฏิบัติและผู้ใต้บังคับบัญชาจำนวนมากมายตามหลักเอกภาพในการบังคับบัญชาคนเดียวเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาและข้อขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นได้ในการปฏิบัติตามคำสั่ง

4) เอกภาพในการอำนวยการ (Unit of Direction) หมายถึง เอกภาพของทิศทางในการปฏิบัติงานที่มีวัตถุประสงค์ในการทำงานร่วมกันมีผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว มีแผนปฏิบัติงานที่สอดคล้องกัน

5) หลักการรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง (Centralization of Authority) เพื่อให้สอดคล้องกับหลักเอกภาพใสการบังคับบัญชา และเอกภาพในอำนวยการ

6) หลักการบังคับบัญชาที่ต่อเนื่องกันเป็นลูกโซ่ (Scalar Chain) คือ อำนาจในการบังคับบัญชาจะลดหลั่นลงมาเป็นลำดับตามสายงานบังคับบัญชาจากระดับสูงลงสู่ระดับล่าง

7) องค์การจะต้องมีวินัย (Discipline) เพื่อเป็นข้อบังคับในการปกครอง และในการควบคุมพฤตจิกรรมของคนในองค์การ

8) องค์การจะต้องมีระบบ (Order) เป็นหลักในการปฏิบัติงาน

9) ผู้ปฏิบัติงานจะต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

10) ผลประโยชน์ตอบแทนในรูปแบบเงินเดือนควรได้สัดส่วนกับการทำให้เกิดความพอใจทั้งสองฝ่าย คือ องค์การและผู้ปฏิบัติงาน

11) องค์การจะต้องมีความยุติธรรมและความเสมอภาค

12) องค์การจะต้องสร้างความมั่นคงในชีวิตการทำงาน (Sincerity of Tenure) ให้กับผู้ปฏิบัติงาน

13) องค์การจะต้องสนับสนุนความคิดริเริ่มของบุคคล

14) ผู้ปฏิบัติงานควรปฏิบัติงานร่วมกันในลักษณะเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน คือ มีความจงรักภักดี มีความจริงใจและสุจริตใจต่อกันและกัน เพื่อประโยชน์ขององค์การโดยส่วนรวม

เฮนรี่ ฟาโยล (Henri Fayol, อ้างถึงใน เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง, 2543, หน้า 52) ได้อธิบายถึงกระบวนการบริหารจัดการงานว่าประกอบด้วยหน้าที่ (Functions) ทางการจัดการ 5 ประการ คือ

1) การวางแผน (Planning) หมายถึง ภาระหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องทำการคาดการณ์ล่วงหน้าถึงเหตุการณ์ต่างๆ ที่จะมีผลกระทบต่อธุรกิจ และกำหนดขึ้นเป็นแผนการปฏิบัติงานหรือวิถีทางที่จะปฏิบัติเอาไว้ เพื่อสำหรับเป็นแนวทางของการทำงานในอนาคต

2) การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง ภาระหน้าที่ที่ผู้บริหารจำต้องจัดให้มีโครงสร้างของงานต่างๆ และอำนาจหน้าที่ ทั้งนี้เพื่อให้เครื่องจักร สิ่งของและตัวคน อยู่ในส่วนประกอบที่เหมาะสมในอันที่จะช่วยให้งานขององค์การบรรลุผลสำเร็จได้

3) การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding) หมายถึง หน้าที่ในการสั่งงานต่างๆ ของผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งกระทำให้สำเร็จผลด้วยดี โดยที่ผู้บริหารจะต้องกระทำตนเป็นตัวอย่างที่ดี จะต้องเข้าใจคนงานของตน

4) การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง ภาระหน้าที่ที่จะต้องเชื่อมโยงงานของทุกคนให้เข้ากันได้และกำกับให้ไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน

5) การควบคุม (Controlling) หมายถึง ภาระหน้าที่ในการที่จะต้องกำกับให้ผลการปฏิบัติงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้

สรุป จากลักษณะขององค์ประกอบของการบริหารในเบื้องต้น ผู้วิจัยนำมาสรุปต่อการศึกษาสภาพปัญหาในการบริหารงานของเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ได้ดังนี้ คือ ในการบริหารงานจะต้องตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์รวมทั้งทรัพยากรในการบริหาร มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันเกิดปฏิกิริยาระหว่างกัน หรือกล่าวได้ว่าจะต้องมีระบบของการทำงานร่วมกันและจะต้องมีการทำงานร่วมกันที่เกิดขึ้นจริงๆ ด้วย

2.2.3 ความสำคัญของการบริหาร

พิทยา บวรวัฒนา (2545, หน้า 20) เห็นว่าการจัดองค์การแบบระบบราชการประกอบไปด้วยหลักการบริหารที่สำคัญ 7 ประการ คือ

1) หลักลำดับขั้น (Hierarchy) ระบบราชการจัดหมวดหมู่ตำแหน่งต่างๆ เป็นลำดับชั้นข้าราชการในลำดับชั้นที่สูงทำหน้าที่เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการที่อยู่ในลำดับชั้นที่ต่ำรองลงมา การจัดลำดับชั้นในระบบราชการเป็นไปเพื่อเป็นหลักประกันว่าเบื้องบนจะสามารถควบคุมเบื้องล่างได้อย่างใกล้ชิด

2) อำนาจของสมาชิกองค์การมีที่มาจากอำนาจตามตำแหน่งราชการ อำนาจของแต่ละตำแหน่งจะมีบทบัญญัติเป็นลายลักษณ์อักษรกำหนดของข่ายของอำนาจ และหน้าที่ของแต่ละตำแหน่งอย่างละเอียด

3) การทำงานในองค์การแบบระบบราชการถูกกำหนดโดยกรอบของระเบียบแบบแผนที่เป็นทางการและเป็นลายลักษณ์อักษรของหน่วยงานราชการทุกคนทำงานไปตามระเบียบ

4) ข้าราชการต้องวางตัวเป็นกลาง ข้าราชการต้องปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการโดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวและประเพณีวัฒนธรรมของสังคม

5) การรับราชการถือว่าเป็นอาชีพที่มีความมั่นคง บุคคลที่จะมาเป็นข้าราชการต้องมีความสามารถ มีความเชี่ยวชาญพิเศษและต้องทุ่มเทชีวิตจิตใจให้กับงานราชการตลอดจนมีความ

จงรักภักดีต่อองค์การ เพื่อเป็นการตอบแทนระบบราชการจะให้รางวัลแก่ข้าราชการในรูปของเงินเดือนสวัสดิการบำนาญและโอกาสความก้าวหน้าในงานต่อไปในอนาคต

6) ระบบราชการมีลักษณะที่คงทนถาวรอยู่ยงคงกระพันและแข็งแกร่ง เพราะโดยโครงสร้างแล้ว ระบบราชการมีลำดับชั้นที่มั่นคงกำหนดอำนาจของแต่ละตำแหน่งในแต่ละขั้นไว้แน่ชัด ไม่มีใครมาทำลายได้ ประชาชนต้องพึ่งพาบริการสาธารณะจากระบบราชการ ตัวข้าราชการเองทำอะไรไม่ได้เพราะถูกผูกมัดโดยกรอบของระเบียบราชการ ผู้นำทางการเมืองต้องอาศัยความรู้ความสามารถของระบบราชการและไม่มีความสามารถเปลี่ยนแปลงเป้าหมายของระบบราชการได้ เพราะระบบราชการมีลักษณะเป็นทางการเหมือนเครื่องจักรกล

7) ระบบราชการมีแนวโน้มที่จะปกปิดความรู้ในความสลับซับซ้อนของกลไกระบบราชการไม่ให้คนภายนอกได้ทราบ เพื่อเป็นการเสริมสร้างอำนาจของตัวระบบราชการเอง

สถาบันดำรงราชานุภาพ (2539, หน้า 5) ได้เสนอกระบวนการบริหาร 7 ขั้นตอนหรือที่เรียกว่า POSDCORB ซึ่งเป็นขั้นตอนพื้นฐานของการศึกษาการบริหาร

P, Planning การวางแผน หมายถึง การเตรียมการไว้ล่วงหน้าก่อนการลงมือปฏิบัติจริง

O, Organizing การจัดองค์การ หมายถึง การวางโครงสร้างการทำงานภายในองค์การเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้

S, Staffing การจัดบุคคลเข้าทำงาน หมายถึง การจัดบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ให้รับผิดชอบงานในตำแหน่ง เช่น ภารกิจที่เกี่ยวกับบุคลากรทั้งหมดในเรื่องเกี่ยวกับการสรรหา การฝึกอบรม ตลอดจนการสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่ดี

D, Directing การอำนวยการ หมายถึง กิจกรรมที่เป็นภารหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องทำ การตัดสินใจ สั่งการ ออกคำสั่ง และควบคุมการทำงาน

CO, Coordinating การประสานงาน หมายถึง ภาระหน้าที่ในการเชื่อมโยงส่วนต่างๆ ของงบานเข้าด้วยกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ พยายามสร้างระบบการติดต่อสื่อสารการสร้างกลุ่มงาน

R, Reporting การรายงานผลการปฏิบัติงาน หมายถึง การรายงานถึงสภาพการปฏิบัติงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ เป็นการแสดงถึงข้อเท็จจริง ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ตลอดจนการชี้แจง หรือประชาสัมพันธ์ผลการปฏิบัติงานของหน่วยงาน

B, Budgeting การงบประมาณ หมายถึง การศึกษาถึงการใช้จ่ายเงินในการบริหารงาน ซึ่งมีขั้นตอนตั้งแต่การจัดเตรียม การอนุมัติ และการบริหารงบประมาณ ตลอดถึงการวางแผนการคลัง การทำบัญชีและการควบคุม เพื่อให้มีการใช้จ่ายเงินตรงตามเป้าหมายของการบริหารที่กำหนดไว้

2.2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2539, หน้า 24) ได้นิยามคำว่า Management (การจัดการ) ไว้ใน Dictionary of Management ว่า “การจัดการ คือ กระบวนการ กิจกรรมหรือการศึกษา

เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในอันที่จะเชื่อเชื่อมั่นได้ว่า กิจกรรมต่างๆ ดำเนินไปในแนวทางที่จะบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน้าที่ในอันที่จะสร้างและรักษาไว้ซึ่งสภาวะที่จะเอื้ออำนวยต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ด้วยความพยายามร่วมของกลุ่มบุคคล”

“การจัดการ คือ การประสมประสานทรัพยากรต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปเพื่อบรรลุสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ” อย่างไรก็มีในปัจจุบันอาจมีการให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง “การจัดการเป็นเรื่องเกี่ยวกับการวางตำแหน่งทางการแข่งขันขององค์การเพื่อดำเนินงานในรูปของวิสัยทัศน์ ภารกิจ นโยบาย เป้าหมาย และกลยุทธ์ที่ชัดเจนและใช้เป็นแนวทางสำหรับกำกับใช้ทรัพยากรในแผนงานต่างๆ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำองค์การไปสู่การมีความได้เปรียบทางการแข่งขัน มีการเจริญเติบโตที่ยั่งยืนในระยะยาว”

จะเห็นได้ว่าคำนิยามนี้ครอบคลุมสาระสำคัญซึ่งเป็นประเด็นหลักของการบริหาร 4 ประการ คือ วัตถุประสงค์ ประสิทธิผล ทรัพยากร และการประสมประสาน

1) วัตถุประสงค์ (Objective) เหตุผลเบื้องต้นในการดำเนินงานขององค์การทุกองค์การคือความคงอยู่ หรืออยู่รอดขององค์การ ดังนั้นองค์การต่างๆ ย่อมต้องมีเป้าหมายในการดำเนินการซึ่งหมายถึง วัตถุประสงค์ที่ผู้บริหารต้องดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จนั่นเอง

2) ประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ความสามารถขององค์การในอันที่จะบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้เป็นอย่างดีในช่วยเวลาที่กำหนดประสิทธิผลเน้นการบริหารระยะยาวและต่อเนื่อง เช่น ประสิทธิผลเบื้องต้นขององค์การทุกองค์การ คือ ความสามารถในการเปลี่ยนแปลงปรับปรุง ดำเนินงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และยังคงปฏิบัติหน้าที่อยู่ได้ต่อไป

3) ทรัพยากร (Resource) หมายถึง ทรัพยากรที่ผู้บริหารเกี่ยวข้องด้วยโดยตรง ซึ่งแต่เดิมนั้น โดยทั่วกันไปถือกันว่าทรัพยากรดังกล่าว ประกอบด้วย คน เงิน วัสดุ และการจัดการ หรือที่เรียกโดยย่อว่า 4 M’s (Man Money Material and Management) แต่โดยที่สภาพแวดล้อมและสังคมในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไป องค์การต่างๆ จำเป็นต้องคำนึงถึงตัวแปรอื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อองค์การด้วยนักวิชาการหลายๆ ท่านต่างมีความเห็นในเรื่องของทรัพยากรแตกต่างกันออกไป ซึ่งอาจสรุปได้เป็นทรัพยากรในด้านต่างๆ ดังนี้ ทรัพยากรมนุษย์ (Human resource) ทรัพยากรการเงิน (Money) ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ (Material) ทรัพยากรเทคนิคและวิธีการจัดการ (Management or Method) และในปัจจุบันมุ่งสู่ทรัพยากรด้านตลาด (Market) ทรัพยากรเวลา (Time) ทรัพยากรเทคโนโลยี (Technology) และทรัพยากรเครือข่าย (Network)

4) การประสมประสาน (Integration and Coordination) คือ การสร้างความสมดุล และสอดคล้องต่อเนื่องกันระหว่างทรัพยากรต่างๆ เพื่อความสำเร็จขององค์การ องค์การใดมีวัตถุประสงค์จะสร้างความเจริญเติบโตมากน้อยเพียงใด ย่อมต้องจัดการให้ทรัพยากรต่างๆ ให้มีอัตราส่วนที่จะสามารถทำให้ได้มาตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การประสมประสานจึงหมายถึง การทำให้กิจกรรมต่างๆ สอดคล้องต่อเนื่องกัน

เช่น ในหน่วยงานต่างๆ ขององค์การต้องมีการจ้างคนเข้าทำงานและมีการลำดับความสำคัญของหน่วยงานและความต้องการจากภายนอกองค์การ ต้องมีการประสานพลังบุคคลที่อยู่ในองค์การให้เข้ากับงาน ซึ่งบุคคลเหล่านั้นต่างก็มีค่านิยมและมีความเป็นตัวของตัวเองทั้งสิ้น

ประทาน คงฤทธิศึกษากร (2524, หน้า 40) ให้ความหมายว่า การบริหาร คือ การทำงานให้ บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยมีหลักการดังนี้

1. ต้องมีองค์กร (Organization) และองค์กรนั้นต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective) อันแน่ชัด

2. ต้องมีคนทำงาน คนซึ่งทำงานนี้จะต้องมีการทำงานร่วมกับคนเป็นส่วนใหญ่ใน การบริหารหรือการทำงาน

3. ต้องมีทรัพยากรในการบริหาร ซึ่งนอกจากคน (Man) แล้วจะต้องมีทรัพยากรอื่นๆที่สำคัญ ได้แก่ เงิน (Money) วัสดุ (Material) ในการทำงาน

4. ต้องมีการจัดการในการบริหารหรือการทำงาน เพื่อให้การทำงานเป็นไปโดยราบรื่นและวัตถุประสงค์

สมพงษ์ เกษมสิน (2526, หน้า 6-7) มีความเห็นว่า “การบริหาร คือ การใช้ศาสตร์และศิลป์ การนำเอาทรัพยากรการบริหาร (Administrative Resource) มาประกอบกันตามกระบวนการการบริหาร (Process of Administration) ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ” และเห็นว่าการบริหารมีลักษณะเด่นเป็นสากลอยู่หลายประการ คือ

1. การบริหารย่อมมีวัตถุประสงค์
2. การบริหารอาศัยปัจจัยบุคคลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ
3. การบริหารต้องใช้ทรัพยากรการบริหารเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน
4. การบริหารมีลักษณะการดำเนินการเป็นกระบวนการ
5. การบริหารเป็นการดำเนินการร่วมกันของกลุ่มบุคคล
6. การบริหารอาศัยความร่วมมือร่วมใจของบุคคล ฉะนั้นจึงต้องอาศัยความ ร่วมใจ (Collective Mind) เพื่อให้เกิดการร่วมมือของกลุ่ม (Group Cooperation) อันจะนำไปสู่พลังร่วมกลุ่ม (Group Effort) ในอันที่จะทำให้ภารกิจบรรลุถึงวัตถุประสงค์
7. การบริหารมีลักษณะการร่วมมือการดำเนินการอย่างมีเหตุผล
8. การบริหารมีลักษณะเป็นการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
9. การบริหารไม่มีตัวตน (Intangible) แต่มีอิทธิพลต่อความเป็นมนุษย์

สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง การใช้ศิลปะ กลยุทธ์ และภาวะผู้นำทำให้สมาชิกขององค์กรเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมหน้าที่ ทำให้งานขององค์กรประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีขั้นตอนในการบริหาร ได้แก่ การวางแผน

การจัดองค์การ การจัดบุคคลเข้าทำงาน การอำนวยการ การประสานงาน การรายงานผลการปฏิบัติงาน และการงบประมาณ

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารเทศบาลตำบล

2.3.1 เทศบาลในฐานะเป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติ

ตามพระราชบัญญัติระเบียบการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ได้กำหนดให้จัดระเบียบการบริหารท้องถิ่นดังนี้

1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด

2) เทศบาล

3) สุขาภิบาล

4) ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่กฎหมายกำหนด(ปัจจุบันมี 3 รูปแบบคือ กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยาและองค์การบริหารส่วนตำบล) อย่างไรก็ตามนับตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2542 เป็นต้นมา เนื่องจากได้มีพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 ให้ยกเลิกการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบสุขาภิบาลและยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลทุกแห่ง ดังนั้น แม้ว่าพระราชบัญญัติระเบียบการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 จะกำหนดให้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่นออกเป็น 4 ประเภท แต่ในข้อเท็จจริงแล้ว การจัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่นของประเทศไทยในปัจจุบันจะประกอบไปด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยาและองค์การบริหารส่วนตำบลเท่านั้น

คำว่า “กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น” เป็น “การจัดระบบการปกครองของชุมชนที่มีอาณาเขตแน่นอน แต่ไม่มีอำนาจอธิปไตยแยกตัวเป็นอิสระไปจากรัฐหรือประเทศ เป็นชุมชนที่มีสิทธิจัดบริการตามที่กฎหมายกำหนด และมีการจัดองค์กรที่จำเป็นเพื่อออกข้อบัญญัติในการจัดการเกี่ยวกับกิจกรรมท้องถิ่นของตนโดยอิสระปราศจากการควบคุมจากภายนอก” (อนันต์ พิมพ์ดี, 2550, หน้า 23)

2.3.2 การจัดตั้งเทศบาลตำบล เทศบาลตำบล ได้แก่ ท้องถิ่นซึ่งมีพระราชกฤษฎีกายกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบล พระราชกฤษฎีกานั้นให้ระบุชื่อและขอบเขตเทศบาลไว้ด้วย

2.3.3 องค์การเทศบาลตำบล ตามพระราชบัญญัติเทศบาลตำบล พ.ศ. 2550โครงสร้างและองค์การเทศบาลประกอบด้วย

1) สภาเทศบาลตำบล (ฝ่ายนิติบัญญัติ) สภาเทศบาล ประกอบด้วยสมาชิกสภาซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น กรณีเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ ประกอบด้วยสมาชิกสภา จำนวน 12 คน อยู่ในตำแหน่งได้คราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง สภาเทศบาลมีประธานสภาคนหนึ่ง และรองประธานสภา

คนหนึ่ง ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากสมาชิกสภาเทศบาล ส่วนเทศบาลเมืองมีสมาชิกสภา 18 คน และเทศบาลนครมีสมาชิกสภา 24 คน

2) นายกเทศมนตรี (ฝ่ายบริหาร) ซึ่งปัจจุบันมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนทั้งของเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง เทศบาลนครโดยมีนายกเทศมนตรีแห่งละ1 คนและนายกเทศมนตรีสามารถแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรี ซึ่งมิใช่สมาชิสภาเทศบาล จำนวน 2 คนและแต่งตั้งที่ปรึกษานายกเทศมนตรีและเลขานุการนายกเทศมนตรี ซึ่งมิใช่สมาชิกสภาเทศบาลได้ 2 คน เทศบาลเมืองมี รองนายกเทศมนตรี 3 คน และเทศบาลนครมีรองนายกเทศมนตรี 4 คน เพื่อช่วยบริหารงานนายกเทศมนตรี ดำรงตำแหน่งนับแต่วันเลือกตั้งและมีระยะเวลาดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี นับตั้งแต่วันเลือกตั้ง

2.3.4 อำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบล

อำนาจหน้าที่ของเทศบาลสามารถแบ่งแยกประเภทไว้เป็น 2 ส่วนคือ หน้าที่บังคับหรือหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติและอำนาจหน้าที่ที่จะเลือกปฏิบัติตาม พ.ร.บ. เทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 ไว้ดังนี้

1) หน้าที่บังคับ หรือหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ คือ รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ รักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและที่เป็นสาธารณะรวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูล ป้องกันและระงับโรคติดต่อ ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง ให้มีราษฎรได้รับการศึกษาอบรม ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล หน้าที่อื่น ๆ ซึ่งคำสั่งกระทรวงมหาดไทย หรือกฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

2) หน้าที่ที่อาจจัดทำกิจกรรมใด ๆ ในเขตเทศบาลต่อไปนี้ ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา ให้มีโรงฆ่าสัตว์ ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือหรือท่าข้าม ให้มีสุสานและฌาปนสถาน บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้ ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ

3) หน้าที่ของสมาชิกสภาเทศบาล มีดังนี้ คือ ออกข้อบังคับท้องถิ่นที่เรียกว่า “เทศบัญญัติ” เช่น การจำกัดขยะ การบำบัด น้ำเสีย การส่งเสริมอาชีพ เป็นต้น ตรวจสอบ ควบคุม การบริหารเทศบาลของฝ่ายบริหาร เช่น ตรวจสอบการใช้เงินต่าง ๆ ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาเทศบาลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่มาจากภาษีของประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม

4) หน้าที่ของนายกเทศมนตรีมีดังนี้ ควบคุมและรับผิดชอบการบริหารงานของเทศบาลตลอดจนปฏิบัติงานตามที่ได้แถลงไว้กับสภาเทศบาล มีอำนาจเปรียบเทียบปรับเมื่อมีการฝ่าฝืน

กฎหมายท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่อย่างเดียวกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เช่น ส่งเสริมอาชีพเกษตรกรหรือป้องกันโรคระบาด เป็นต้น

2.3.5 การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาล

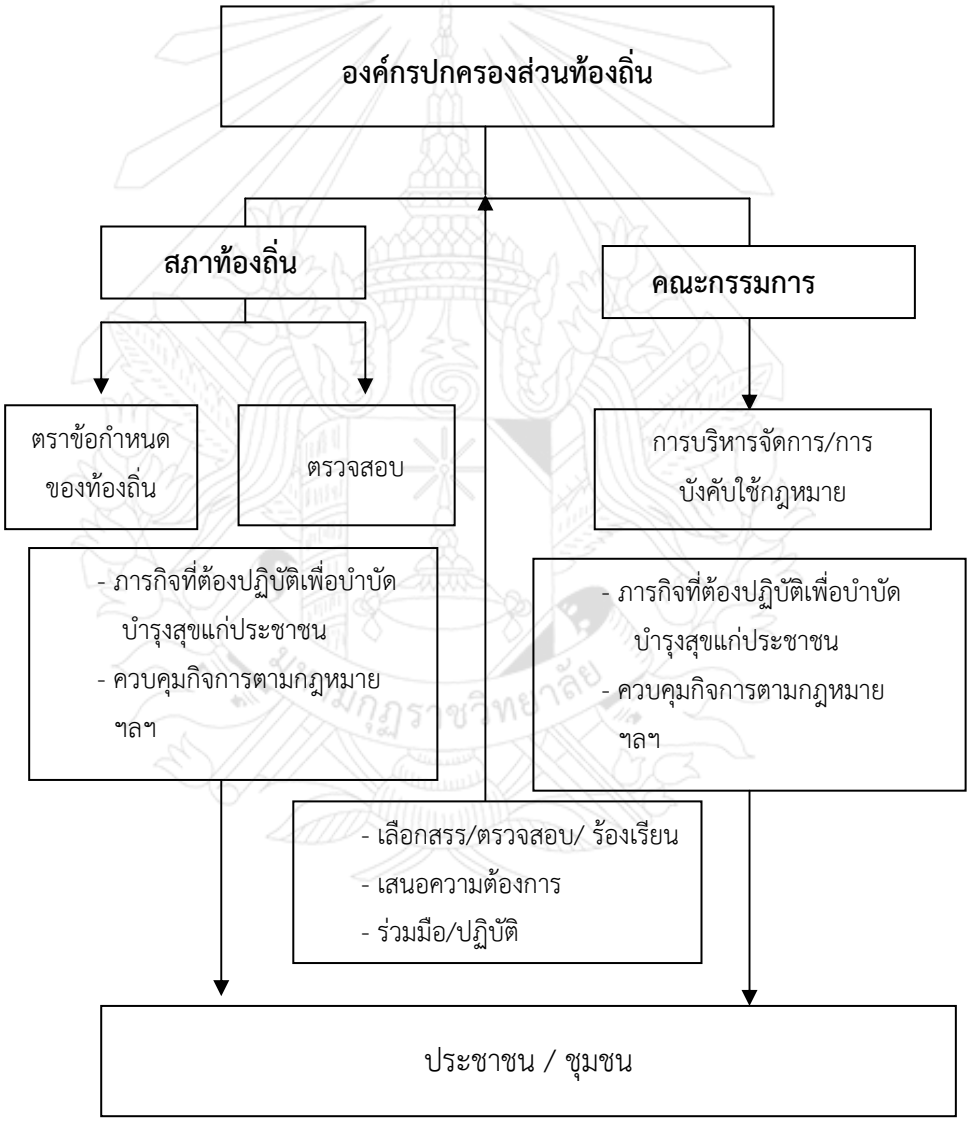
การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ได้มีการแบ่งเขตออกเป็นเขตเลือกตั้ง ดังนี้

สมาชิกสภาเทศบาลตำบล แบ่งออกเป็น 2 เขตเลือกตั้ง มีสมาชิกเขตละ 6 คน

สมาชิกสภาเทศบาลเมือง แบ่งออกเป็น 3 เขตเลือกตั้ง มีสมาชิกเขตละ 6 คน

สมาชิกสภาเทศบาลนคร แบ่งออกเป็น 4 เขตเลือกตั้ง มีสมาชิกเขตละ 6 คน

ส่วนการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีใช้เขตเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง เทศบาลนคร แล้วแต่กรณีเป็นเขตเลือกตั้ง แต่ละแห่งมีนายกเทศมนตรีได้ 1 คน

ภาพที่ 2.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับประชาชน

สรุปได้ว่า เทศบาลตำบล ได้มุ่งมั่นในภารกิจสำคัญตามพระราชบัญญัติมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรมสิ่งแวดล้อม เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นฝ่ายบริหารจัดการภารกิจต่าง ๆ ให้เป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับของกฎหมาย และสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบล

2.4 ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance)

2.4.1 ความหมายของธรรมาภิบาล คือ ธรรมาภิบาล (Good Governance) ปรากฏใช้ครั้งแรกคือ ในรายงานของธนาคารโลกเมื่อปี พ.ศ.2532 (ค.ศ.1989) ในรายงานเรื่อง “Sub-Sahara Africa, From Crisis of Sustainable Growth” ที่เน้นในเรื่องของธรรมาภิบาลและการพื้นฟูเศรษฐกิจ และหลังจากนั้นมีการศึกษาในเรื่องของธรรมาภิบาลอย่างแพร่หลาย ต่อมาปี พ.ศ. 2538 (ค.ศ.1995) หนังสือชื่อ “Participatory Development and Good Governance”ที่ตีพิมพ์โดยองค์กรเพื่อความร่วม มือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Cooperation and Development , OEDC) ซึ่งเป็นองค์กรที่มีบทบาทในการให้ความช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนา โดยกล่าวถึงแนวทางในการพัฒนา 3 เรื่องคือ 1) การพัฒนาแบบมีส่วนร่วม (Participatory Development 2) กระบวนการประชาธิปไตย (Democrati zation) และ 3) ธรรมาภิบาล (Good Governance) และหนังสือเล่มนี้ยังได้กล่าวถึงหลักการที่จะไปสู่การเป็นธรรมาภิบาล คือ

การควบคุมกฎหมาย (Rule of Law) หมายถึง ศาลสถิตยุติธรรม กฎหมาย และกระบวนการบังคับใช้กฎหมายมีความน่าเชื่อถือเที่ยงธรรม ส่งเสริมสิทธิมนุษยธรรม

การบริหารงานสาธารณะ (Public Sector Management) หมายถึง การบริหารงานเป็นไปอย่างถูกต้อง ตรงไปตรงมา มีความยุติธรรม โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้

การควบคุมการฉ้อราษฎร์บังหลวง (Controlling Corruption) หมายถึง รัฐบาลจะต้องมีกระบวนการที่สามารถควบคุมและจำกัดไม่ให้การฉ้อราษฎร์บังหลวงเกิดขึ้นอย่างแพร่หลาย หรือควบคุมไปให้หมดไปจากสังคม

ลดค่าใช้จ่ายในด้านกิจการทหาร(Reducing Excessive Military Expenditure) นอกเหนือจากกระบวนการบริหารงานที่เหมาะสมแล้ว หากรัฐบาลของรัฐใดก็ตาม ทุ่มเทงบประมาณในกิจการทหารในสัดส่วนที่สูง ย่อมจะมีแนวโน้มที่นำพารัฐของตนเองเข้าสู่ความขัดแย้งได้ง่าย ฉะนั้นเสถียรภาพของรัฐใดรัฐหนึ่งจะเกิดขึ้นได้ เมื่อรัฐนั้นสามารถรักษาสมดุลของพลังอำนาจของชาติในด้านต่างๆ ไว้ได้

นอกจากนี้ โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ(United Nations Development Programe , UNDP) ได้กล่าวถึง **Good Governance** ไว้ว่า "คือ ระบบโครงสร้าง และกระบวนการต่างๆ ที่วางกฎเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่าง เศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของประเทศ เพื่อที่ภาค

ต่างๆ ของสังคมจะพัฒนาและอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข" ส่วนธนาคารโลกให้ความหมาย **Good Governance** ว่า เป็นลักษณะและวิถีทางของการใช้อำนาจในการใช้ทรัพยากรทางเศรษฐกิจและทางสังคมของประเทศเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน, 2537,หน้า 20)

ในประเทศไทยคำว่า**"ธรรมาภิบาล"(Good Governance)** เป็นศัพท์ใหม่ในวงการวิชาการที่ใช้กันมาหลังรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มีผู้ให้คำนิยาม Good Governanceไว้หลายประการ เช่น**"วิธีการปกครองที่ดี" "การบริหารจัดการที่ดี" "สุประศาสนการ" "ธรรมรัฐ" "ธรรมราษฎร์" "ธรรมาภิบาล"** หรือ **"บรรษัทภิบาล"**

ธีรยุทธ บุญมี (2546, หน้า 10) ได้บัญญัติคำว่า**"ธรรมรัฐ"**ซึ่งใช้แพร่หลายอยู่ในช่วงต้นก่อนที่ราชบัณฑิตยสถานจะบัญญัติศัพท์นี้ขึ้นใหม่ให้เรียกว่า"วิธีการปกครองที่ดี"ซึ่งก็ไม่นิยมแพร่หลายเท่าที่ควร ดังจะเห็นได้จากระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีที่ประกาศใช้ในเรื่องนี้ ยังหันไปใช้คำว่า "วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี" แต่คำหลังก็ไม่ติดปากวงการวิชาการอีกเช่นกัน คำที่ดูเหมือนจะใช้แพร่หลายในเวลานี้คือ **"ธรรมาภิบาล"**

พรนพ พุกกะพันธุ์ (2545, หน้า 234) ให้ความหมาย **Good Governance** ไว้ว่า "เป็นผลลัพธ์ของการจัดกิจกรรมซึ่งบุคคลหรือสถาบันทั่วไป ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนมีผลประโยชน์ร่วมกันได้กระทำลงไปในหลายทาง มีลักษณะเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจนำไปสู่การผสมผสานประโยชน์ที่หลากหลาย ที่ขัดแย้งกันได้"

"ธรรมาภิบาล เป็นการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี และใช้เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการและฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทาป้องกัน หรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤติภยันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และความมีส่วนร่วม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ธรรมาภิบาลในภาคราชการของไทย เป็นการกำหนดให้ส่วนราชการต่างๆ ต้องปรับปรุงวิธีการบริหารราชการ และการให้บริการสาธารณะเป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งมีเป้าหมายหลักเพื่อให้ส่วนราชการพัฒนาระบบ รูปแบบ กระบวนการบริหารงานและการให้บริการสาธารณะให้มีมาตรฐานเท่าเทียมสากลและมีคุณภาพสูงขึ้น" (สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์, 2549,หน้า 295)

ม.ร.ว.ปรีดิยาธร เทวกุล (2542, หน้า2) ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ได้กล่าวถึง **"ธรรมาภิบาล"** ว่า "มาจากคำว่า ธรรมะ+อภิบาล ธรรมะ แปลว่า ดี ถูกต้อง ชอบธรรม อภิบาล แปลว่า กำกับ ดูแล รักษา ธรรมาภิบาล จึงแปลว่า การกำกับ ดูแลรักษาที่ดี ที่ถูกต้อง ที่ชอบธรรม ส่วน **ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล** กล่าวว่า **"ธรรมาภิบาล"** หลายคนมักจะต้องพูดทับศัพท์ภาษาอังกฤษด้วยเสมอ ลองย้อนกลับไป

พิจารณาอย่างถ่องแท้แล้วจะเห็นได้ว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงเปล่งคำว่า ธรรมาภิบาล หรือ Good Governance ตั้งแต่คำนี้ยังไม่เกิดยังไม่มี หลายสิบปีล่วงหน้ามาแล้ว ตั้งแต่วันแรกที่เสด็จขึ้นครองราชย์ว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม” คำว่า ธรรม หรือหลักธรรมในการครองแผ่นดินนี้ ส่วนหนึ่งก็คือ ทศพิธราชธรรม 10 ประการ นั่นเอง และหลัก 10 ประการนี้ก็คือ ธรรมาภิบาลที่สมบูรณ์ลึกซึ้ง ครบถ้วน ครบทุกมิติยิ่งกว่า Good Governance เสียอีก เช่นคำว่า โปร่งใส ซึ่งมักจะพูดกันมากใน Good Governance ก็เป็นแค่ข้อย่อยข้อหนึ่งในศีล ซึ่งเป็นทศพิธราชธรรมข้อที่ 2” (สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน, 2537,หน้า 20) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมาย **ธรรมาภิบาล** ว่าหมายถึง “การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการและฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทาป้องกัน หรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤติภยันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และความมีส่วนร่วม” (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่, 2542,2)

มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทยได้ให้ความหมายของ **“ธรรมาภิบาล”** หรือ “การบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี” ไว้ว่า หมายถึง “กฎเกณฑ์การปกครองบำรุง รักษาสังคมบ้านเมืองที่ดี อันหมายถึง การจัดการการบริหารสังคมที่ดีทุกๆ ด้านและทุกๆ ระดับ รวมถึงการจัดระบบองค์กรและกลไกของคณะรัฐมนตรี ส่วนราชการ องค์กรของรัฐบาลที่ไม่ใช่ส่วนราชการ การบริหารราชการส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น องค์การที่ไม่ใช่รัฐบาล องค์การของเอกชน นิติบุคคลภาคเอกชนและภาคประชาสังคม” (สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น, 2546, หน้า 7-8)

ธรรมาภิบาล (Good Governance) คือ “การปกครอง การบริหาร การจัดการ การควบคุมดูแลกิจการต่างๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรม นอกจากนี้ยังหมายถึงการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทั้งภาครัฐและเอกชน ธรรมที่ใช้ในการบริหารงานนี้ มีความหมายอย่างกว้างกล่าวคือ หาได้มีความหมายเพียงหลักธรรมทางศาสนาเท่านั้น แต่รวมถึงศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และความถูกต้องชอบธรรมทั้งปวง ซึ่งวิญญูชนพึงมีและพึงประพฤติปฏิบัติ เช่น ความโปร่งใสตรวจสอบได้ การปราศจากการแทรกแซงจากองค์กรภายนอก เป็นต้น” (สุภัทรมาศ จริยเวชช์วัฒนา, 2547,หน้า 23)

ธรรมาภิบาล หมายถึง “การบริหารจัดการบ้านเมือง สังคม องค์กร สถาบัน ธุรกิจ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เปิดเผย โปร่งใส มีความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ มีความชอบธรรม ยุติธรรม ความมี

คุณภาพ ประสิทธิภาพ และการมีมาตรฐานคุณธรรม จริยธรรมเป็นการทั่วไป" (http,//www.thaingo.org/story/info, 10 ธันวาคม 2549)

จากนิยามดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า **"ธรรมาภิบาล"** หมายถึง แนวทางในการจัดระเบียบเพื่อให้สังคมของประเทศทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข ตั้งอยู่ในความถูกต้องเป็นธรรม

ธรรมาภิบาล เป็นการบริหารของภาครัฐที่มุ่งความดีงาม และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่รัฐ และประชาชนอย่างทั่วถึงและยุติธรรม ธรรมาภิบาลจึงประกอบด้วย การบริหารที่ดีและมีความยุติธรรมทั้งเพื่อรัฐและเพื่อประชาชน เป็นหลักการที่นำมาใช้บริหารงานในปัจจุบันอย่างแพร่ หลาย ด้วยเหตุเพราะช่วยสร้างสรรค์และส่งเสริมองค์กรให้มีศักยภาพและประสิทธิภาพ อาทิ พนักงานต่างทำงานอย่างซื่อสัตย์สุจริตและขยันหมั่นเพียร ทำให้ผลประกอบการขององค์กรธุรกิจนั้นขยายตัว นอกจากนี้แล้วยังทำให้บุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้อง ศรัทธาและเชื่อมั่นในองค์ กรนั้นๆ อันจะทำให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เช่น องค์กรที่โปร่งใส ย่อมได้รับความไว้วาง ใจในการร่วมทำธุรกิจ รัฐบาลที่โปร่งใสตรวจสอบได้ ย่อมสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักลงทุนและประชาชน ตลอดจนส่งผลดีต่อเสถียรภาพของรัฐบาลและความเจริญก้าวหน้าของประเทศหลักธรรมาภิบาลตามที่ UNESCAP กำหนด มีหลักการอยู่ 8 ประการ คือ

1) **การมีส่วนร่วม (Participatory)** การมีส่วนร่วมของสมาชิก คือการตัดสินใจที่สำคัญในสังคม และเป็นการสร้างความสามัคคีให้เกิดกับประชาชน การมีส่วนร่วมสามารถทำได้โดยอิสระ ไม่มีการบังคับ สมาชิกเต็มใจให้ความร่วมมือด้วยตนเอง หรือมีส่วนร่วมผ่านทางหน่วยงาน สถาบันหรือผู้แทนตามระบอบประชาธิปไตย

2) **การปฏิบัติตามกฎหมาย (Rule of Law)** ธรรมาภิบาลต้องการการปฏิบัติที่ถูกต้องตามกรอบกฎหมาย ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่ลำเอียง มีการปฏิบัติอย่างเสมอภาคและเป็นธรรมกับประชาชน ทุกคนในสังคมอยู่ภายใต้ข้อกำหนดของกฎหมายเดียวกัน

3) **ความโปร่งใส (Transparency)** ความโปร่งใสเป็นการตรวจสอบความถูกต้อง มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา สิ่งนี้ช่วยแก้ปัญหาการทุจริตและคอร์รัปชั่นได้ทั้งในภาครัฐและเอกชน สื่อมวลชนจะเข้ามามีบทบาทอย่างมากในการตรวจสอบและรายงานผลการดำเนินงาน โดยการนำเสนอข่าวสารให้สังคมได้รับทราบ

4) **ความรับผิดชอบ (Responsiveness)** ความรับผิดชอบเป็นการพยายาม ให้ทุกฝ่ายได้ทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุดในการทำงาน กล้าที่จะตัดสินใจและรับผิดชอบต่อผลของการตัดสินใจนั้น

5) **ความสอดคล้อง (Consensus Oriented)** ความสอดคล้องต้องกันเป็นการ กำหนดและสรุปความต้องการของคนในสังคม ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมากโดยพยายามหาจุดสนใจร่วมกัน และความต้องการที่สอดคล้องต้องกันของคนในสังคม มาเป็นข้อปฏิบัติเพื่อลดปัญหาข้อ

ขัดแย้งในสังคม การจะพัฒนาสังคมได้นั้นต้องทราบความต้องการที่สอดคล้องต้องกันของสังคมนั้นๆ ด้วยวิธีการเรียนรู้วัฒนธรรมของสังคมนั้นๆ ก่อน

6) ความเสมอภาค (Equity and Inclusiveness) ความเสมอภาคเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนที่พึงได้รับจากรัฐบาล ทั้งการบริการด้านสวัสดิการตลอดจนสาธารณูปโภคด้านอื่นๆ

7) การมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency and Effectiveness) เป็นวิธีการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ โดยการผลิตและจำหน่ายเพื่อให้ได้ผลตอบแทนที่คุ้มค่ากับการลงทุนหรือการใช้ทรัพยากรให้ได้ประโยชน์สูงสุดต่อมวลมนุษยชาติ โดยมีกระบวนการ พัฒนาเพิ่มผลผลิตอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

8) การมีเหตุผล (Accountability) การมีเหตุผลเป็นความต้องการในทุกสังคม ประชาชนทุกคนต้องตัดสินใจและรับผิดชอบต่อการกระทำของตนด้วยความสมเหตุสมผล การมีเหตุผลไม่สามารถทำได้โดยปราศจากการปฏิบัติตามกฎหมายและความโปร่งใส (สุทัศนา สุทธิกุลสมบัติ, 2549, หน้า 23)

อรพินท์ สพโชคชัย (2547, หน้า 7) ได้นำกรอบความคิดและคำนิยามความหมายของธรรมาภิบาลในความหมายสากล ไปสู่ข้อสรุปในการจัดองค์ประกอบและคุณลักษณะในเชิงการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี 5 ประการ คือ

1) การมีส่วนร่วมของสาธารณชน (Public Participation)

2) ความสุจริตโปร่งใส (Honesty and Transparency)

3) พันธะความพร้อมรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม (Accountability)

4) กฎเกณฑ์ที่ยุติธรรมและความชัดเจน (Fair Legal Framework and Predictability)

5) ประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency and Effectiveness) (อรพินท์ สพโชคชัย, 2547, หน้า 7)

ไชยวัฒน์ ค้ำชู และคณะ (2547, หน้า 8) ได้สรุปองค์ประกอบของธรรมาภิบาลเป็นเชิงหลักการบริหาร ดังนี้

1) นิติธรรม

2) หลักเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและเข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์การ

3) หลักการชอบธรรมของการเลือกตั้ง

4) หลักความสามารถในการตรวจสอบได้ และความโปร่งใส

5) หลักภาวะผู้นำที่มุ่งที่จะทำการพัฒนา

ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้จะเป็นตัวเชื่อมหลักระหว่างทฤษฎีกับการปฏิบัติ ทั้งนี้ จำเป็นต้องอาศัย

1) การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในการบริหารจัดการสู่การปฏิบัติ

2) การมีทักษะในการบริหารจัดการเป็นสิ่งจำเป็นจำเป็นต้องฝึกปรือ แก้ไขพัฒนา อย่างต่อเนื่อง

3) จริยธรรม และค่านิยมมีบทบาทสำคัญในการปฏิบัติ เพราะเป็นหลักของพฤติกรรม สามารถเลือกใช้พฤติกรรมที่เหมาะสม

4) การตัดสินใจดำเนินการอะไร จำเป็นต้องอาศัยการประนีประนอมกับค่านิยมของบุคคลที่เกี่ยวข้อง

5) ภาระความรับผิดชอบ ความโปร่งใส การทุจริต และประพฤติมิชอบเป็นเงื่อนไขสำคัญในการมีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรในการบริหาร

6) กรอบของกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม จะช่วยส่งเสริมการปกครองตามหลักนิติธรรม

7) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีความสำคัญมาก เพราะเป็นการระดมพลังงานและความมุ่งมั่นในการพัฒนาองค์การ

8) การเคารพสิทธิมนุษยชนจะเป็นการส่งเสริมเสรีภาพในการแสดงออก (ไชยวัฒน์ ค้ำชู และคณะ, 2545, หน้า 52)

อุดม มุ่งเกษม (2545, หน้า 43) ได้กล่าวว่า ธรรมาภิบาล โดยสาระแล้วคือ องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม โปร่งใส ยุติธรรม และตรวจสอบได้ เพื่อสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีให้เกิดขึ้นทุกภาคของสังคม ซึ่งต้องร่วมดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ทั้งในระยะเฉพาะหน้า ระยะปานกลาง และระยะยาว โดยต้องมีการปฏิรูป 3 ส่วน ดังนี้

1) ภาครัฐ จะต้องมีการปฏิรูปบทบาทหน้าที่ โครงสร้าง และกระบวนการทำงานของภาครัฐให้เป็นกลไกการบริหารทรัพยากรของสังคมให้โปร่งใส เป็นธรรม มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และสมรรถภาพสูงในการนำบริการของรัฐที่มีคุณภาพไปสู่ประชาชน โดยเน้นการเปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยม และวิธีการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ ให้ถือประโยชน์ของประชาชนเป็นจุดมุ่งหมายในการทำงาน

2) ภาคเอกชน ต้องมีการปฏิรูปและสนับสนุนให้ภาคธุรกิจมีกติกาการทำงานที่โปร่งใส รับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ซื่อตรงเป็นธรรมต่อลูกค้า มีมาตรฐานในการให้บริการ และสามารถทำงานกับภาครัฐและภาคประชาชนอย่างราบรื่น ไว้วางใจกัน

3) ภาคประชาชน ต้องสร้างความตระหนักตั้งแต่ปัจเจกบุคคลถึงระดับกลุ่มประชาคม ในเรื่องสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เพื่อเป็นพลังของประเทศที่มีคุณภาพ มีความรู้ความเข้าใจในหลักการการสร้างกลไกการบริหารกิจการบ้าน เมืองและสังคมที่ดี

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้หลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วยหลักพื้นฐาน 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า แต่ละหลักสามารถจำแนกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับประเทศ ระดับภาครัฐ และระดับองค์กร ซึ่งแต่ละระดับมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน กล่าวคือ องค์กรที่มีการบริหารจัดการที่ดีจะช่วยสนับสนุนการ

บริหารจัดการที่ดีของระดับภาครัฐ และระดับประเทศต่อไป ในทางกลับกัน การกำหนดบทบาทของภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชนในระดับประเทศจะมีผลต่อบทบาทภารกิจ และการบริหารจัดการของระดับภาครัฐและระดับองค์กรด้วย ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. หลักนิติธรรม

หลักนิติธรรม หมายถึง การตรากฎหมายที่ถูกต้อง เป็นธรรม การบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย การกำหนดกฎ กติกาและการปฏิบัติตาม กฎ กติกาที่ตกลงกันไว้อย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพ ความยุติธรรมของสมาชิก

ในระดับประเทศ หมายถึง กระบวนการเสนอร่างกฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่างๆ เป็นไปด้วยความชอบธรรม เนื้อหาของกฎหมายมีความทันสมัย เป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตาม กฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านั้นจะต้องไม่ขัดกับรัฐธรรมนูญ บังคับใช้กับทุกคนอย่างเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ และไม่ขัดแย้งกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย

ในระดับภาครัฐ หมายถึง การปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบที่ใช้ในการบริหารงานร่วมกันภายในภาครัฐ เช่น กฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ พัสดุ และบริหารงานบุคคล ซึ่งขณะนี้อยู่ในระหว่างการพิจารณาปรับปรุงตามแผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ เพื่อให้เนื้อหามีความทันสมัย และเอื้อต่อการบริหารงานที่คล่องตัวและรับผิดชอบต่อผลงานและประชาชนของแต่ละองค์กร

ในระดับองค์กร หมายถึง กฎ กติกาที่ใช้ในการบริหารงานภายใน เช่น การมาทำงานหรือเข้าประชุมให้ตรงต่อเวลา การให้บริการประชาชนอย่างเสมอภาคกัน รวมถึงข้อตก ลงในการสับเปลี่ยนหน้าที่ภายในองค์กร (ไชยวุฒิ มนตรีรักษ์, 2547, หน้า 8)

2. หลักคุณธรรม

หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

ในระดับประเทศ ประชาชนแต่ละคนทำหน้าที่อย่างถูกต้อง คือ เลือกทำงานที่สุจริตและเป็นประโยชน์ต่อสังคม ต่อส่วนร่วม ปฏิบัติตามกฎหมาย และเป็นพลเมืองดี คือ ถือปฏิบัติตามฆราวาสธรรม ได้แก่ สัจจะ - การรักษาความสัจ ทมะ - การรู้จักข่มใจตนเอง ขันติ - การอดทน อดกลั้น และอดออม และจาคะ - การรู้จักละวางความชั่ว ความทุจริต ที่พระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทางพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานแก่คนไทยทุกคนในโอกาสครบ 200 ปี กรุงรัตนโกสินทร์ (ปี 2525) เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่ประชาชนด้วย

ในระดับภาครัฐ ผู้แทนประชาชนที่เข้าไปบริหารราชการ ต้องเข้าสู่หน้าที่ด้วยความชอบธรรม ทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายการเมือง และฝ่ายประจำจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานทางคุณธรรม และจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ระบุไว้ใน รัฐธรรมนูญ มาตรา 77

ในระดับองค์กร เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งจัดระบบงานที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน และปฏิบัติตามข้อบังคับ ก.พ. ว่าด้วยจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2537 คือ มีจรรยาบรรณต่อตนเอง ต่อหน่วยงาน ต่อผู้ร่วมงาน และต่อประชาชนและสังคม (ไชยวุฒิ มนตรีรักษ์, 2547, หน้า 9)

3. หลักความโปร่งใส

หลักความโปร่งใส หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส

ในระดับประเทศ ประชาชนมีอิสระในการสื่อสาร สื่อมวลชนสามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่และมีจริยธรรม มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมอย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องได้

ในระดับภาครัฐ การตัดสินใจและการปฏิบัติงานของภาครัฐต้องมีความโปร่งใสเรื่องนี้ เป็นประเด็นสำคัญในหารตัดสินใจลงทุนที่เหมาะสมของภาคธุรกิจ ข้อมูลข่าวสารของภาครัฐจะช่วยให้ภาคธุรกิจเอกชนและประชาชนตัดสินใจได้ถูกต้อง และประชาชนสามารถตรวจ สอบการทำงานของภาครัฐได้ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ช่วยให้ประชาชนมีโอกาสกว้างขวางในการได้รับ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่างๆ ของรัฐเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อที่ประชาชนจะสามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้โดยถูกต้องกับความเป็นจริง อันเป็นการส่งเสริมให้มีความเป็นรัฐบาลโดยประชาชนมากยิ่งขึ้น

ในระดับองค์กร ประชาชนรู้ขั้นตอนที่จะติดต่องาน และสามารถตรวจสอบการทำงานได้ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชนของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2532 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชน และภายในองค์กรจะต้องมีความโปร่งใสในการตัดสินใจในการบริหารงานเงิน คน มีการสื่อสารที่ดีภายในด้วย เช่น มีการกระจายข่าวรายวันหรือรายสัปดาห์ เพื่อให้สมาชิกในองค์กรได้ทราบความเคลื่อนไหวขององค์กร (ไชยวุฒิ มนตรีรักษ์, 2547, หน้า 9-10)

4. หลักความมีส่วนร่วม

หลักความมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะการประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่น ๆ

ในระดับประเทศ รัฐธรรมนูญกำหนดให้ บุคคลย่อมมีสิทธิมีส่วนร่วมในการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะมีผลหรืออาจมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของตน (มาตรา 60) และให้รัฐส่งเสริม สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย การตัดสิน ใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง รวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ (มาตรา 76) นอกจากนั้นยังให้รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น (มาตรา 78) และให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาอบรมด้วย (มาตรา 81)

ในระดับภาครัฐ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ โดยวิธีประชาพิจารณ์ พ.ศ.2539 กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการรับฟังการแสดงความคิดเห็นในปัญหาสำคัญของชาติที่มีข้อโต้เถียงหลายฝ่าย เพื่อเป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจของรัฐในการดำเนินงานอันมีผลกระทบต่อประชาชน และควรมีการสำรวจความเห็นของผู้รับบริการเพื่อปรับปรุงงานให้เกิดประโยชน์สูงขึ้น

ในระดับองค์กร จะต้องมีการวางระบบการรับฟังความเห็น และการรับเรื่องราวร้องทุกข์ที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม และขณะเดียวกันภายในองค์กรเองจะต้องสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการบริหารภายในด้วย (ไชยวุฒิ มนตรีรักษ์, 2547, หน้า 10-11)

5. หลักความรับผิดชอบ

หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลดีและเสียจากการกระทำของตน

ในระดับประเทศ ประชาชนรู้ เข้าใจการใช้สิทธิ เสรีภาพและปฏิบัติหน้าที่ตาม ที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและใช้อำนาจ โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และมีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของภาครัฐ ธุรกิจเอกชนมีหน้าที่สร้าง สรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ให้ ผู้บริโภค และไม่สร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อาศัยในท้องที่

ในระดับภาครัฐ มาตรา 88 ของรัฐธรรมนูญกำหนดแนวทางสำหรับการตรากฎหมาย และการกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน โดยในการแถลงนโยบายต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรีที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดิน ต้องชี้แจงต่อรัฐสภาให้ชัดแจ้งว่า จะดำเนิน การให้เพื่อบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ และต้องจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการรวมทั้งปัญหาและอุปสรรค เสนอต่อรัฐสภาปีละหนึ่งครั้งการจัดสรรหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายการเมือง และฝ่ายประจำจะต้องมีความชัดเจน โดยให้ฝ่ายการเมืองรับผิดชอบในเรื่องนโยบาย ส่วนฝ่ายประจำรับผิดชอบในการดำเนินการให้บรรลุผลตามนโยบาย กรณีเกิดปัญหาในสังคมภาครัฐต้องชี้แจงต่อประชาชนได้

ในระดับองค์กร มีการกำหนดโครงสร้างและระบบการใช้อำนาจรัฐใหม่ มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจลงสู่ระดับล่าง เพื่อให้ความรับผิดชอบในทุกระดับมีความชัดเจน และมีรายงานประจำปีรายงานผลการปฏิบัติงานที่มีตัวชี้วัดความสำเร็จ รณรงค์ให้ประชาชนรับผิดชอบด้วยหลักความคุ้มค่าหมายถึง การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน (ไชยวุฒิ มนตรีรักษ์, 2547, หน้า 12)

6. หลักความคุ้มค่า

หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้มีความประหยัดใช้อย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์และบริการที่มีคุณภาพและรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

ในระดับประเทศ การใช้ทรัพยากรของประเทศต้องเป็นไปด้วยความประหยัด หมุนเวียนใช้และสร้างทดแทนใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ พยายามลดการเกิดมลภาวะทั้งในดินในน้ำและบนอากาศเพื่อการส่งทอดทรัพยากรที่มีความสมบูรณ์ให้คนไทยรุ่นถัดไป

ในระดับภาครัฐ ทุกหน่วยงานจะต้องใช้ทรัพยากรต่อสาธารณะ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมีการทำงานและแสดงประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรต่อสาธารณะ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมีความเข้าใจอย่างดีในเรื่องประสิทธิภาพและความคุ้มค่าของโครงการ

ในระดับองค์กร ผู้บริหารต้องทบทวนงานในความรับผิดชอบทั้งหมด เพื่อพิจารณาถ่ายโอนงานที่ภาคธุรกิจเอกชนหรือภาคประชาชนทำได้มีประสิทธิภาพสูงกว่าออกไป เลือกนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ และพัฒนาความสามารถของเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ยึดหลักธรรมาภิบาลตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 กำหนดไว้ เป็นกรอบในการศึกษา บนพื้นฐานของหลักสำคัญ 6 ประการ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

2. หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยรณรงค์ให้เจ้า หน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัยประกอบอาชีพสุจริต จนเป็นนิสัยประจำชาติ

3. หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนไทยในชาติ โดยการปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกองค์กร ให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา ด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีขบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

4. หลักความมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนรับรู้ และเสนอการตัดสินใจที่สำคัญของประเทศ ไม่ว่าด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่นๆ

5. หลักความรับผิดชอบ ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้น ในการแก้ ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

6. หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนร่วม โดยรณรงค์ให้มีความประหยัดใช้อย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์และบริการที่มีคุณภาพและรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืนได้ (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี, 2542, หน้า 2-4)

อย่างไรก็ตาม ธรรมาภิบาล (Good Governance) แม้จะดีเลิศสักเพียงใดก็ตาม ก็เป็นการยากที่จะทำให้สำเร็จได้ครบทุกหลักการ ก่อนที่จะให้ความสนใจการพัฒนาด้านบริหารและการจัดการนั้น ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ก่อนที่จะนำไปสู่การพัฒนาด้านอื่นๆ การพัฒนางานใดๆ ต้องพัฒนาที่อุดมการณ์อันเป็นจุดมุ่งหมายการทำงานที่แท้จริง

2.5 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

2.5.1 ลักษณะทางกายภาพ (เทศบาลตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร)

1) เทศบาลตำบลตาดทอง มีบุคลากรจำนวน 65 คน

สภาพทั่วไป และข้อมูลพื้นฐานของเทศบาลตำบลตาดทอง

1.สภาพทั่วไป

1.1 ลักษณะที่ตั้ง

เทศบาลตำบลตาดทอง เป็นองค์กรการปกครองท้องถิ่นที่อยู่ในเขตปกครองของอำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอเมืองยโสธร และห่างจากอำเภอเมืองยโสธร เป็นระยะทาง 5 ก.ม. และห่างจากจังหวัดยโสธร 6 ก.ม.

1.2 พื้นที่ เทศบาลตำบลตาดทองมีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 41 ตารางกิโลเมตร

1.3 อาณาเขต

ทิศตะวันออก จดเขตองค์การบริหารส่วนตำบลย่อ อำเภอคำเขื่อนแก้ว องค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู และองค์การบิหารส่วนตำบลขุมเงิน อำเภอเมืองจังหวัดยโสธร

ทิศเหนือ จดเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสิงห์ องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำคำใหญ่ อำเภอเมืองจังหวัดยโสธร

ทิศตะวันตก จดเขตเทศบาลเมืองยโสธร

ทิศใต้ จดเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขื่องคำ อำเภอเมืองยโสธร

1.4 ลักษณะภูมิประเทศ

เทศบาลตำบลตาดทอง มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มมีลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทรายสำหรับทำกสิกรรม อีกส่วนหนึ่งเป็นที่ดอนสำหรับที่อยู่อาศัย ไม่มีลำน้ำใหญ่มีเพียงลำทวนที่เป็นเขตแบ่งกับเทศบาลเมือง และครอบคลุมพื้นที่ส่วนน้อย แหล่งน้ำอื่นๆมีเพียงลำห้วยเล็กๆไม่สามารถเก็บกักน้ำได้ตลอดปี ทำการเกษตรจึงอาศัยน้ำฝนอย่างเดียว

2) เทศบาลตำบลเดิด มีบุคลากรจำนวน 81 คน

สภาพทั่วไป และข้อมูลพื้นฐานของเทศบาลตำบลตาดทอง

1. สภาพทั่วไป

1.1 ลักษณะที่ตั้ง

ตำบลเดิดตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของอำเภอเมืองจังหวัดยโสธร ห่างจากอำเภอเมืองยโสธรไปตามทางหลวงหมายเลข 23 เป็นระยะทาง 16 กิโลเมตร และมีเส้นทางคมนาคมติดต่อกับอำเภอเสลภูมิจังหวัดร้อยเอ็ด 1 เส้นทาง ระยะ 20 กิโลเมตร

1.2 พื้นที่ เทศบาลตำบลเดิดมีพื้นที่ประมาณ 35.80 ตารางกิโลเมตร

1.3 อาณาเขต

ทิศตะวันออก ติดกับตำบลขั้นไดใหญ่ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

ทิศเหนือ ติดกับตำบลภูเงิน อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ทิศตะวันตก ติดกับตำบลขวาว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

1.4 ลักษณะภูมิประเทศ

เทศบาลตำบลเดิด มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มมีลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทรายสำหรับทำกสิกรรม อีกส่วนหนึ่งเป็นที่ดอนสำหรับที่อยู่อาศัย ไม่มีลำน้ำใหญ่มีเพียงลำทวนที่เป็นเขตแบ่งกับเทศบาลเมือง และครอบคลุมพื้นที่ส่วนน้อย แหล่งน้ำอื่นๆมีเพียงลำห้วยเล็กๆไม่สามารถเก็บกักน้ำได้ตลอดปี ทำการเกษตรจึงอาศัยน้ำฝนอย่างเดียว

3) เทศบาลตำบลทุ่งแต้ มีบุคลากรจำนวน 40 คน

สภาพทั่วไป และข้อมูลพื้นฐานของเทศบาลตำบลทุ่งแต้

1.สภาพทั่วไป

1.1 ลักษณะที่ตั้ง

เทศบาลตำบลทุ่งแต้ เป็นองค์กรการปกครองท้องถิ่นที่อยู่ในเขตปกครองของอำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร และห่างจากอำเภอเมืองยโสธร เป็นระยะทาง 12 ก.ม. ตามถนนหลวงจังหวัด หมายเลข 2169

1.2 พื้นที่ เทศบาลตำบลตาดทองมีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 22.47 ตารางกิโลเมตร

1.3 อาณาเขต

ทิศตะวันออก ติดกับ ตำบลนาสะไมย์ และตำบลหนองเรือ

ทิศเหนือ ติดกับ อำเภอทรายมูล

ทิศตะวันตก ติดกับตำบลขั้นไดใหญ่

ทิศใต้ ติดกับ ตำบลทุ่งนางโอก

1.4 ลักษณะภูมิประเทศ

เทศบาลตำบลทุ่งแต้ มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มมีลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทรายสำหรับทำกสิกรรม อีกส่วนหนึ่งเป็นที่ดอนสำหรับที่อยู่อาศัย และครอบคลุมพื้นที่ส่วนน้อย แหล่งน้ำอื่นๆมีเพียงลำห้วยเล็กๆไม่สามารถเก็บกักน้ำได้ตลอดปี ทำการเกษตรจึงอาศัยน้ำฝนอย่างเดียว

4) เทศบาลตำบลน้ำคำใหญ่ มีบุคลากรจำนวน 70 คน

สภาพทั่วไป และข้อมูลพื้นฐานของเทศบาลตำบลน้ำคำใหญ่

1.สภาพทั่วไป

1.1 ลักษณะที่ตั้ง

เทศบาลตำบลน้ำคำใหญ่ เป็นองค์กรการปกครองท้องถิ่นที่อยู่ในเขตปกครองของอำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ตามถนนหลวงจังหวัด หมายเลข 2169 เป็นระยะทาง 3 กิโลเมตร

1.2 พื้นที่ เทศบาลตำบลตาดทองมีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 23.9 ตารางกิโลเมตร

1.3 อาณาเขต

ทิศตะวันออก ติดกับ ตำบลสิงห์ และตำบลหนองเรือ

ทิศเหนือ ติดกับ ตำบลทุ่งนางโอก

ทิศตะวันตก ติดกับตำบลสำราญ

ทิศใต้ ติดกับ ตำบลตาดทอง

1.4 ลักษณะภูมิประเทศ

เทศบาลตำบลน้ำคำใหญ่ มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มมีลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทรายสำหรับทำกสิกรรม

5) เทศบาลตำบลสำราญ มีบุคลากรจำนวน 55 คน

สภาพทั่วไป และข้อมูลพื้นฐานของเทศบาลตำบลสำราญ

1.สภาพทั่วไป

1.1 ลักษณะที่ตั้ง

เทศบาลตำบลสำราญ เป็นองค์กรการปกครองท้องถิ่นที่อยู่ในเขตปกครองของอำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร และห่างจากอำเภอเมืองยโสธร เป็นระยะทาง 15 ก.ม. ตามถนนหลวงจังหวัด หมายเลข 2169

1.2 พื้นที่ เทศบาลตำบลตาดทองมีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 28.47 ตารางกิโลเมตร

1.3 อาณาเขต

ทิศตะวันออก ติดกับ ตำบลค้อเหนือ

ทิศเหนือ ติดกับ ตำบลดู่ทุ่ง

ทิศตะวันตก ติดกับตำบลขั้นไดใหญ่

ทิศใต้ ติดกับ ตำบลทุ่งนางโอก

1.4 ลักษณะภูมิประเทศ

เทศบาลตำบลสำราญ มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มมีลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทรายสำหรับทำกสิกรรม และครอบคลุมพื้นที่ส่วนน้อย แหล่งน้ำอื่นๆมีเพียงลำห้วยเล็กๆไม่สามารถเก็บกักน้ำได้ตลอดปี ทำการเกษตรจึงอาศัยน้ำฝนอย่างเดียว

2.5.2 โครงสร้างการบริหารเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

สำนักงานปลัด ให้มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับราชการทั่วไปของเทศบาล และราชการที่มิได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของกอง หรือส่วนราชการใด ในเทศบาลโดยเฉพาะรวมทั้งกำกับและเร่งรัดการปฏิบัติราชการของส่วนราชการใด ในเทศบาลให้เป็นไปตามนโยบาย แนวทาง และแผนการปฏิบัติราชการของเทศบาล โดยให้มีการแบ่งส่วนราชการเป็น 2 ฝ่าย 6 งาน ดังนี้

ฝ่ายบริหารงานทั่วไป มีหน้าที่ควบคุมดูแล และรับผิดชอบการปฏิบัติงานของงานธุรการและงานสารบรรณ

งานธุรการ

(1) งานสารบรรณของเทศบาล

(2) งานดูแลรักษา จัดเตรียมและให้บริการเรื่องสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ การติดต่อและอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ

(3) งานด้านเลขานุการและงานประชุมสภาเทศบาล คณะเทศมนตรี และพนักงานเทศบาล

(4) งานสาธารณการกุศลของเทศบาลและหน่วยงานต่าง ๆ ที่ขอความร่วมมือ

(5) งานการตรวจสอบแสดงรายการเกี่ยวกับเอกสารสำคัญทางราชการ

(6) งานขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์เหรียญจักรพรรดิมาลาและผู้ทำคุณประโยชน์

(7) งานเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

(8) งานจัดทำคำสั่งและประกาศของเทศบาล

(9) งานรับเรื่องร้องทุกข์ และร้องเรียน

(10) งานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

งานสารบรรณ

(1) งานรับ – ส่งหนังสือ ควบคุมการรับ – ส่งหนังสือให้ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ

(2) งานร่างโต้ตอบ ร่างและตรวจสอบร่างหนังสือราชการ

(3) งานจัดเก็บเอกสาร ควบคุมการเก็บรักษา การให้ยืมและการทำลายเอกสารให้ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ

(4) การจัดทำและส่งหนังสือไปยังที่ทำการไปรษณีย์

(5) งานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

ฝ่ายอำนวยการ มีหน้าที่ควบคุมดูแล และรับผิดชอบการปฏิบัติงานของงานการเจ้าหน้าที่

งานการเจ้าหน้าที่ มีหน้าที่เกี่ยวกับ

(1) งานบริหารงานบุคคลของพนักงานเทศบาลและลูกจ้าง

(2) งานบรรจุแต่งตั้ง

(3) งานทะเบียนประวัติและบัตรประวัติคณะผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล พนักงานลูกจ้าง

(4) งานปรับปรุงประสิทธิภาพในการบริหารงานบุคคล

(5) งานประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปี

(6) งานขออนุมัติปรับปรุงตำแหน่งและอัตรากำลัง

(7) งานพัฒนาบุคลากร เช่น การฝึกอบรม สัมมนา การศึกษาและดูงาน การศึกษาต่อ การขอรับทุนการศึกษา

(8) งานพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนพนักงานและลูกจ้าง การให้บำเหน็จความชอบเป็นกรณีพิเศษ

(9) งานสวัสดิการพนักงาน/ลูกจ้าง

(10) งานการลาพักผ่อนประจำปีและการลาอื่นๆ

(11) งานสอบแข่งขัน สอบคัดเลือก และการคัดเลือก

(12) งานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

งานทะเบียนราษฎร มีหน้าที่เกี่ยวกับ

(1) งานตามพระราชบัญญัติทะเบียนราษฎร

(2) งานจัดเตรียมการเลือกตั้งและการดำเนินการเลือกตั้ง

(3) งานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือตามที่ได้รับมอบหมาย

งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีหน้าที่เกี่ยวกับ

(1) งานรักษาความปลอดภัยของสถานที่ราชการ

(2) งานป้องกันและระงับอัคคีภัย

(3) งานวิเคราะห์พิจารณา ทำความเห็นสรุป รายงานเสนอแนะ รวมทั้งดำเนินการด้านกฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัยธรรมชาติและสาธารณภัยอื่นๆ เช่น อุทกภัย วาตภัย

(4) งานตรวจสอบควบคุมดูแลในการจัดเตรียมและอำนวยความสะดวกในการป้องกันบรรเทาและระงับสาธารณภัยต่าง ๆ

(5) งานจัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(6) งานฝึกซ้อมและดำเนินการตามแผน

(7) งานเกี่ยวกับวิทยุสื่อสาร

(8) งานฝึกอบรมอาสาสมัครป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(9) งานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

งานรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคง มีหน้าที่เกี่ยวกับ

(1) งานตรวจสอบและจัดระเบียบในตลาดสด หาบเร่ แผงลอย รวมทั้งกิจการค้าที่น่ารังเกียจและอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

(2) งานควบคุมตรวจสอบและดำเนินการให้เป็นไปตามเทศบัญญัติ ข้อบังคับและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(3) งานศึกษาวิเคราะห์ข่าวเพื่อเสนอแนะวางแผนหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ

(4) งานประสานงานกับจังหวัด และอำเภอในการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคง

(5) งานมวลชนต่าง ๆ เช่น การฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้าน ฯลฯ

(6) งานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

กองวิชาการและแผนงาน ให้มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการรวบรวมวิเคราะห์และให้บริการข้อมูลสถิติ การวางแผน งานทางด้านกฎหมายเกี่ยวกับการพิจารณาวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมาย ร่างและพิจารณาตรวจร่างเทศบัญญัติ กฎระเบียบข้อบังคับ งานจัดทำนิติกรรม งานสอบสวน งานเผยแพร่ข่าวสารของเทศบาล งานศึกษาวิเคราะห์วิจัยวางแผนด้านการประชาสัมพันธ์และงานจดทะเบียนพาณิชย์โดยให้มีการแบ่งส่วนราชการภายในเป็น 1 ฝ่าย 4 งาน ดังนี้

ฝ่ายบริหารงานทั่วไป มีหน้าที่ควบคุมดูแล และรับผิดชอบการปฏิบัติงานในหน้าที่ของงานธุรการ งานนิติการ และงานบริการและเผยแพร่วิชาการ

งานธุรการ มีหน้าที่เกี่ยวกับ

(1) งานสารบรรณของกองวิชาการและแผนงาน

(2) งานดูแลรักษา จัดเตรียมและให้บริการเรื่องสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ การติดต่อและอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ

(3) งานประสานเกี่ยวกับการประชุมสภาเทศบาล คณะผู้บริหาร พนักงานเทศบาล

(4) งานตรวจสอบ แสดงรายการเกี่ยวกับเอกสารสำคัญของทางราชการ

(5) งานรักษาความปลอดภัยของสถานที่ราชการ

(6) งานขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เหรียญจักรพรรดิมาลา ให้ผู้ทำคุณประโยชน์

(7) งานจัดทำประกาศและคำสั่ง

(8) งานรับเรื่องร้องทุกข์และร้องเรียน

(9) งานพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนพนักงาน ลูกจ้างและการให้บำเหน็จความชอบเป็นพิเศษ

(10) งานการลาพักผ่อนประจำปีและการลาอื่นๆ

(11) งานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือตามที่ได้รับมอบหมาย

งานนิติการ มีหน้าที่เกี่ยวกับ

(1) งานทางกฎหมายเกี่ยวกับการพิจารณาวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมาย ร่างและพิจารณาตรวจร่างเทศบัญญัติ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับและคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

(2) งานจัดทำนิติกรรม รวบรวมข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานเพื่อดำเนินการตามกฎหมาย

(3) งานตรวจสอบ ตรวจพิจารณาดำเนินการเกี่ยวกับวินัยพนักงานเทศบาล และการร้องทุกข์หรืออุทธรณ์

(4) งานสอบสวนและเปรียบเทียบการกระทำที่ละเมิดเทศบัญญัติ

(5) งานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือตามที่ได้รับมอบหมาย

งานบริการและเผยแพร่วิชาการ มีหน้าที่เกี่ยวกับ

(1) งานเผยแพร่ข่าวสารของเทศบาล

(2) งานเผยแพร่สนับสนุนผลงาน นโยบายของเทศบาล จังหวัด รัฐบาล

(3) งานเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของชาติและท้องถิ่น

(4) งานศึกษา วิเคราะห์ วิจัย วางแผนด้านประชาสัมพันธ์ โดยรวบรวมข้อคิดเห็นของประชาชน หรือปัญหาข้อขัดข้องต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่เพื่อเสนอแนะฝ่ายบริหารพิจารณาวางหลักเกณฑ์ปรับปรุงและแก้ไขระเบียบวิธีการปฏิบัติงานให้เหมาะสมและสัมพันธ์กับนโยบายของประเทศ

(5) งานรวบรวมข้อมูลสถิติต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์

(6) งานสารนิเทศ

(7) งานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือตามที่ได้รับมอบหมาย

งานวิเคราะห์นโยบายและแผน มีหน้าที่เกี่ยวกับ

(1) งานรวบรวม วิเคราะห์และให้บริการข้อมูลสถิติที่จำเป็นต้องนำมาใช้ในการวางแผน และการประเมินผลตามแผนทุกระดับ

(2) งานจัดเตรียมเอกสารที่ใช้ประกอบการพิจารณาวางแผนของเทศบาลและหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง

(3) งานวิเคราะห์และพยากรณ์การเจริญเติบโตของประชากรในเขตเมือง และความพอเพียงของบริการของสาธารณูปโภคหลัก

(4) งานวิเคราะห์ และคาดคะเนรายได้–รายจ่ายของเทศบาลในอนาคต

(5) งานจัดทำและเรียบเรียงแผนพัฒนา การกำหนดเค้าโครงของแผนพัฒนาระยะปานกลาง และแผนประจำปี

(6) งานวิเคราะห์ความเหมาะสมของโครงการเพื่อสนองหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง

(7) งานประสานงานกับหน่วยงานในเทศบาลและหน่วยงานอื่นที่เสนอบริการสาธารณูปการในเขตเทศบาลและหน่วยงานใกล้เคียงเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนา การปฏิบัติตามแผนและการประเมินผลงานตามแผน

(8) งานจัดเตรียมเอกสารแนวทางการปฏิบัติงานประจำปีให้หน่วยงานต่างๆ ทราบและดำเนินการ

(9) งานรวบรวมข้อมูลทางสถิติ และงบประมาณ

(10) งานเสนอแนะ ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณ

(11) งานจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีของเทศบาลและงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม (ถ้ามี)

(12) งานศึกษาหาหลักฐานรายได้ใหม่ๆ ของเทศบาล

(13) งานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือตามที่ได้รับมอบหมาย

กองคลัง มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานการจ่าย – การรับ การนำส่งเงิน การเก็บรักษาเงิน และเอกสารทางการเงิน การตรวจสอบใบสำคัญ ฎีกา งานเกี่ยวกับเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน เงินบำเหน็จ บำนาญ เงินอื่นๆ งานเกี่ยวกับการจัดทำงบแสดงฐานะทางการเงิน การจัดสรรเงินต่าง ๆ การจัดทำบัญชีทุกประเภท ทะเบียนคุมเงินรายได้และรายจ่ายต่างๆ การควบคุมการเบิกจ่าย งานทำงบทดรองประจำเดือน ประจำปี งานเกี่ยวกับพัสดุของเทศบาล งานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและที่ได้รับมอบหมาย โดยให้มีการแบ่งส่วนราชการเป็น 6 งาน ดังนี้

งานธุรการ มีหน้าที่เกี่ยวกับ

(1) งานสารบรรณ

(2) งานดูแลรักษา จัดเตรียมและให้บริการเรื่องสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ การติดต่อและอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ

(3) งานการประสานงานเกี่ยวกับการประชุมสภาเทศบาล คณะเทศมนตรี และพนักงานเทศบาล

(4) งานสาธารณกุศลของเทศบาล และหน่วยงานต่างๆที่ขอความร่วมมือ

(5) งานการตรวจสอบ แสดงรายการเกี่ยวกับเอกสารสำคัญทางราชการ

(6) งานรักษาความสะอาดและรักษาความปลอดภัยของสถานที่ราชการ

(7) งานขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เหรียญจักรพรรดิมาลาและผู้ทำคุณประโยชน์

(8) งานการจัดทำคำสั่งและประกาศเทศบาล

(9) งานรับเรื่องร้องทุกข์ และร้องเรียน

(10) งานพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนพนักงาน ลูกจ้าง และการให้บำเหน็จความชอบเป็นพิเศษ

(11) งานการลาพักผ่อนประจำปี และการลาอื่นๆ

(12) งานสวัสดิการของกองหรือฝ่าย

(13) งานประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับรายได้และแนะนำอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

(14) งานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือตามที่ได้รับมอบหมาย

งานการเงินและบัญชี มีหน้าที่เกี่ยวกับ

(1) งานการตรวจสอบการเบิกจ่ายเงินทุกประเภท

(2) งานควบคุมและการจัดทำทะเบียนงบประมาณรายจ่าย

(3) งานจัดทำเช็คและการจัดเก็บเอกสารการจ่ายเงิน

(4) งานการจ่ายเงินและตรวจสอบหลักฐานใบสำคัญคู่จ่าย

(5) งานจัดทำบัญชีและทะเบียนที่เกี่ยวข้องทุกประเภท

(6) งานจัดทำรายงานประจำวัน ประจำเดือน ประจำปี และรายงานอื่นๆ

(7) งานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

งานพัสดุและทรัพย์สิน มีหน้าที่เกี่ยวกับ

(1) งานการซื้อและการจ้าง

(2) งานการซ่อมและบำรุงรักษา

(3) งานการจัดทำทะเบียนพัสดุ

(4) งานการตรวจสอบการรับจ่ายและเก็บรักษาพัสดุ

(5) งานการจำหน่ายพัสดุ

(6) งานเก็บรักษา และเบิกจ่ายแบบพิมพ์ต่างๆ

(7) งานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือตามที่ได้รับมอบหมาย

งานแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน มีหน้าที่เกี่ยวกับ

(1) งานคัดลอกข้อมูลที่ดิน

(2) งานปรับปรุงข้อมูลแผนที่ภาษีโรงเรือนและที่ดิน

(3) งานปรับปรุงข้อมูลแผนที่ภาษีบำรุงท้องที่

(4) งานตรวจสอบข้อมูลภาคสนาม

(5) งานตรวจสอบรหัสประจำแปลงที่ดิน

(6) การจัดทำรายงานเสนองานทะเบียนทรัพย์สิน และงานบริการข้อมูล

(7) งานจัดเก็บและบำรุงรักษาแผนที่ภาษี

(8) งานปรับข้อมูลในทะเบียนทรัพย์สินและเอกสารที่เกี่ยวข้อง (ผ.ท.1, 2, 3, 4, 5, 6, 9, 11, 12, 17)

(9) งานสำรวจและตรวจสอบข้อมูลภาคสนาม

(10) งานตรวจสอบรหัสประจำแปลงที่ดิน รหัสชื่อเจ้าของทรัพย์สินและรหัสชื่อผู้ชำระภาษี (ผ.ท.4 และ5)

(11) งานจัดเก็บและดูแลรักษาทะเบียนทรัพย์สินและเอกสาร ข้อมูลต่างๆ

(12) งานการจัดทำรายงานประจำเดือน

(13) งานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือตามที่ได้รับมอบหมาย

งานผลประโยชน์ มีหน้าที่เกี่ยวกับ

(1) งานจัดทำประกาศให้มายื่นแบบแสดงรายการทรัพย์สินเพื่อชำระภาษี

(2) งานตรวจสอบและจัดทำบัญชีผู้ที่อยู่ในเกณฑ์เสียภาษีในปีงบประมาณจัดเก็บจากทะเบียนคุมผู้ชำระภาษี (ผ.ท.5)

(3) งานรับและตรวจสอบแสดงรายการทรัพย์สิน หรือแนบท้ายคำร้องของผู้เสียภาษี ค่าธรรมเนียมและรายได้อื่นๆ

(4) งานพิจารณาประเมินและกำหนดภาษี ค่าธรรมเนียมในเบื้องต้นเพื่อนำเสนอพนักงานเจ้าหน้าที่

(5) งานแจ้งผลการประเมินค่าภาษีแก่ผู้เสียภาษี

(6) งานจัดเก็บและชำระรายได้จากภาษีอากร ค่าธรรมเนียมและรายได้อื่น

(7) งานลงรายการเกี่ยวกับโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่และภาษีป้ายในทะเบียนเงิน

ผลประโยชน์ และทะเบียนคุมผู้ชำระภาษี (ผ.ท.5) 8ของผู้เสียภาษีแต่ละรายเป็นประจำทุกวัน

(8) งานดำเนินการเกี่ยวกับการพิจารณาอุทธรณ์ภาษี

(9) งานเก็บรักษา และการนำส่งเงินประจำวัน

(10) งานเก็บรักษาและการเบิกจ่ายแบบพิมพ์ต่างๆ

(11) งานเก็บรักษาเอกสารและหลักฐานการเสียภาษี ค่าธรรมเนียมและรายได้อื่น

(12) งานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือตามที่ได้รับมอบหมาย

งานพัฒนาและเร่งรัดรายได้ มีหน้าที่เกี่ยวกับ

(1) งานศึกษาวิเคราะห์ วิจัยและเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการจัดเก็บภาษีอากร ค่าธรรมเนียมและจัดหารายได้อื่นๆ ของเทศบาล

(2) งานวางแผนการจัดเก็บรายได้ และการแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการจัดเก็บรายได้

(3) งานวางแผนและโครงการเกี่ยวกับการจัดหารายได้ของเทศบาล พิจารณาปรับปรุงหลักเกณฑ์การประเมินและกำหนดค่ารายปีของภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่และรายได้อื่น

(4) งานประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการชำระภาษีอากร

(5) งานจัดทำหนังสือแจ้งให้ผู้อยู่ในเกณฑ์เสียภาษีทราบล่วงหน้า

(6) งานตรวจสอบและจัดทำบัญชีรายชื่อของผู้ไม่ยื่นแบบแสดงรายการทรัพย์สินหรือคำร้องภายในกำหนดของแต่ละปี

(7) งานจัดทำหนังสือแจ้งเตือนแก่ผู้เสียภาษี กรณีไม่ยื่นแบบแสดงรายการทรัพย์สินภายในกำหนด

(8) งานจัดทำหนังสือแจ้งเตือนแก่ผู้เสียภาษี กรณีไม่มาชำระภาษี ค่าธรรมเนียมและรายได้อื่นภายในกำหนด

(9) งานประสานงานกับฝ่ายนิติกรเพื่อดำเนินคดีแก่ผู้ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีท้องถิ่น (ไม่ยื่นแบบฯ และไม่ชำระภาษี) โดยเสนอให้ผู้บังคับบัญชาสั่งการ

(10) งานเกี่ยวกับการดำเนินการยึดอายัด และขายทอดตลาดหลักทรัพย์

(11) งานประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อการเร่งรัดรายได้

(12) งานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

กองช่าง มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับกับการสำรวจ ออกแบบ การจัดทำข้อมูลทางด้านวิศวกรรมการจัดเก็บและทดสอบคุณภาพวัสดุ งานออกแบบและเขียนแบบ การตรวจสอบการก่อสร้าง งานควบคุมอาคารตามระเบียบกฎหมาย งานแผนการปฏิบัติงานก่อสร้างและซ่อมบำรุง การควบคุมอาคารก่อสร้าง และซ่อมบำรุง งานแผนด้านวิศวกรรมเครื่องจักร การรวบรวมประวัติติดตาม ควบคุมการปฏิบัติงานเครื่องจักรกล การควบคุม การบำรุงรักษาเครื่องจักรกล การรวบรวมประวัติติดตาม ควบคุมการปฏิบัติงานเครื่องจักรกล เก็บรักษา การเบิกจ่ายวัสดุ อุปกรณ์ อะไหล่ น้ำมันเชื้อเพลิง และงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและที่ได้รับมอบหมาย โดยให้มีการแบ่งส่วนราชการภายในเป็น 3 ฝ่าย 8 งาน ดังนี้

งานธุรการ มีหน้าที่เกี่ยวกับ

(1) งานสารบรรณ

(2) งานดูแลรักษา จัดเตรียมและให้บริการเรื่องสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ การติดต่อและอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ

(3) งานการประสานงานเกี่ยวกับการประชุมสภาเทศบาลคณะเทศมนตรีและพนักงานเทศบาล

(4) งานการตรวจสอบ แสดงรายการเกี่ยวกับเอกสารสำคัญทางราชการ

(5) งานรักษาความสะอาดและรักษาความปลอดภัยของสถานที่ราชการ

(6) งานขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เหรียญจักรพรรดิมาลาและผู้ทำคุณประโยชน์

(7) งานการจัดทำคำสั่งและประกาศ

(8) งานรับเรื่องร้องทุกข์ และร้องเรียน

(9) งานพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนพนักงาน ลูกจ้าง และการให้บำเหน็จความชอบเป็นพิเศษ

(10) งานการลาพักผ่อนประจำปี และการลาอื่นๆ

(11) งานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือตามที่ได้รับมอบหมาย

ฝ่ายแบบแผนและก่อสร้าง มีหน้าที่ควบคุมดูแลรับผิดชอบการปฏิบัติงานของงานวิศวกรรมและงานผังเมือง

งานวิศวกรรม มีหน้าที่เกี่ยวกับ

(1) งานออกแบบคำนวณด้านวิศวกรรม

(2) งานวางโครงการและการก่อสร้างทางด้านวิศวกรรม

(3) งานให้คำปรึกษาและแนะนำและให้บริการเกี่ยวกับงานด้านวิศวกรรม

(4) งานตรวจสอบแบบแปลนการขออนุญาตปลูกสร้างอาคารทางด้านวิศวกรรม

(5) งานออกแบบรายการรายละเอียดทางด้านวิศวกรรม

(6) งานสำรวจหาข้อมูลรายละเอียดเพื่อคำนวณ ออกแบบกำหนดรายละเอียดทางด้านวิศวกรรม

(7) งานศึกษาวิเคราะห์วิจัยทางด้านวิศวกรรม

(8) งานประมาณการราคาค่าก่อสร้างทางด้านวิศวกรรม

(9) งานควบคุมการก่อสร้างในสาขาวิศวกรรม

(10) งานอื่นที่เกี่ยวข้อง

งานผังเมือง มีหน้าที่เกี่ยวกับ

(1) งานควบคุมและตรวจสอบงานก่อสร้างโครงการของเทศบาล

(2) งานติดต่อประสานงานกับบุคคลและหน่วยงานต่างๆ

(3) งานควบคุมและตรวจสอบการขออนุญาตก่อสร้างอาคาร

(4) งานให้คำปรึกษาด้านผังเมือง และการขออนุญาตก่อสร้าง

(5) งานควบคุมและตรวจสอบการออกแบบ ประมาณราคาโครงการก่อสร้าง

(6) งานควบคุมและตรวจสอบแนวเขตถนน ทางสาธารณะและที่ดินสาธารณะประโยชน์

(7) งานควบคุมและตรวจสอบการรวบรวมข้อมูลด้านผังเมือง และการขออนุญาตก่อสร้างอาคาร

(8) งานจัดทำผังเมืองรวม และผังเมืองเฉพาะ

(9) งานกำหนดนโยบายและปรับปรุงกระบวนทัศน์ในการปฏิบัติงาน

(10) งานตรวจสอบการเวนคืนและจัดสิทธิ์ที่ดิน

(11) งานอื่นที่เกี่ยวข้อง

ฝ่ายการโยธา มีหน้าที่กำหนดควบคุมกำกับดูแลและรับผิดชอบการปฏิบัติงานของงานสาธารณูปโภค งานสถานที่และไฟฟ้าสาธารณะ งานสวนสาธารณะ

งานสาธารณูปโภค มีหน้าที่เกี่ยวกับ

(1) งานด้านการออกแบบก่อสร้างอาคาร ถนน สะพาน ทางเท้าเขื่อนและสิ่งติดตั้งอื่นๆ

(2) งานวางโครงการและควบคุมการก่อสร้าง

(3) งานซ่อมบำรุงอาคารสถานที่

(4) งานควบคุมดูแลอาคารสถานที่

(5) งานปรับปรุงแก้ไขและป้องกันสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ

(6) งานให้คำปรึกษาแนะนำ หรือตรวจสอบเกี่ยวกับงานก่อสร้าง

(7) งานควบคุมพัสดุ งานด้านโยธา

(8) งานประมาณราคา งานซ่อมบำรุงรักษา

(9) งานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือตามที่ได้รับมอบหมาย

งานสถานที่และไฟฟ้าสาธารณะ มีหน้าที่เกี่ยวกับ

(1) งานออกแบบจัดสถานที่ ติดตั้งไฟฟ้าทั้งงานพิธี งานประเพณีและงานอื่นๆ

(2) งานสำรวจออกแบบและคำนวณอุปกรณ์ไฟฟ้า

(3) งานเก็บรักษาวัสดุ อุปกรณ์ไฟฟ้า

(4) งานควบคุมการก่อสร้างในการติดตั้งอุปกรณ์ไฟฟ้า

(5) งานซ่อมบำรุงรักษาไฟฟ้าในเขตเทศบาล

(6) งานให้คำปรึกษา แนะนำตรวจสอบในด้านการไฟฟ้า

(7) ควบคุมการใช้เครื่องจักรกล และยานพาหนะในหน่วยงาน

(8) ปฏิบัติงานอื่นตามที่ผู้บังบัญชามอบหมาย

งานสวนสาธารณะ มีหน้าที่เกี่ยวกับ

(1) งานจัดให้มีและบำรุงรักษาสวนสาธารณะ สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ตกแต่งสวนหย่อม

(2) งานจัดทำเรือนเพาะชำบำรุงรักษาต้นไม้ทั่วไป ส่งเสริมให้คำแนะนำและเผยแพร่วิชาการเกษตรให้แก่ประชาชน และงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมายฝ่ายช่างสุขาภิบาล มีหน้าที่เกี่ยวควบคุม กำกับดูแลรับผิดชอบการปฏิบัติงานของงานควบคุมและตรวจสอบบำบัดน้ำเสียและงานกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

งานควบคุมและตรวจสอบบำบัดน้ำเสีย มีหน้าที่เกี่ยวกับ

(1) งานควบคุมและตรวจสอบการบำบัดน้ำเสีย

(2) งานตรวจสอบระบบบำบัดน้ำเสียของอาคาร สถานประกอบการไม่ให้ปล่อยน้ำเสียลงแหล่งน้ำธรรมชาติ

(3) งานรับน้ำเสียจากอาคาร สถานประกอบการต่างๆ ในเขตควบคุมการบำบัดน้ำเสีย

(4) การรับเรื่องราวคำร้องขออนุญาตเชื่อมท่อน้ำเสีย–น้ำทิ้ง

(5) งานประเมินอัตราค่าธรรมเนียมและค่าใบอนุญาตขอต่อท่อเชื่อมน้ำเสีย–น้ำทิ้งแก่ผู้ขออนุญาตเชื่อม

(6) งานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรืองานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

งานกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล มีหน้าที่เกี่ยวกับ

(1) งานกำจัดมูลฝอยและควบคุมสถานที่กำจัดมูลฝอย

(2) งานกำจัดสิ่งปฏิกูลตามหลักวิชาสุขาภิบาล

(3) งานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรืองานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่เกี่ยวกับการสาธารณสุขชุมชน ส่งเสริมสุขภาพอนามัย การป้องกันโรคติดต่อ งานสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมและงานอื่นๆ เกี่ยวกับการให้บริการด้านสาธารณสุข งานสัตวแพทย์ในกรณีที่ยังไม่ได้จัดตั้งกองแพทย์ จะมีงานด้านการรักษาพยาบาลในเบื้องต้นเกี่ยวกับศูนย์บริการสาธารณสุขชุมชนและงานทันตสาธารณสุข โดยให้มีการแบ่งส่วนราชการภายในเป็น 2 ฝ่าย 7 งาน คือ

ฝ่ายบริหารงานสาธารณสุข มีหน้าที่ควบคุมดูแลและรับผิดชอบการปฏิบัติงานในหน้าที่ของงานสุขาภิบาลและอนามัยสิ่งแวดล้อมงานธุรการ งานรักษาความสะอาด และงานศูนย์บริการสาธารณสุข

งานธุรการ

(1) งานสารบรรณ

(2) งานดูแลรักษา จัดเตรียมและให้บริการเรื่องสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ การติดต่ออำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ

(3) งานประสานงานเกี่ยวกับการประชุมสภาเทศบาล คณะเทศมนตรี พนักงานเทศบาล

(4) งานสาธารณกุศลของเทศบาล และหน่วยงานต่างๆ ที่ขอความร่วมมือ

(5) งานการตรวจสอบ แสดงรายการเกี่ยวกับเอกสารสำคัญของทางราชการ

(6) งานรักษาความสะอาด และรักษาความปลอดภัยของสถานที่ราชการ

(7) งานขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์เหรียญจักรพรรดิมาลาให้ผู้ทำคุณประโยชน์

(8) งานจัดทำคำสั่งและประกาศของเทศบาล

(9) งานรับเรื่องร้องทุกข์ และร้องเรียน

(10) งานเลื่อนขั้นเงินเดือนพนักงาน ลูกจ้าง และการให้บำเหน็จความชอบพิเศษ

(11) งานการลาพักผ่อนประจำปี และการลาอื่นๆ

(12) งานสวัสดิการต่างๆ

(13) งานประชาสัมพันธ์ และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

(14) งานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

งานสุขาภิบาลและอนามัยสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่เกี่ยวกับ

(1) งานควบคุมด้านสุขาภิบาลและสิ่งแวดล้อม

(2) งานสุขาภิบาลอาหารและโภชนาการ

(3) งานควบคุมการประกอบการค้าที่น่ารังเกียจหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

(4) งานป้องกันควบคุมแก้ไขเหตุรำคาญและมลภาวะ

(5) งานสุขาภิบาลโรงงาน

(6) งานชีวอนามัย

(7) งานฌาปณกิจ

(8) งานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

งานรักษาความสะอาด มีหน้าที่เกี่ยวกับ

(1) งานกวาดล้างทำความสะอาด

(2) งานเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย

(3) งานขนถ่ายขยะมูลฝอย

(4) งานขนถ่ายสิ่งปฏิกูล

(5) งานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

งานศูนย์บริการสาธารณสุข มีหน้าที่เกี่ยวกับ

(1) งานให้บริการรักษาพยาบาลในและนอกสถานที่

(2) งานวางแผนและจัดการให้การรักษาพยาบาลแก่ผู้ป่วยให้สอดคล้องกับคำสั่งหรือให้เป็นไปตามกฎหมาย

(3) งานวางแผนควบคุมการปฏิบัติงานและประเมินผลตามแผน

(4) งานให้คำปรึกษาปัญหาสุขภาพ

(5) งานบริหารยา เวชภัณฑ์ทางการแพทย์

(6) งานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือตามที่ได้รับมอบหมาย

ฝ่ายบริการสาธารณสุข มีหน้าที่ควบคุมดูแลและรับผิดชอบการปฏิบัติงานในหน้าที่ของงานส่งเสริมสุขภาพ งานสัตวแพทย์ งานป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ

งานส่งเสริมสุขภาพ มีหน้าที่เกี่ยวกับ

(1) งานด้านสุขศึกษา

(2) งานอนามัยโรงเรียน

(3) งานอนามัยแม่และเด็ก

(4) งานวางแผนครอบครัว

(5) งานสาธารณสุขมูลฐาน

(6) งานโภชนาการ

(7) งานสุขภาพจิต

(8) งานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

งานสัตวแพทย์ มีหน้าที่เกี่ยวกับ

(1) งานควบคุมและรับผิดชอบโรคสัตว์

(2) งานควบคุมและรับผิดชอบโรคที่เกิดจากสัตว์เลี้ยงหรือสัตว์ป่าที่นำมาเลี้ยงหรือที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ

(3) งานการระวังและรับผิดชอบโรคในกลุ่มบุคคลซึ่งประกอบอาชีพซึ่งเสี่ยงต่อการติดต่อโรคสัตว์

(4) งานควบคุมการฆ่าสัตว์และโรงฆ่าสัตว์

(5) งานควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า

(6) งานป้องกันโรคติดเชื้อหรืออันตรายหรือเหตุรำคาญจากสัตว์

(7) งานรายงานข้อมูลสถิติและการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับงานด้านสัตวแพทย์

(8) งานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือตามที่ได้รับมอบหมาย

งานป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ มีหน้าที่เกี่ยวกับ

(1) ป้องกันและสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค

(2) งานควบคุมแมลงและพาหะนำโรค

(3) งานป้องกันโรคติดต่อ

(4) งานป้องกันการติดยาและสารเสพติด

(5) งานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือตามที่ได้รับมอบหมาย

กองการศึกษา มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารศึกษาและพัฒนาการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบการศึกษา การศึกษานอกระบบการศึกษาและการศึกษาตามอัธยาศัย เช่นการจัดการศึกษาปฐมวัย อนุบาลศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา โดยให้มีงานธุรการ งานการเจ้าหน้าที่ งานบริหารวิชาการ งานโรงเรียน งานศึกษานิเทศก์ งานกิจการนักเรียน งานศึกษาปฐมวัย งานขยายโอกาสทางการศึกษา งานกิจการศาสนา ส่งเสริมประเพณี ศิลปวัฒนธรรม งานกีฬาและนันทนาการ งานกิจกรรมเด็กและเยาวชน และการศึกษานอกโรงเรียน และงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามที่ได้รับมอบหมาย โดยให้มีการแบ่งส่วนราชการภายในเป็น 6 งาน

งานธุรการ มีหน้าที่เกี่ยวกับ

(1) งานสารบรรณ

(2) งานดูแลรักษา จัดเตรียมและให้บริการเรื่องสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ การติดต่อและอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ

(3) งานการประสานงานเกี่ยวกับการประชุมสภาเทศบาล คณะเทศมนตรี และพนักงานเทศบาล

(4) งานสาธารณกุศลของเทศบาล และหน่วยงานต่างๆ ที่ขอความร่วมมือ

(5) งานการตรวจสอบ แสดงรายการเกี่ยวกับเอกสารสำคัญของทางราชการ

(6) งานรักษาความสะอาดและรักษาความปลอดภัยของสถานที่ราชการ

(7) งานขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เหรียญจักรพรรดิมาลาและผู้ทำคุณประโยชน์

(8) งานจัดทำคำสั่งและประกาศของเทศบาล

(9) งานร้องทุกข์ และร้องเรียน

(10) งานรวบรวมข้อมูลและจัดทำแผนของกองการศึกษา รวมถึงการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนติดตามและการรายงาน

(11) งานการลาพักผ่อนประจำปี และการลาอื่นๆ

(12) งานสวัสดิการต่างๆ

(13) งานประชาสัมพันธ์และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

(14) งานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือตามที่ได้รับมอบหมาย

งานบริหารวิชาการ มีหน้าที่เกี่ยวกับควบคุมดูแลและรับผิดชอบการปฏิบัติงานดังนี้

(1) งานวางแผนกำหนดแนวทางปฏิบัติงาน วินิจฉัย สั่งงาน ประสานงานและตรวจสอบ ควบคุมดำเนินงาน

(2) งานประเมินผลและรายงานการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการศึกษาทั้งด้านการบริหารและส่งเสริมทางด้านการบริหารทั่วไปและด้านวิชาการ

(3) งานส่งเสริมคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

(4) การจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลสถิติทางการศึกษา และการทดลองวิจัยทางด้านการศึกษา

(5) งานส่งเสริมและเผยแพร่การศึกษาและวิชาการ

(6) งานเผยแพร่และแนะแนวการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ

(7) งานประสานงานในการดำเนินการศึกษากับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

(8) การจัดทำรายงานการศึกษาหรือวัดผลการศึกษาและสถิติของชั้นเรียน

(9) งานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือตามที่ได้รับมอบหมาย

งานการเงินและบัญชี มีหน้าที่เกี่ยวกับ

(1) งานเกี่ยวกับการเงินการบัญชีเช่นการวางฎีกาเตรียมการเบิกจ่ายและสิ่งแทนตัวเงินการตรวจสอบหลักฐานใบสำคัญคู่จ่ายเงินทุกประเภททั้งในและนอกงบประมาณการลงบัญชีทำรายงานบัญชี

(2) งานรวบรวมรายละเอียดและดำเนินงานเกี่ยวกับงบประมาณของกอง เช่น รวบรวมข้อมูลต่างๆในการจัดทำงบประมาณการทำหนังสือชี้แจงโต้ตอบด้านงบประมาณการพิจารณาจัดสรรงบประมาณรายจ่าย

(3) งานการบริหารและควบคุมงานงบประมาณของกอง

(4) งานเกี่ยวกับการทำบัญชีถือจ่ายเงินเดือนพนักงานครูเทศบาลตามแบบและวิธีการที่สำนักงบประมาณกำหนดเช่นจัดทำแผนสรุปยอดเงินงบประมาณอัตราเงินเดือนที่ขอถือจ่ายประจำปีการจัดทำบัญชีขอถือจ่ายเงินเดือนเพิ่มระหว่างปีหรือเงินเพิ่มทุกกรณีการสรุปยอดจำนวนอัตราเงินเดือนการเลื่อนเงินเดือนกรณีพิเศษ 2 ขั้นตามมติคณะรัฐมนตรีการจัดทำสถิติเงินเดือนพนักงานครูเทศบาลการจัดทำสถิติประกอบบัญชีถือจ่ายประจำปีซึ่งแสดงจำนวนโรงเรียนนักเรียนห้องเรียนและครู

งานกิจกรรมเด็กและเยาวชน มีหน้าที่เกี่ยวกับ

(1) งานพัฒนาเยาวชนให้เป็นไปตามแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ

(2) งานเกี่ยวกับศูนย์เยาวชน

(3) งานควบคุมตรวจสอบนิเทศติดตามผลวัดผลกิจกรรมเยาวชน

(4) งานชุมชนต่างๆเช่นการอยู่ค่ายพักแรม

(5) งานพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

(6) งานบริการด้านวิชาการอื่นๆ

(7) งานติดต่อประสานงานกับสถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

(8) งานอื่นๆที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

งานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีหน้าที่เกี่ยวกับ

(1) งานสำรวจความต้องการและปัญหาทางการศึกษา

(2) งานจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลสถิติทางการศึกษา

(3) งานให้บริการทางการศึกษาทั่วไปด้วยการนิเทศให้คำปรึกษาแนะนำปรึกษาทางวิชาการ

(4) งานประชุม อบรมสัมมนา ประสานงานและให้บริการด้านวิชาการ

(5) งานส่งเสริมสุขภาพและควบคุมมาตรฐานทางการศึกษา

(6) งานประสานงานดำเนินงานด้านวิชาการกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

(7) อื่นที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

งานส่งเสริมประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรม มีหน้าที่เกี่ยวกับ

(1) กำหนดแผนปฏิบัติงานเกี่ยวกับกิจกรรมและงานประเพณีท้องถิ่นงานศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นงานส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นและงานอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น

(2) การดำเนินกิจกรรมส่งเสริมเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

(3) การติดตามประเมินผลการดำเนินงาน

(4) ประชาสัมพันธ์งานด้านส่งเสริมประเพณีศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น

(5) งานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

กองสวัสดิการสังคม ให้มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน การส่งเสริมและสวัสดิการสังคมของชุมชน การพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน งานสังคมสงเคราะห์ การฝึกอาชีพและส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพของชุมชนและงานสวัสดิการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและที่ได้รับมอบหมาย โดยให้มีการแบ่งส่วนราชการภายในเป็น 1 ฝ่าย 3 งาน ดังนี้

งานธุรการ มีหน้าที่เกี่ยวกับ

(1) งานสารบรรณ

(2) งานดูแลรักษา จัดเตรียมและให้บริการสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ การติดต่ออำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ

(3) งานการประสานเกี่ยวกับการประชุมสภาเทศบาล คณะผู้บริหาร พนักงานเทศบาล

(4) งานการตรวจสอบ แสดงรายการเกี่ยวกับเอกสารสำคัญของทางราชการ

(5) งานรักษาความปลอดภัยของสถานที่ราชการ

(6) งานขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เหรียญจักรพรรดิมาลาและผู้ทำคุณประโยชน์

(7) งานจัดทำประกาศและคำสั่ง

(8) งานรับเรื่องร้องทุกข์ และร้องเรียน

(9) งานพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนพนักงาน ลูกจ้างและการให้บำเหน็จความชอบเป็นพิเศษ

(10) งานการลาพักผ่อนประจำปีและการลาอื่นๆ

(11) งานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือตามที่ได้รับมอบหมาย

งานพัฒนาชุมชน มีหน้าที่เกี่ยวกับ

(1) งานสำรวจและจัดตั้งคณะกรรมการชุมชนเพื่อรับผิดชอบในการปรับปรุงชุมชนของตนเอง

(2) งานฝึกอบรมและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน

(3) งานจัดระเบียบชุมชน

(4) งานประสานงาน และร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อนำบริการด้านพื้นฐานไปบริการแก่ชุมชน

(5) งานจัดทำโครงการช่วยเหลือในด้านต่างๆให้แก่ชุมชน

(6) งานดำเนินการพัฒนาชุมชนทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การศึกษา การอนามัย และสุขาภิบาล

(7) งานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือตามที่ได้รับมอบหมาย

ฝ่ายสังคมสงเคราะห์ มีหน้าที่ควบคุมดูแล และรับผิดชอบการปฏิบัติงานในหน้าที่ของงานสังคมสงเคราะห์

งานสังคมสงเคราะห์ มีหน้าที่เกี่ยวกับ

(1) งานสังคมสงเคราะห์ประชาชนผู้ทุกข์ยาก ขาดแคลนไร้ที่พึ่ง

(2) งานสังคมสงเคราะห์ผู้ประสบภัยพิบัติต่างๆ

(3) งานสังคมสงเคราะห์คนชรา คนพิการและทุพพลภาพ

(4) งานสงเคราะห์ครอบครัว และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในครอบครัว

(5) งานส่งเสริมและสนับสนุนองค์กรสังคมสงเคราะห์ภาคเอกชน

(6) งานสำรวจวิจัยสภาพปัญหาสังคมต่างๆ

(7) งานส่งเสริมและสนับสนุนองค์กรสังคมสงเคราะห์หญิงบางประเภท

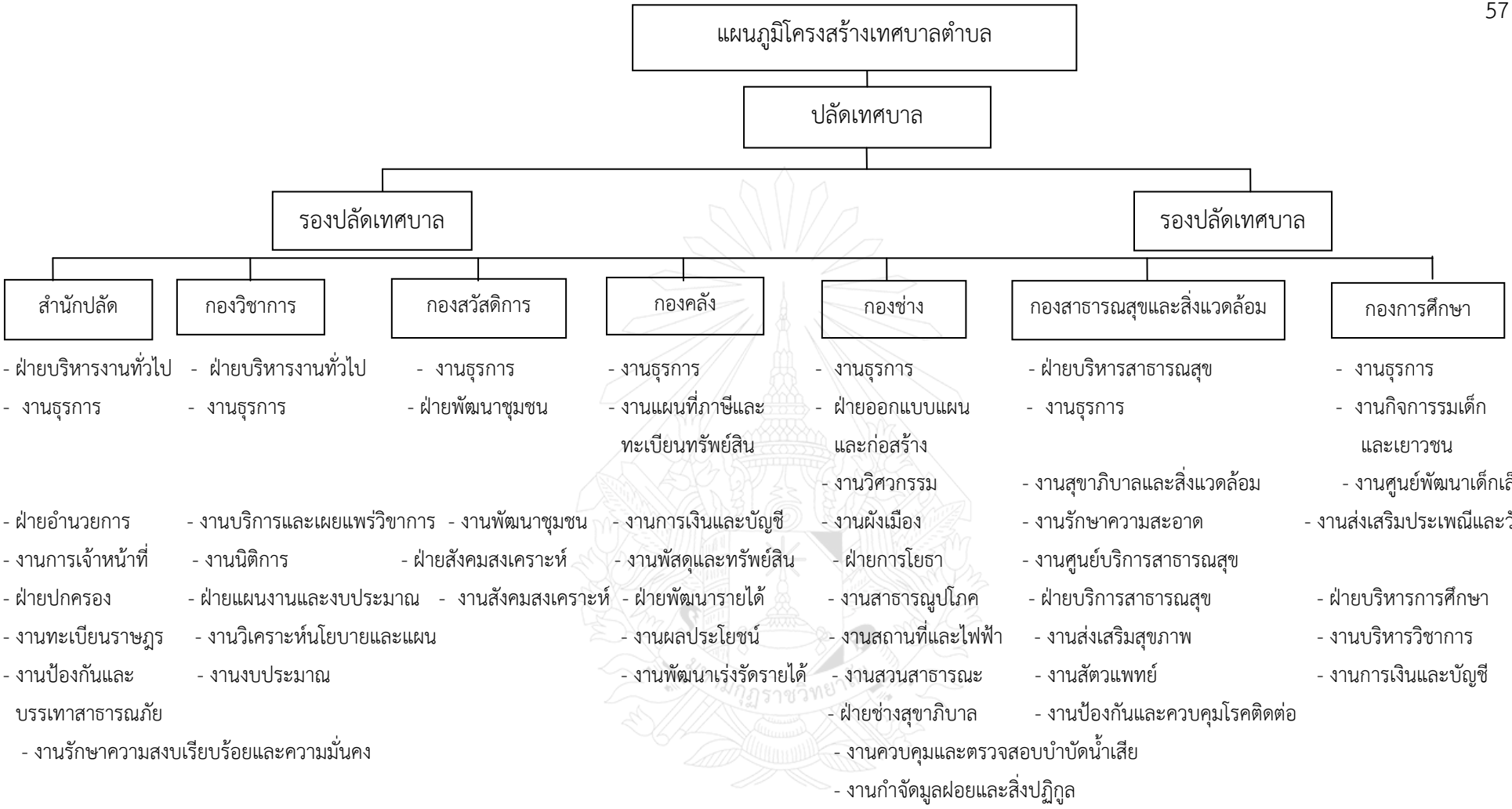
(8) งานประสานและร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อการสังคมสงเคราะห์

(9) งานให้คำปรึกษา แนะนำในด้านสังคมสงเคราะห์แก่ผู้มาขอรับ

(10) งานส่งเสริมสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน

(11) งานติดต่อประสานงานกับบุคคลและหน่วยงานต่างๆ

(12) งานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือตามที่ได้รับมอบหมาย

ภาพที่ 2.2 แสดงโครงสร้างเทศบาลตำบล

2.5.3 การบริหารเทศบาลตำบล

การบริหารจัดการเทศบาลตำบล แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านบริหารงานบุคคล เป็นการบริหารเกี่ยวกับงานการเจ้าหน้าที่ การสอบคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน การรับโอน-ย้ายพนักงานเทศบาล การบรรจุแต่งตั้งบุคลากร การเลื่อนขั้นเงินเดือน พิจารณาความดีความชอบ โดยยึดหลักคุณธรรมเป็นหลัก

2.ด้านบริหารงบประมาณ เป็นการบริหารเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐาน การส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น การส่งเสริมการศึกษา การส่งเสริมด้านสาธารณสุข การส่งเสริมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยยึดหลักความคุมค่าเป็นประโยชน์กับประชาชนในเขตพื้นที่ โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และมีการตรวจสอบจากหน่วยงานภายนอก พร้อมกับยึดหลักธรรมาภิบาลเป็นสำคัญ

3. ด้านการบริหารงานทั่วไป เป็นการบริหารเกี่ยวกับงานเอกสาร ระบบงานสารบรรณ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึง โดยยึดความครบถ้วนแม่นยำของข่าวสาร พร้อมกับเผยแพร่ให้ทราบโดยทั่วกัน

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารจัดการ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้างานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

จรัสศรี ตันติมณี (2553 , บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในมุมมองของประชาชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าพญา พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าพญามีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าพญาในภาพรวมอยู่ระดับดี ซึ่งมีการบริหารจัดการด้วยหลักธรรมาภิบาล บริหารงานด้วยความซื่อสัตย์ นำปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนมาเป็นนโยบายในการทำงาน ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างคุ้มค่า ประหยัดให้บริการอย่างเท่าเทียมและทั่วถึงโดยใช้ข้อบัญญัติของท้องถิ่นนำมาบริหารจัดการให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล เมื่อจัดลำดับตามหลักธรรมาภิบาล 6 ด้าน พบได้ว่าประชาชนมีความคิดเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลท่าพญาสามารถบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลได้ระดับดีจากมากไปน้อยดังนี้ 1) ด้านการมีส่วนร่วม 2) ด้านหลักคุณธรรม 3) ด้านหลักนิติธรรม 4) ด้านหลักความโปร่งใส 5) ด้านหลักความคุ้มค่า 6) ด้านหลักความรับผิดชอบ และพบว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

วิไล สมัญญา (2553 , บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลสามแวง อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า

1. ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารตามธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลสามแวง อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านหลักความคุ้มค่า รองลงมาคือด้านหลักนิติธรรม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านหลักความรับผิดชอบ

2. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง ประชาชนต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลสามแวงมีการเปิดเผยให้ประชาชนได้รับทราบให้มากขึ้นและเพิ่มความรวดเร็วในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ร้อยละ 16 รองลงมาได้แก่ การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานมีความยุติธรรม ซื่อสัตย์สุจริต และถูกต้องเป็นที่น่าพอใจให้บริการดีเป็นกันเอง และอยากให้ลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นออกไปในการตั้งงบประมาณ และนำงบประมาณที่เหลือมาพัฒนาหมู่บ้าน

สงวน คำรศ (2553 , บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลท่าวังผา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน พบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลท่าวังผา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน โดยภาพรวมทั้ง 6 หลัก อยู่ในระดับเห็นด้วย ซึ่งได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลท่าวังผา ทั้ง 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม เทศบาลควรสร้างงานในชุมชน (ความถี่ = 3) หลักคุณธรรม เทศบาลควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนรับทราบในเรื่องการจัดซื้อ จัดจ้าง และควรให้ประชาชนสามารถตรวจสอบข้อมูลการจัดซื้อ จัดจ้างได้ (ความถี่ = 2) หลักการมีส่วนร่วมเทศบาลควรสร้างงานในชุมชน หลักความคุ้มค่า เทศบาลควรสนับสนุนงบประมาณให้ชุมชนประดิษฐ์เศษวัสดุ และควรเพิ่มเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุ (ความถี่ = 2)

รัตน์ติกรณ์ จีนบุตร (2552 , บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม พบว่า

1. ความคิดเห็นของประชาชนต่อากรบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารสวนตำบลในเขตอำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนมโดยภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ หลักการมีส่วนร่วม ($\overline{X}$ = 3.46) หลักคุณธรรม ($\overline{X}$ = 3.43) หลักความโปร่งใส ($\overline{X}$ = 3.42) หลักความรับผิดชอบ ($\overline{X}$ = 3.42) หลักความคุ้มค่า($\overline{X}$ = 3.31) หลักนิติธรรม ($\overline{X}$ = 3.27)

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพนสวรรค์จังหวัดนครพนมจำแนกตามปัจจัยคุณลักษณะส่วน

บุคคลด้าน เพศ อายุ อาชีพ และรายได้ต่อเดือนโดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา โดยภาพรวม พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าด้านหลักคุณธรรม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

3. แนวทางส่งเสริมการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่การรณรงค์สร้างกระบวนการเรียนรู้ ปลูกฝังจิตสำนึก ค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตยที่มีคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสังคมทุกระดับให้เป็นแบบอย่างที่ดีในชุมชน พัฒนาระบบราชการและข้าราชการส่วนท้องถิ่น ได้ยึดหลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติราชการและให้บริการแก่ประชาชน

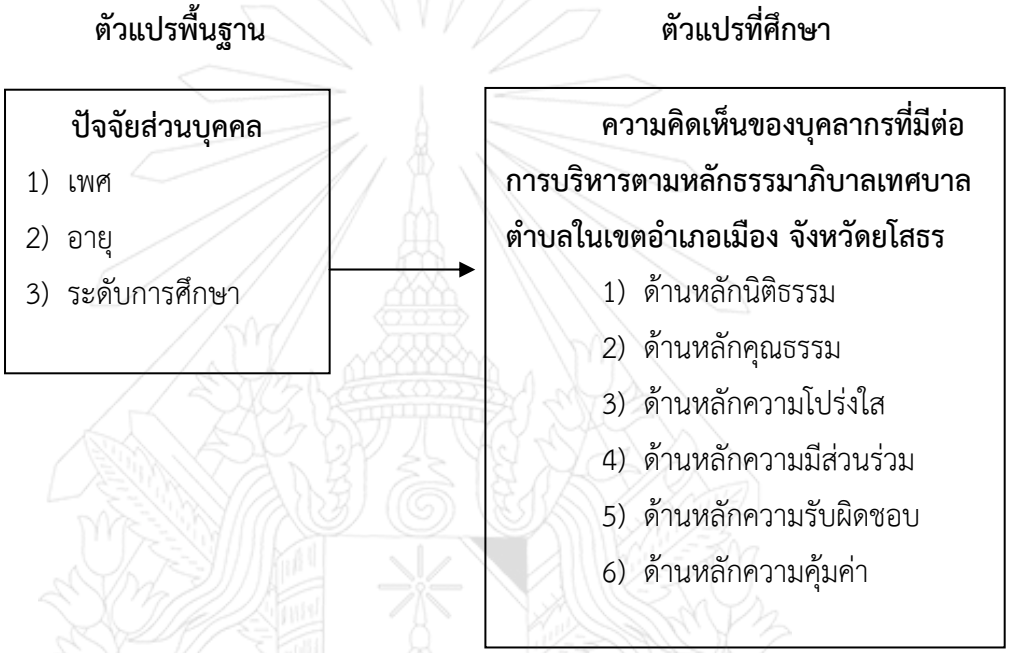
กร ภัทรไพศาลกิจ (2553 , บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลและหลักมนุษย์สัมพันธ์ของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านใหม่ไชยพจน์ อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า

1. ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลและหลักมนุษย์สัมพันธ์ของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านใหม่ไชยพจน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่าอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ซึ่งเรียงค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำได้ดังนี้ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักมนุษย์สัมพันธ์ ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักการมีส่วนร่วมตามลำดับ

2. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ประชาชนต้องการมีส่วนร่วมและตรวจสอบการบริหารงาน อยากเห็นคณะผู้บริหารมีความสามัคคี มีอัธยาศัยไมตรี มีมนุษย์สัมพันธ์กับประชาชนอยากให้เทศบาลสอบถามความคิดเห็นของประชาชนอย่างสม่ำเสมอ บริหารงบประมาณอย่างรอบคอบ รัดกุม และปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายอย่างเคร่งครัด

2.7 สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย

จากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยประยุกต์ใช้ **ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542** 6 ด้าน คือ 1) ด้านหลักนิติธรรม 2) ด้านหลักคุณธรรม 3) ด้านหลักความโปร่งใส 4) ด้านหลักความมีส่วนร่วม 5) ด้านหลักความรับผิดชอบ และ 6) ด้านหลักความคุ้มค่า โดยใช้สถานภาพ เพศ อายุ และระดับการศึกษา เป็นตัวแปรต้น กำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 2.3

ภาพที่ 2.3 แสดงสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร” นี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2 เทคนิควิธีสุ่มตัวอย่าง

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ได้แก่ บุคลากรในเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม - วันที่ 31 ธันวาคม 2558 จำนวน 311 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ บุคลากรในเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม - วันที่ 31 ธันวาคม 2558 เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 175 คน

3.2 เทคนิควิธีสุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) มีขั้นตอนดังนี้

3.2.1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง(Sample Size) โดยการใช้สูตรของทาโร ยามาเน (Taro Yamane) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 175 คน (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 43)

คือ

n = N/1+N (e)^2

n หมายถึง ขนาดตัวอย่าง (Sample Size)

N หมายถึง จำนวนประชากร (Population)

e หมายถึง ค่าความคลาดเคลื่อนทางสถิติร้อยละ 5 หรือ .05

แทนค่าในสูตร

n = 311/1+311 (.05)^2

= 311/1+311 (.0025)

= 311/1.78

= 174.72

ปัดเศษทศนิยม ได้ตัวอย่างจำนวน 175 คน

3.2.2 คำนวณสัดส่วนจำนวนตัวอย่างตามจำนวนประชากรจำแนกตามเทศบาล โดยแบ่งเป็นหญิง ชาย ด้วยวิธีบัญญัติไตรยางศ์ ดังปรากฏตามตารางที่ 3.1

3.2.3 สุ่มตัวอย่าง แบบง่าย (Simple Randam Sampling) โดยวิธีจับสลาก (Lottery Method) แบบทดแทน จนได้จำนวนตัวอย่างตามที่คำนวณไว้ในตารางที่ 3.

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเทศบาล และเพศ

หมู่บ้าน	**ประชากร**			**กลุ่มตัวอย่าง**		
	ชาย	**หญิง**	**รวม**	**ชาย**	**หญิง**	**รวม**
เทศบาลตำบลตาดทอง	18	47	65	28	20	48
เทศบาลตำบลเดิด	35	46	81	19	13	32
เทศบาลตำบลทุ่งแต้	28	12	40	10	15	25
เทศบาลตำบลน้ำคำใหญ่	28	42	70	13	19	32
เทศบาลตำบลสำราญ	38	17	55	20	18	38
รวมทั้งสิ้น	**147**	**164**	**311**	**90**	**85**	**175**

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิดและปลายเปิด แบ่งออกสามตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 3 ข้อ คือเพศ อายุ และระดับการศึกษา ลักษณะของคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามลักษณะปลายปิด (Close-ended Questions) สอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ใน หก ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักนิติธรรม 2) ด้านหลักคุณธรรม 3) ด้านหลักความโปร่งใส 4) ด้านหลักความมีส่วนร่วม 5) ด้านหลักความรับผิดชอบ 6) ด้านหลักความคุ้มค่า ซึ่งเลือกวิธีของลิเคิร์ต (Rensis Likert's Method) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ห้าระดับ มีเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง ความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ความคิดเห็นในระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง ความคิดเห็นในระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ความคิดเห็นในระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง ความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

สำหรับวัดค่าตัวแปรทั้งหมด โดยได้ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อคำถามที่เป็นข้อคำถามเชิงบวก (Positive) ที่สร้างขึ้นจำนวน 30 ข้อ โดยกำหนดการวัดค่าตัวแปร ซึ่งเป็นการแปลความหมายค่าเฉลี่ยของแบบสอบถาม โดยใช้หลักทางคณิตศาสตร์ 0.51 ขึ้นไปปัดเป็นเลขจำนวนเต็ม เกณฑ์ที่ใช้เป็นดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด (สมชัย วงษ์นายะ และ ทวนทอง เชาวกีรติพงศ์, 2551, หน้า 229)

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended Questions) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ทั้งหก ด้าน

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตรวจคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

3.4.1 ศึกษาจากตำรา เอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการให้ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

3.4.2 กำหนดกรอบแนวคิดตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ นำมาใช้เป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม ทั้งชนิดปลายปิดและปลายเปิด

3.4.3 นำร่างแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาทำการตรวจ วิจารณ์ แก้ไข เสนอแนะ ปรับปรุง เพื่อความเหมาะสมและความถูกต้องของแบบสอบถาม

3.4.4 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงตามข้อ 3 เสนอผู้เชี่ยวชาญ สาม ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความครอบคลุมของเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

1) ดร.ไพรัช พื้นชมภู ตำแหน่ง อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด วุฒิการศึกษา Ph.d (รัฐศาสตร์การปกครอง) เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบด้านวิทยาการวิจัย และพิจารณาความสอดคล้อง

2) ดร.ประพิศ โบราณมูล ตำแหน่ง ผู้ช่วยเลขานุการ บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด วุฒิการศึกษา บธ.บ.,กศ.ม.(สังคมศึกษา),ปร.ด.(วัฒนธรรมศาสตร์) เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบด้านสถิติ และพิจารณาความสอดคล้อง

3) นางสาวจุรี สายจันเจียม ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด วุฒิการศึกษา ศน.ม. (รัฐศาสตร์การปกครอง) เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องด้านอักษร และความสอดคล้องของเครื่องมือ

จากนั้นนำร่างแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแก้ของผู้ทรงคุณวุฒิ มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) มีสูตรในการหาค่า ดังนี้ (ธีระศักดิ์ อุ่นอารมณ์เลิศ, 2549, หน้า 65)

สูตร $IOC = \frac{\sum R}{N}$

เมื่อ IOC แทนดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ แทนผลรวมของคะแนนความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ

N แทนจำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยที่ +1 แน่ใจว่าสอดคล้อง

0 ไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง

-1 แน่ใจว่าไม่สอดคล้อง

โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป จากข้อคำถามทั้งหมดจำนวน 30 ข้อ ใช้ได้จำนวน 30 ข้อ ซึ่งข้อคำถามที่ใช้ได้มีค่า IOC เท่ากับ 0.67 จำนวน 14 ข้อ และค่า 1.00 จำนวน 16 ข้อ

3.4.5 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try - out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่เทศบาลตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร จำนวน 30 คน หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.91 ซึ่งเป็นค่าที่เชื่อถือได้

3.4.6 พิมพ์เครื่องมือเป็นฉบับจริงและนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.5.1 ขอหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด เสนอนายกเทศบาลตำบล ทุกๆเทศบาลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธรเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5.2 ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร จำนวน 175 ชุด

3.5.3 ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยด้วยตนเองแล้วนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งแยกวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

3.6.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการ แจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

3.6.2 วิเคราะห์ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3.6.3 ทดสอบสมมุติฐาน โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร กับข้อมูลทั่วไป

ด้านเพศ ใช้การทดสอบค่าที (t-test) ส่วนด้านอายุ และระดับการศึกษา ใช้การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA or F - test) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffé & Method)

3.6.4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แจกแจงความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.7.1 การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

1) การหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อแบบสอบถาม

$$t = \frac{Ru - Rl}{f}$$

เมื่อ t แทน อำนาจจำแนก

f แทน จำนวนคนในกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำซึ่งเท่ากัน

Ru แทน จำนวนคนกลุ่มสูงที่ตอบถูก

Ri แทน จำนวนคนกลุ่มต่ำที่ตอบถูก

2) การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) คำนวณจากสูตร ดังนี้ (นิภา เมธธาวิชัย, 2543, หน้า 43)

$$\alpha = \frac{k}{k-1}\left(1-\frac{\sum s}{s}\right)$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

k แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

s_i^2 แทน จำนวนคนกลุ่มสูงที่ตอบถูก

s_t^2 แทน จำนวนคนกลุ่มต่ำที่ตอบถูก

3.7.2 ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1) ค่าร้อยละ (Percentage) คำนวณจากสูตร ดังนี้

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ p แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

2) ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) คำนวณจากสูตร ดังนี้

$$\overline{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\overline{X}$ แทน ค่าค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ค่าผลรมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

N แทน ค่าจำนวนคน

3) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คำนวณจากสูตร ดังนี้

$$S.D. = \frac{\sqrt{N\sum X^{2-}(\sum X)^2}}{(N(N-l)}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

X^2 แทน ผลรวมกำลังสอง ของคะแนนในกลุ่ม

N แทน จำนวนคน

$\sum$ แทน ผลรวม

4) ค่า t-test ในการเปรียบเทียบตัวแปรอิสระสองกลุ่ม

$$t = \frac{\overline{X}_1 - \overline{X}_2}{\sqrt{s\frac{1}{2} + s\frac{2}{2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตใน การแจกแจงแบบ t เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ

$\overline{X}_1 \overline{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

S_1 S_2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

n_1 n_2 แทน จำนวนสมาชิกกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

5) ค่า F-test ในการเปรียบเทียบตัวแปรอิสระสามกลุ่ม

$$F = \frac{MS_B}{Ms_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน F-distribution

MS_B แทน ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_W แทน ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง“ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร”เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ จากนั้นได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังต่อไปนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมายข้อมูล จึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
$\overline{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standeard Deviation)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสอง (Mean Square)
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมกำลังสอง (Sum of Squares)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ t (t-distribution)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ F (F- distribution)
P	แทน	ความน่าจะเป็น (Probability) ในการทดสอบสมมุติฐาน
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และสถานภาพ โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ทั้งโดยรวม รายด้าน และรายข้อโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean= $\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (StandardDeviation=S.D.)

ตอนที่ 3 เสนอความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธรเป็นรายข้อโดยหาค่าเฉลี่ย(Mean= $\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation=S.D.)

ตอนที่ 4 แบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-EndedQuestionnaire) เพื่อสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในการวิจัยเรื่องนี้กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ บุคลากรในเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ปี พ.ศ. 2558 ซึ่งมีคุณลักษณะข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ และระดับการศึกษา ใช้ในการวิเคราะห์คำนวณค่าร้อยละ (Percentage) ผลการวิเคราะห์ปรากฏตามตารางที่ 4.1–4.3

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละ (Percentage)ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	90	51.43
หญิง	85	48.57
รวม	175	100.00

จากตารางที่4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 51.43 และเพศหญิง จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 48.57 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละ (Percentage) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
20-30 ปี	52	29.71
31-40 ปี	53	30.29
41-50 ปี	42	24.00
51 ปีขึ้นไป	28	16.00
รวม	175	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 30.29 รองลงมามีอายุ 20 - 30 ปี จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 29.71 อายุ 41-50 ปี จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 24.00 และอายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 16.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละ(Percentage) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เกินอนุปริญญา/ปวส. หรือเทียบเท่า	24	13.71
ปริญญาตรี	109	62.29
ปริญญาโทขึ้นไป	42	24.00
รวม	175	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 62.29 รองลงมา คือ ระดับปริญญาโทขึ้นไป จำนวน 42 คนคิดเป็นร้อยละ 24.00 และระดับไม่เกินอนุปริญญา/ปวส.หรือเทียบเท่า จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 13.71 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวมรายด้านและรายข้อ

การวิเคราะห์ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยายผลการวิเคราะห์ปรากฏตามตารางที่ 4.4 - 4.10

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวมและรายด้าน

(n=175)

ด้านที่	โดยรวมและรายด้าน	ระดับการมีส่วนร่วม			
		$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1	ด้านหลักนิติธรรม	4.07	0.68	2	มาก
2	ด้านหลักคุณธรรม	4.05	0.70	4	มาก
3	ด้านหลักความโปร่งใส	4.08	0.67	1	มาก
4	ด้านหลักความมีส่วนร่วม	3.85	0.60	6	มาก
5	ด้านหลักความรับผิดชอบ	4.05	0.66	3	มาก
6	ด้านหลักความคุ้มค่า	4.02	0.67	5	มาก
	รวม	4.02	0.66		มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า และ ด้านหลักความมีส่วนร่วม

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$)ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมืองจังหวัดยโสธร ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมและรายข้อ

(n = 175)

ข้อ	ด้านหลักนิติธรรม	ระดับการมีส่วนร่วม			
		$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1	การตราข้อบัญญัติ กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง ข้อบังคับต่างๆมีความทันสมัย เป็นธรรม และยุติธรรม	4.02	0.70	5	มาก
2	ข้อบัญญัติมีเหตุผล และตรงตามความต้องการของประชาชน	4.22	0.66	1	มาก
3	ข้อบัญญัติเทศบาลตำบลมีความชัดเจน เข้าใจง่ายเป็นที่ยอมรับของประชาชนและพร้อมใจกันปฏิบัติตาม	4.05	0.68	2	มาก
4	ฝ่ายบริหาร สามารถบริหารงบประมาณตามข้อบัญญัติได้ภายในรอบปีงบประมาณ	4.03	0.71	4	มาก
5	ข้อบัญญัติของเทศบาลตำบลในแต่ละปีงบประมาณ มีการปรับปรุงแก้ไขให้เข้าใจง่ายและมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่แก่ประชาชน	4.04	0.66	3	มาก
	รวม	4.07	0.68		มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากทั้งห้าข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ข้อ 2 ที่ว่า “ข้อบัญญัติมีเหตุผลและตรงตามความต้องการของประชาชน” รองลงมาได้แก่ ข้อ 3 ที่ว่า “ข้อบัญญัติเทศบาลตำบลมีความชัดเจน เข้าใจง่ายเป็นที่ยอมรับของประชาชนและพร้อมใจกันปฏิบัติตาม” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ข้อ 1 ที่ว่า “การตราข้อบัญญัติ กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง ข้อบังคับต่างๆมีความทันสมัย เป็นธรรม และยุติธรรม”

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมและรายข้อ

(n = 175)

ข้อ	ด้านหลักคุณธรรม	ระดับการมีส่วนร่วม			
		$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1	ฝ่ายบริหารมีการยึดมั่นในการบริหารงานทุกด้านที่ถูกต้องเป็นธรรม	3.98	0.73	5	มาก
2	ฝ่ายบริหารมีการยึดมั่นในการบริหารงานทุกด้านที่ถูกต้องเป็นธรรม	4.14	0.67	1	มาก
3	ฝ่ายบริหารมี ศีลธรรม จริยธรรม อันดีงาม	4.09	0.74	2	มาก
4	ฝ่ายบริหาร มีการใช้อำนาจการบริหารตามที่กฎหมายกำหนด	4.05	0.65	3	มาก
5	ฝ่ายบริหาร ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา และประชาชน	3.98	0.70	4	มาก
	รวม	4.05	0.70		มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากทั้งห้าข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ข้อ 2 ที่ว่า “ฝ่ายบริหารมีการยึดมั่นในการบริหารงานทุกด้านที่ถูกต้องเป็นธรรม” รองลงมาได้แก่ ข้อ 3 ที่ว่า “ฝ่ายบริหารมี ศีลธรรม จริยธรรม อันดีงาม” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อ 1 ที่ว่า “ฝ่ายบริหารมีการยึดมั่นในการบริหารงานทุกด้านที่ถูกต้องเป็นธรรม”

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมและรายข้อ

(n = 175)

ข้อ	ด้านหลักความโปร่งใส	ระดับความพึงพอใจ			
		$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1	การบริหารงานของฝ่ายบริหาร ได้สร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันในการบริหารงานในเทศบาลตำบล	4.04	0.67	5	มาก
2	เทศบาลตำบลได้มีการปรับปรุงระบบการทำงานในเทศบาลตำบลให้มีความโปร่งใส	4.09	0.66	2	มาก
3	เทศบาลตำบลมีกระบวนการให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก รวดเร็ว เข้าใจง่าย	4.14	0.68	1	มาก
4	เทศบาลตำบลมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องของการใช้งบประมาณได้	4.07	0.67	4	มาก
5	ฝ่ายบริหาร มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่การปฏิบัติงานแก่ประชาชน	4.09	0.67	3	มาก
	รวม	4.08	0.67		มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทั้งห้าข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ข้อ 3 ที่ว่า “เทศบาลตำบลมีกระบวนการให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก รวดเร็ว เข้าใจง่าย” รองลงมาได้แก่ ข้อ 2 ที่ว่า “เทศบาลตำบลได้มีการปรับปรุงระบบการทำงานในเทศบาลตำบลให้มีความโปร่งใส” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อ 1 ที่ว่า “การบริหารงานของฝ่ายบริหาร ได้สร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันในการบริหารงานในเทศบาลตำบล”

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมและรายข้อ

(n =175)

ข้อ	ด้านหลักการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม			
		$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1	มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลตำบล	3.85	0.64	3	มาก
2	เทศบาลตำบลได้จัดให้มีการประชาพิจารณ์ในการบริหารงานโครงการต่าง ๆ	3.93	0.58	1	มาก
3	เทศบาลตำบลมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมสังเกตการณ์ในการประชุมของฝ่ายบริหาร	3.82	0.59	4	มาก
4	มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประชาพิจารณ์การกำหนดนโยบาย ตรวจสอบความถูกต้องของการใช้งบประมาณของเทศบาลตำบล	3.86	0.57	2	มาก
5	เทศบาลตำบลได้มีการ ปรับปรุง แก้ไข วิธีการที่จะให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นผ่านทางประชาคมชุมชน	3.79	0.58	5	มาก
	รวม	3.85	0.60		มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่นาระดับมากทั้งห้าข้อ โดย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ข้อ 2 ที่ว่า “เทศบาลตำบลได้จัดให้มีการประชาพิจารณ์ในการบริหารงานโครงการต่าง ๆ” รองลงมาได้แก่ ข้อ 4 ที่ว่า “มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประชาพิจารณ์การกำหนดนโยบาย ตรวจสอบความถูกต้องของการใช้งบประมาณของเทศบาลตำบล” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อ 5 ที่ว่า “เทศบาลตำบลได้มีการ ปรับปรุง แก้ไข วิธีการที่จะให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นผ่านทางประชาคมชุมชน”

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมและรายข้อ

(n =175)

ข้อ	ด้านหลักความรับผิดชอบ	ระดับการมีส่วนร่วม			
		$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1	ฝ่ายบริหาร มีความสำนึกในความรับผิดชอบในการบริหาร ต่อประชาชนในเขตเทศบาลตำบล	3.95	0.63	5	มาก
2	เทศบาลตำบลมีความเอาใส่ใจต่อปัญหาของประชาชน	3.98	0.69	4	มาก
3	เทศบาลตำบลมีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาของประชาชน	4.23	0.65	1	มาก
4	ผู้บริหารตระหนักในสิทธิ หน้าที่ ของตนเอง	4.06	0.66	2	มาก
5	ฝ่ายบริหารมีความกล้าที่จะยอมรับผลดีและผลเสียที่เกิดจากการกระทำของตน	4.02	0.66	3	มาก
	รวม	4.05	0.66		มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่นาระดับมากทั้งห้าข้อ โดย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ข้อ 3 ที่ว่า “เทศบาลตำบลมีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาของประชาชน” รองลงมาได้แก่ ข้อ 4 ที่ว่า “ผู้บริหารตระหนักในสิทธิ หน้าที่ ของตนเอง” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อ 1 ที่ว่า “ฝ่ายบริหาร มีความสำนึกในความรับผิดชอบในการบริหาร ต่อประชาชนในเขตเทศบาลตำบล”

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมและรายข้อ

(n =175)

ข้อ	ด้านหลักความคุ้มค่า	ระดับการมีส่วนร่วม			
		$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
	6. ด้านหลักความคุ้มค่า				
1	ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต่อชุมชน/หมู่บ้าน	3.96	0.70	4	มาก
2	มีการรณรงค์ให้ประชาชนประหยัดทรัพยากรธรรมชาติและยึดแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง	4.09	0.66	1	มาก
3	การจัดสรรตำแหน่งบุคลากรมีความเหมาะสมและ และความชำนาญเฉพาะด้านในการปฏิบัติหน้าที่	4.06	0.69	3	มาก
4	การใช้งบประมาณมีความคุ้มค่า เมื่อเปรียบเทียบกับผลประโยชน์ที่ชุมชน/หมู่บ้านจะได้รับ	3.94	0.63	5	มาก
5	การบริหารงานของ เทศบาลตำบลมีประสิทธิภาพความรวดเร็ว และคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมของชุมชน/หมู่บ้าน	4.07	0.69	2	มาก
	รวม	4.02	0.67		มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่นาระดับมากทั้งห้าข้อ โดย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ข้อ 2 ที่ว่า “มีการรณรงค์ให้ประชาชนประหยัดทรัพยากรธรรมชาติ และยึดแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง” รองลงมาได้แก่ ข้อ 5 ที่ว่า “การบริหารงานของ เทศบาลตำบลมีประสิทธิภาพความ รวดเร็ว และคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมของชุมชน/หมู่บ้าน” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อ 4 ที่ว่า “การใช้งบประมาณมีความคุ้มค่า เมื่อเปรียบเทียบกับ ผลประโยชน์ที่ชุมชน/หมู่บ้านจะได้รับ”

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

ผู้วิจัยใช้สถิติ t-test สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ ต่างกัน ส่วนสถิติ F-test ใช้สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ และระดับการศึกษา ต่างกันผลการเปรียบเทียบปรากฏตามตารางที่ 4.11 - 4.17

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ

(n=175)

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล	จำแนกตามเพศ					
	ชาย (n=90)			หญิง (n=85)		
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านหลักนิติธรรม	4.08	0.31	มาก	4.07	0.33	มาก
2. ด้านหลักคุณธรรม	4.07	0.34	มาก	4.03	0.36	มาก
3. ด้านหลักความโปร่งใส	4.09	0.30	มาก	4.08	0.33	มาก
4. ด้านหลักความมีส่วนร่วม	3.86	0.33	มาก	3.84	0.32	มาก
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	4.04	0.26	มาก	4.05	0.29	มาก
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	4.03	0.34	มาก	4.02	0.35	มาก
รวม	4.03	0.14	มาก	4.02	0.17	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่า บุคลากรทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่า อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยบุคลากรเพศชาย มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบล มากกว่า เพศหญิง ตามค่าเฉลี่ย

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีดังนี้

ด้านหลักนิติธรรม พบว่า พบว่า บุคลากรทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่า อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยบุคลากรเพศชาย มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบล มากกว่า เพศหญิง ตามค่าเฉลี่ย

ด้านหลักคุณธรรม พบว่า บุคลากรทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อ

พิจารณาตามเพศ พบว่า อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยบุคลากรเพศชาย มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบล มากกว่า เพศหญิง ตามค่าเฉลี่ย

ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า บุคลากรทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่า อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยบุคลากร เพศชาย มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบล มากกว่า เพศหญิง ตามค่าเฉลี่ย

ด้านหลักความมีส่วนร่วม พบว่า บุคลากรทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่า อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยบุคลากร เพศชาย มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบล มากกว่า เพศหญิง ตามค่าเฉลี่ย

ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า บุคลากรทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่า อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยบุคลากร เพศหญิง มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบล มากกว่า เพศชาย ตามค่าเฉลี่ย

ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า บุคลากรทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่า อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยบุคลากรเพศชาย มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบล มากกว่า เพศหญิง ตามค่าเฉลี่ย

ตารางที่ 4.12 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความแตกต่างระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวมและรายด้านจำแนกตามเพศ

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล	เพศชาย			เพศหญิง			t	P
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ		
1. ด้านหลักนิติธรรม	4.08	0.31	มาก	4.07	0.33	มาก	0.15	0.72
2. ด้านหลักคุณธรรม	4.07	0.34	มาก	4.03	0.36	มาก	0.69	0.87
3. ด้านหลักความโปร่งใส	4.09	0.30	มาก	4.08	0.33	มาก	0.19	0.54
4. ด้านหลักความมีส่วนร่วม	3.86	0.33	มาก	3.84	0.32	มาก	0.27	0.81
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	4.04	0.26	มาก	4.05	0.29	มาก	-0.12	0.36
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	4.03	0.34	มาก	4.02	0.35	มาก	0.15	0.77
เฉลี่ย	4.03	0.14	มาก	4.02	0.17	มาก	0.47	0.30

จากตารางที่ 4.12 พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.13 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ

(n=175)

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล	จำแนกตามอายุ							
	20-30 ปี (n=52)		31-40 ปี (n=53)		41-50 ปี (n= 42)		51 ปีขึ้นไป (n= 28)	
	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
1. ด้านหลักนิติธรรม	4.06	0.33	4.04	0.27	4.04	0.36	4.21	0.31
2. ด้านหลักคุณธรรม	4.09	0.37	4.08	0.33	4.00	0.35	4.00	0.31
3. ด้านหลักความโปร่งใส	4.08	0.32	4.07	0.28	4.00	0.33	4.24	0.28
4. ด้านหลักความมีส่วนร่วม	3.86	0.36	3.86	0.31	3.87	0.32	3.78	0.29
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	4.09	0.28	4.03	0.27	4.09	0.27	3.95	0.26
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	3.95	0.38	4.02	0.37	4.02	0.29	4.16	0.26
รวม	4.02	0.17	4.02	0.16	4.00	0.17	4.06	0.12

จากตารางที่ 4.13 พบว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นช่วงอายุ อยู่ในระดับมากทั้งสี่ช่วงอายุ ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ช่วงอายุ51ปีขึ้นไป, ช่วงอายุ41-50ปี, ช่วงอายุ 20-30 ปี, และช่วงอายุ 31-40 ปี ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏดังต่อไปนี้

ด้านหลักนิติธรรม พบว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นช่วงอายุ อยู่ในระดับมากทั้งสี่ช่วงอายุ ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ช่วงอายุ51ปีขึ้นไป, ช่วงอายุ 20-30 ปี , ช่วงอายุ 31-40, และปีช่วงอายุ41-50ปี ตามลำดับ

ด้านหลักคุณธรรม พบว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นช่วงอายุ อยู่ในระดับมากทั้งสี่ช่วงอายุ ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ช่วงอายุ 20-30 ปี, ช่วงอายุ 31-40 ปี, ช่วงอายุ51ปีขึ้นไป, และช่วงอายุ41-50ปี ตามลำดับ

ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา

เป็นช่วงอายุ อยู่ในระดับมากทั้งสี่ช่วงอายุ ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ช่วงอายุ51ปีขึ้นไป, ช่วงอายุ 20-30 ปี, ช่วงอายุ 31-40 ปี, และ ช่วงอายุ41-50ปี ตามลำดับ

ด้านหลักความมีส่วนร่วม พบว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นช่วงอายุ อยู่ในระดับมากทั้งสี่ช่วงอายุ ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ช่วงอายุ41-50ปี, ช่วงอายุ 31-40 ปี, ช่วงอายุ 20-30 ปี, และช่วงอายุ51ปีขึ้นไป ตามลำดับ

ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นช่วงอายุ อยู่ในระดับมากทั้งสี่ช่วงอายุ ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ช่วงอายุ41-50ปี, ช่วงอายุ 20-30 ปี, ช่วงอายุ 31-40 ปี, และช่วงอายุ51ปีขึ้นไป ตามลำดับ

ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นช่วงอายุ อยู่ในระดับมากทั้งสี่ช่วงอายุ ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ช่วงอายุ51ปีขึ้นไป, ช่วงอายุ41-50ปี ช่วงอายุ 31-40 ปี, และช่วงอายุ 20-30 ปี, ตามลำดับ

ตารางที่ 4.14 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความแตกต่างระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวมและรายด้านจำแนกตามอายุ

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
1. ด้านหลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	0.69	3	0.23	2.30	0.08
	ภายในกลุ่ม	17.08	171	0.10		
	รวม	17.77	174			
2. ด้านหลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	0.32	3	0.11	0.88	0.45
	ภายในกลุ่ม	20.50	171	0.12		
	รวม	20.82	174			
3. ด้านหลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	0.98	3	0.33	3.49	0.02*
	ภายในกลุ่ม	16.08	171	0.09		
	รวม	17.07	174			
4. ด้านหลักความมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	0.18	3	0.06	0.56	0.64
	ภายในกลุ่ม	18.12	171	0.11		
	รวม	18.30	174			
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	0.44	3	0.15	1.97	0.12
	ภายในกลุ่ม	12.66	171	0.07		
	รวม	13.10	174			
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	0.84	3	0.28	2.44	0.07
	ภายในกลุ่ม	19.55	171	0.11		
	รวม	20.39	174			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.05	3	0.02	0.72	0.54
	ภายในกลุ่ม	4.31	171	0.03		
	รวม	4.36	174			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.14 พบว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวมไม่แตกต่างกันไม่สอดคล้องกับ

สมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักความโปร่งใส แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.15 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

(n=175)

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับการศึกษา								
	ระดับไม่เกินอนุปริญญา/ปวส.หรือเทียบเท่า (n = 24)			ระดับปริญญาตรี (n =109)			ระดับปริญญาโทขึ้นไป (n = 42)		
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านหลักนิติธรรม	4.11	0.32	มาก	4.06	0.34	มาก	4.08	0.28	มาก
2. ด้านหลักคุณธรรม	4.11	0.34	มาก	4.02	0.36	มาก	4.09	0.31	มาก
3. ด้านหลักความโปร่งใส	4.11	0.32	มาก	4.06	0.31	มาก	4.12	0.32	มาก
4. ด้านหลักความมีส่วนร่วม	3.82	0.31	มาก	3.88	0.33	มาก	3.80	0.32	มาก
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	4.03	0.33	มาก	4.03	0.28	มาก	4.09	0.22	มาก
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	4.01	0.44	มาก	4.01	0.33	มาก	4.08	0.32	มาก
รวม	4.03	0.14	มาก	4.01	0.17	มาก	4.04	0.15	มาก

จากตารางที่ 4.15 พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษา อยู่ในระดับมากทั้งสี่ระดับ ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ระดับปริญญาโทขึ้นไป, ระดับปริญญาตรี, และระดับไม่เกินอนุปริญญา/ปวส.หรือเทียบเท่า ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีดังนี้

ด้านหลักนิติธรรม พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษา อยู่ในระดับมากทั้งสี่ระดับ ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ระดับไม่เกินอนุปริญญา/ปวส.หรือเทียบเท่า ,ระดับปริญญาตรี, และระดับปริญญาโทขึ้นไปตามลำดับ

ด้านหลักคุณธรรม พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษา อยู่ในระดับมากทั้งสี่ระดับ ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ระดับไม่เกินอนุปริญญา/ปวส.หรือเทียบเท่า, ระดับปริญญาตรี, และระดับปริญญาโทขึ้นไป ตามลำดับ

ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษา อยู่ในระดับมากทั้งสี่ระดับ ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ระดับปริญญาโทขึ้นไป, ระดับไม่เกินอนุปริญญา/ปวส.หรือเทียบเท่า, และระดับปริญญาตรี ตามลำดับ

ด้านหลักความมีส่วนร่วม พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษา อยู่ในระดับมากทั้งสี่ระดับ ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ระดับปริญญาตรี, ระดับไม่เกินอนุปริญญา/ปวส.หรือเทียบเท่า, และระดับปริญญาโทขึ้นไป ตามลำดับ

ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษา อยู่ในระดับมากทั้งสี่ระดับ ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ระดับปริญญาโทขึ้นไป, ระดับปริญญาตรี, และระดับไม่เกินอนุปริญญา/ปวส.หรือเทียบเท่าตามลำดับ

ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษา อยู่ในระดับมากทั้งสี่ระดับ ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ระดับปริญญาโทขึ้นไป, ระดับปริญญาตรี, และระดับไม่เกินอนุปริญญา/ปวส.หรือเทียบเท่าตามลำดับ

ตารางที่ 4.16 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความแตกต่างความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
1. ด้านหลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	0.05	2	0.02	0.24	0.79
	ภายในกลุ่ม	17.72	172	0.10		
	รวม	17.77	174			
2. ด้านหลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	0.22	2	0.11	0.92	0.40
	ภายในกลุ่ม	20.60	172	0.12		
	รวม	20.82	174			
3. ด้านหลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	0.12	2	0.06	0.63	0.54
	ภายในกลุ่ม	16.94	172	0.10		
	รวม	17.07	174			
4. ด้านหลักความมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	0.26	2	0.13	1.22	0.30
	ภายในกลุ่ม	18.04	172	0.10		
	รวม	18.30	174			
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	0.11	2	0.05	0.70	0.50
	ภายในกลุ่ม	12.99	172	0.08		
	รวม	13.10	174			
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	0.16	2	0.08	0.67	0.51
	ภายในกลุ่ม	20.23	172	0.12		
	รวม	20.39	174			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.03	2	0.02	0.63	0.53
	ภายในกลุ่ม	4.33	172	0.03		
	รวม	4.36	174			

จากตารางที่ 4.16 พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended Questionnaire) สำหรับให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร และใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยายปรากฏตามตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.17 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1. ด้านหลักนิติธรรม	
1) บุคลากรในองค์กรทุกฝ่ายโดยเฉพาะผู้บริหารและข้าราชการประจำ จะต้องมี การศึกษากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อ นำมาปรับใช้กับการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิด ประโยชน์สูงสุด	35
2) การออกข้อบัญญัติตำบลต่างๆ ควรรับฟัง ความคิดเห็นของบุคลากรทุกกลุ่มมิใช่รับฟังความคิดเห็นของบุคคลเฉพาะกลุ่ม	20
3) การใช้อำนาจของนิติรัฐดำเนินไปควบคู่นิติธรรมต้องเน้นความถูกต้องมากกว่าความถูกใจ	19
4) ควรส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแก่ ประชาชนด้านกฎระเบียบ ข้อบังคับขั้นตอนการดำเนินงาน	15
5) ผู้บริหารต้องปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความ เสมอภาคไม่เลือกปฏิบัติ	9
2. ด้านหลักคุณธรรม	
1) การปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายบริหารและข้าราชการและเจ้าหน้าที่ ต้องถูกต้องซื่อสัตย์ ยึดถือระเบียบวินัย	32
2) มีความต้องการให้บุคลากรในองค์กร มีความสนใจเอาใจใส่ประชาชน และให้ยึดหลัก ความถูกต้องเป็นธรรม เสมอภาค แก้ไขปัญหา ความเดือดร้อนได้ตรงกับความต้องการ	30
3) องค์กร ยังขาดการรับฟังเหตุและผลจากประชาชน ควรมีความเป็นกลางในการบริหาร โครงการต่าง ๆ และขอให้ใช้หลักในการตัดสินใจไม่เอนเอียงแก่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือเห็นแก่พวกพ้อง	22

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
4) บุคคลบางกลุ่มในองค์กรยังขาดการเอาใจใส่ต่อองค์กรหรือรักองค์กร และคิดถึงแต่ ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม	20
5) ให้ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ยึดหลักคุณธรรม มีภาวะผู้นำ ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ ประชาชน ยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม	18
3. ด้านหลักความโปร่งใส	
1) ทุกฝ่ายต้องมีการเคารพความคิดเห็นของแต่ละบุคคล ข้อมูลของแต่ละฝ่ายควรที่มีความชัดเจน ถูกต้อง	36
2) ควรจะแถลงนโยบายการบริหารงานทุกครั้ง ที่มีการประชุมสภาฯ หรือประชุมหมู่บ้านของ เทศบาล และชี้แจงการใช้จ่ายงบประมาณในแต่ละปีให้ประชาชนรับทราบ	22
3) การประสัมพันธ์โดยตรงยังมีน้อย ประชาชน ยังไม่ค่อยมีการรับทราบข้อมูลข่าวสาร	17
4) การปฏิบัติงานของเทศบาลจะต้องมีการเปิดเผยเปิดใจกว้าง เพื่อให้ตรวจสอบได้ ตลอดเวลา และมีข้อมูลนำเสนอต่อสาธารณชนได้	12
4. ด้านหลักความมีส่วนร่วม	
1) ผู้บริหารต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมคิด ร่วมเสนอความคิดเห็น และ เคารพการกระทำของบุคคลอื่น	28
2) ฝ่ายบริหารต้องให้ความสำคัญกับชุมชนหมู่บ้าน การตัดสินใจของสมาชิกเทศบาล และ ไม่ชี้นำประชาชน	16
3) เทศบาลจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนและหน่วยงานในตำบลได้มีส่วนร่วมแสดงความ คิดเห็นและการตัดสินใจในเรื่องสำคัญ และเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกมิติ ให้มากขึ้น	5
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	
1) ให้บุคลากรขององค์การตระหนักถึงอำนาจหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายหรือตามกฎหมาย และบางส่วนขาดความมุ่งมั่นในการทำงาน	29
2) เทศบาลควรใส่ใจต่อปัญหาของประชาชนที่มี ความเดือดร้อน และแก้ไขปัญหาให้รวดเร็ว	25
3) การรับผิดชอบต่อชุมชน/หมู่บ้านที่เป็นอยู่ยัง น้อยมาก เมื่อมีการผิดพลาดสมควรยอมรับและ ปรับปรุงแก้ไขใหม่	20
4) ควรส่งเสริมบทบาทหน้าที่ ให้ทุกฝ่ายมีความสำนึกในการทำหน้าที่	10

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	
1) ต้องใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดคุ้มค่าเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมมากที่สุด	33
2) ผู้บริหารต้องจัดสรรตำแหน่งบุคลากรให้ เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่	28
3) วิเคราะห์ปัจจัยภายในและภายนอก และพัฒนาองค์กรไปสู่เป้าหมาย	21
4) รณรงค์การดำเนินตามแนวพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียง ให้ปฏิบัติอย่างจริงจังและ เข้าถึงประชาชน	17

จากตารางที่ 4.17 พบว่า บุคลากรได้เสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ดังนี้

ด้านหลักนิติธรรม ลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย คือ บุคลากรในองค์กรทุกฝ่ายโดยเฉพาะผู้บริหารและข้าราชการประจำ จะต้องมี การศึกษากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อ นำมาปรับใช้กับการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิด ประโยชน์สูงสุด การออกข้อบัญญัติตำบลต่างๆ ควรรับฟัง ความคิดเห็นของบุคลากรทุกกลุ่ม มิใช่รับฟังความคิดเห็นของบุคคลเฉพาะกลุ่ม การใช้อำนาจของนิติรัฐดำเนินไปควบคู่นิติธรรมต้องเน้นความถูกต้องมากกว่าความถูกใจ ควรส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแก่ ประชาชนด้านกฎระเบียบ ข้อบังคับ ขั้นตอนการดำเนินงาน และผู้บริหารต้องปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความ เสมอภาคไม่เลือกปฏิบัติ

ด้านหลักคุณธรรม ลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย คือ การปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายบริหารและข้าราชการและเจ้าหน้าที่ ต้องถูกต้อง ซื่อสัตย์ ยึดถือระเบียบวินัย มีความต้องการให้บุคลากรในองค์กร มีความสนใจเอาใจใส่ประชาชน และให้ยึดหลัก ความถูกต้องเป็นธรรม เสมอภาค แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนได้ตรงกับความต้องการ องค์กร ยังขาดการรับฟังเหตุและผลจากประชาชน ควรมีความเป็นกลางในการบริหาร โครงการต่าง ๆ และขอให้ใช้หลักในการตัดสินใจไม่เอนเอียงแก่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือเห็นแก่พวกพ้อง บุคคลบางกลุ่มในองค์กรยังขาดการเอาใจใส่ต่อองค์กรหรือรักองค์กรและคิดถึงแต่ ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม และให้ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ยึดหลักคุณธรรม มีภาวะผู้นำ ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ ประชาชน ยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม

ด้านหลักความโปร่งใส ลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย คือ ทุกฝ่ายต้องมีการเคารพความคิดเห็นของแต่ละบุคคล ข้อมูลของแต่ละฝ่ายควรที่มีความชัดเจน ถูกต้อง ควรจะแถลงนโยบายการบริหารงานทุกครั้ง ที่มีการประชุมสภาฯ หรือประชุมหมู่บ้านของ เทศบาล และชี้แจงการใช้จ่ายงบประมาณในแต่ละปีให้ประชาชนรับทราบ การประสัมพันธ์โดยตรงยังมีน้อย ประชาชน ยังไม่ค่อยมีการรับทราบข้อมูลข่าวสาร และการปฏิบัติงานของเทศบาลจะต้องมีการเปิดเผยเปิดใจกว้าง เพื่อให้ตรวจสอบได้ ตลอดเวลา และมีข้อมูลนำเสนอต่อสาธารณชนได้

ด้านหลักความมีส่วนร่วม ลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย คือ ผู้บริหารต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมคิด ร่วมเสนอความคิดเห็น และ เคารพการกระทำของบุคคลอื่น ฝ่ายบริหารต้องให้ความสำคัญกับชุมชนหมู่บ้าน การตัดสินใจของสมาชิกเทศบาล และ ไม่ชี้นำประชาชน และเทศบาลจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนและหน่วยงานในตำบลได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและการตัดสินใจในเรื่องสำคัญ และเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกมิติ ให้มากขึ้น

ด้านหลักความรับผิดชอบ ลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย คือ ให้บุคลากรขององค์การตระหนักถึงอำนาจหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย หรือตามกฎหมาย และบางส่วนขาดความมุ่งมั่นในการทำงาน เทศบาลควรใส่ใจต่อปัญหาของประชาชนที่มี ความเดือดร้อน และแก้ไขปัญหาให้รวดเร็ว การรับผิดชอบต่อชุมชน/หมู่บ้านที่เป็นอยู่ยัง น้อยมาก เมื่อมีการผิดพลาดสมควรยอมรับและปรับปรุงแก้ไขใหม่ และควรส่งเสริมบทบาทหน้าที่ ให้ทุกฝ่ายมีความสำนึกในการทำหน้าที่

ด้านหลักความคุ้มค่า ลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย คือ ต้องใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดคุ้มค่าเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมมากที่สุด ผู้บริหารต้องจัดสรรตำแหน่งบุคลากรให้ เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ วิเคราะห์ปัจจัยภายในและภายนอก และพัฒนาองค์กรไปสู่เป้าหมาย และรณรงค์การดำเนินตามแนวพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียง ให้ปฏิบัติอย่างจริงจังและ เข้าถึงประชาชน

โดยสรุป บุคลากรได้เสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก คือ ทุกฝ่ายต้องมีการเคารพความคิดเห็นของแต่ละบุคคล ข้อมูลของแต่ละฝ่ายควรที่มีความชัดเจนถูกต้อง บุคลากรในองค์กรทุกฝ่ายโดยเฉพาะผู้บริหารและข้าราชการประจำ จะต้องมี การศึกษากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อ นำมาปรับใช้กับการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิด ประโยชน์สูงสุด และต้องใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดคุ้มค่าเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมมากที่สุด

บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร” มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร 2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธรของบุคคลากรที่มี เพศ อายุ และการศึกษา ต่างกัน และ 3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ค้นคว้าเอกสาร ทฤษฎี แนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยและตั้งสมมติฐานของการวิจัยว่า บุคลากรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และสถานภาพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรในเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ปี พ.ศ. 2558 จำนวน 175 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) แบบประมาณค่า (Rating Scale) มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ 0.67 – 1.00 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.86 และแบบสอบถามแบบปลายเปิดเพื่อสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation) สถิติ t-test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย 2 กลุ่มในเรื่องเพศ และ F-test (One-way ANOVA) วิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ ซึ่งสามารถสรุปผลของการวิจัยตามข้อค้นพบได้ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผล

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

5.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 51.43 และเพศหญิง จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 48.57 มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 30.29 รองลงมามีอายุ 20 - 30 ปี จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 29.71 อายุ 41-50 ปี จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 24.00 และอายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 16.00 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 62.29 รองลงมา คือ ระดับปริญญาโทขึ้นไป จำนวน 42 คนคิดเป็นร้อยละ 24.00 และระดับไม่เกินอนุปริญญา/ปวส.หรือเทียบเท่า จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 13.71

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

ผลการวิจัย พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า และ ด้านหลักความมีส่วนร่วมและเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

ด้านหลักนิติธรรม พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากทั้งห้าข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ข้อ 2 ที่ว่า “ข้อบัญญัติมีเหตุผล และตรงตามความต้องการของประชาชน” รองลงมาได้แก่ ข้อ 3 ที่ว่า “ข้อบัญญัติเทศบาลตำบลมีความชัดเจน เข้าใจง่ายเป็นที่ยอมรับของประชาชนและพร้อมใจกันปฏิบัติตาม” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ข้อ 1 ที่ว่า “การตราข้อบัญญัติ กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง ข้อบังคับต่างๆมีความทันสมัย เป็นธรรม และยุติธรรม”

ด้านหลักคุณธรรม พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากทั้งห้าข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ข้อ 2 ที่ว่า “ฝ่ายบริหารมีการยึดมั่นในการบริหารงานทุกด้านที่ถูกต้องเป็นธรรม” รองลงมาได้แก่ ข้อ 3 ที่ว่า “ฝ่ายบริหารมี ศีลธรรม จริยธรรม อันดีงาม” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ข้อ 1 ที่ว่า “ฝ่ายบริหารมีการยึดมั่นในการบริหารงานทุกด้านที่ถูกต้องเป็นธรรม”

ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อ

พิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทั้งห้าข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ข้อ 3 ที่ว่า “เทศบาลตำบลมีกระบวนการให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก รวดเร็ว เข้าใจง่าย” รองลงมาได้แก่ ข้อ 2 ที่ว่า “เทศบาลตำบลได้มีการปรับปรุงระบบการทำงานในเทศบาลตำบลให้มีความโปร่งใส” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ข้อ 1 ที่ว่า “การบริหารงานของฝ่ายบริหาร ได้สร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันในการบริหารงานในเทศบาลตำบล”

ด้านหลักความมีส่วนร่วม พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่นาระดับมากทั้งห้าข้อ โดย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ข้อ 2 ที่ว่า “เทศบาลตำบลได้จัดให้มีการประชาพิจารณ์ในการบริหารงานโครงการต่าง ๆ” รองลงมาได้แก่ ข้อ 4 ที่ว่า “มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประชาพิจารณ์การกำหนดนโยบาย ตรวจสอบความถูกต้องของการใช้งบประมาณของเทศบาลตำบล” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อ 5 ที่ว่า “เทศบาลตำบลได้มีการ ปรับปรุง แก้ไข วิธีการที่จะให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นผ่านทางประชาคมชุมชน”

ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่นาระดับมากทั้งห้าข้อ โดย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ข้อ 3 ที่ว่า “เทศบาลตำบลมีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาของประชาชน” รองลงมาได้แก่ ข้อ 4 ที่ว่า “ผู้บริหารตระหนักในสิทธิ หน้าที่ ของตนเอง” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ข้อ 1 ที่ว่า “ฝ่ายบริหาร มีความสำนึกในความรับผิดชอบในการบริหาร ต่อประชาชนในเขตเทศบาลตำบล”

ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่นาระดับมากทั้งห้าข้อ โดย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ข้อ 2 ที่ว่า “มีการรณรงค์ให้ประชาชนประหยัดทรัพยากรธรรมชาติ และยึดแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง” รองลงมาได้แก่ ข้อ 5 ที่ว่า “การบริหารงานของ เทศบาลตำบลมีประสิทธิภาพความ รวดเร็ว และคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมของชุมชน/หมู่บ้าน” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ข้อ 4 ที่ว่า “การใช้งบประมาณมีความคุ้มค่า เมื่อเปรียบเทียบกับ ผลประโยชน์ที่ชุมชน/หมู่บ้านจะได้รับ”

5.1.3 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ของบุคลากรที่มี เพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 1 จากสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร แตกต่างกัน

ผลการวิจัย พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2 จากสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร แตกต่างกัน

ผลการวิจัย พบว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวมไม่แตกต่างกันไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักความโปร่งใส แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 3 จากสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร แตกต่างกัน

ผลการวิจัย พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกันไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

5.1.4 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร พบว่า บุคลากรได้เสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้งหกด้านลำดับตามความถี่จากสูงไปหาต่ำสามอันดับ คือ

1) ทุกฝ่ายต้องมีการเคารพความคิดเห็นของแต่ละบุคคล ข้อมูลของแต่ละฝ่ายควรที่มีความชัดเจน ถูกต้อง

2) บุคลากรในองค์กรทุกฝ่ายโดยเฉพาะผู้บริหารและข้าราชการประจำ จะต้องมี การศึกษากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อ นำมาปรับใช้กับการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิด ประโยชน์สูงสุด

3) ต้องใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดคุ้มค่าเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมมากที่สุด

5.2 อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัย ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ทั้งหกด้านคือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบและ ด้านหลักความคุ้มค่า มีผลการวิจัยที่น่าสนใจและเห็นควรนำมาอภิปรายผลเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

5.2.1 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับมาก **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** เทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมืองยโสธร ให้ความสำคัญกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยยึดหลักกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการการ ให้เป็นที่ยอมรับของสังคม อันจะทำให้สังคมยินยอมพร้อมใจกันปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับตามไปด้วย ผลการวิจัยประเด็นนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **วิไล สมัญญา** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลสามแวง อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารตามธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลสามแวง อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณารายด้าน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1) ด้านหลักนิติธรรม พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก **ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** การบริหารงานของเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ให้ความสำคัญกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยยึดหลักกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการการ ให้เป็นที่ยอมรับของสังคม อันจะทำให้สังคมยินยอมพร้อมใจกันปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับตามไปด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของ **สมพงษ์ เกษมสิน** มีความเห็นว่า “การบริหาร คือ การใช้ศาสตร์และศิลป์ การนำเอาทรัพยากรการบริหาร (Administrative Resource) มาประกอบกันตามกระบวนการ การบริหาร (Process of Administration) ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ” และเห็นว่าการบริหารมีลักษณะเด่นเป็นสากลอยู่หลายประการ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 2 ที่ว่า “ข้อบัญญัติมีเหตุผลและตรงตามความต้องการของประชาชน” **ที่เป็นเช่นนี้ อภิปรายได้ว่า** เทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ได้มีการปรับปรุงแก้ไข ข้อบัญญัติเป็นประจำทุกปี เพื่อให้สอดรับกับความต้องการของชุมชน นอกจากนี้ทางเทศบาลตำบลยังมีการประชาสัมพันธ์ และชี้แจ้งข้อบัญญัติให้แก่ประชาชนรับทราบอย่างทั่วถึง สอดคล้องกับแนวคิดของ **พรรณี ช.เจนจิต** ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นว่า “ความคิดเห็นเป็นเรื่องของความรู้สึกทั้งที่พอใจ และไม่พอใจ ที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งมีอิทธิพลทำให้แต่ละคนสนองตอบต่อสิ่งเร้าแตกต่างกันออกไป”

ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 1 ที่ว่า “การตราข้อบัญญัติ กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง ข้อบังคับต่างๆมีความทันสมัย เป็นธรรม และยุติธรรม” **ที่**

เป็นเช่นนี้ อภิปรายได้ว่า การตราข้อบัญญัติ กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง ข้อบังคับต่างๆ ทางเทศบาลตำบลไม่สามารถกระทำได้โดยตรง จึงทำให้เกิดความล่าช้าในการปรับปรุงแก้ไข ให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับแนวคิดของ **สงวน สุทธิเลิศอรุณ และคณะ** ให้ความหมายของความคิดเห็นว่า “เป็นการแสดงออกซึ่งวิจารณญาณที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะความคิดเห็นของบุคคลเปลี่ยนแปลงไปตามข้อเท็จจริง ทัศนคติของบุคคล ในขณะที่ทัศนคติแสดงความรู้สึกทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับสิ่งหนึ่ง ความคิดเห็นเป็นการอธิบายเหตุผลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ เพื่อให้ง่ายต่อการเข้าใจ”

2) ด้านหลักคุณธรรม พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก **ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** การบริหารงานของเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ให้ความสำคัญกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้วยความเที่ยงธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นในศีลธรรม และจริยธรรม ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีในสังคม กำหนดกรอบ การบริหารงานตามอำนาจ หน้าที่ให้ถูกต้องทุกขั้นตอน การบริหารงานตามหลักคุณธรรมนับว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก ในองค์การ ถ้าผู้บริหารยึดหลักคุณธรรมในการทำงานจะ สร้างความรักความสามัคคีขึ้นในองค์การ ดังนั้นในการบริหารงานในองค์การในด้านต่างๆ จะต้องมีหลักคุณธรรมและปฏิบัติอย่างเคร่งครัด สอดคล้องกับแนวคิดของ **สุโท เจริญสุข** กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นสภาพความรู้สึกทางด้านจิตใจที่เกิดจากประสบการณ์ และการเรียนรู้ของบุคคล อันเป็นผลให้บุคคลมีความคิดต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะที่ชอบ ไม่ชอบ หรือเฉย ๆ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 2 ที่ว่า “ฝ่ายบริหารมีการยึดมั่นในการบริหารงานทุกด้านที่ถูกต้องเป็นธรรม” **ที่เป็นเช่นนี้ อภิปรายได้ว่า** การบริหารงานตามหลักคุณธรรมนี้ เป็นแนวทางและยึดมั่นในความถูกต้องดีงามให้องค์การยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นตัวอย่างที่ดีมีความซื่อสัตย์ จริงใจและมีระเบียบวินัยเป็นที่พึ่งของประชาชนในพื้นที่บริการได้อย่างแท้จริงเป็นไปตาม เจตนารมณ์ของกฎหมายที่รัฐบาลกระจายอำนาจมายังท้องถิ่นเพื่อบริการประชาชน สอดคล้องกับแนวคิดของ **สงวน สุทธิเลิศอรุณ** กล่าวว่า “การบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง”

ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 1 ที่ว่า “ฝ่ายบริหารมีการยึดมั่นในการบริหารงานทุกด้านที่ถูกต้องเป็นธรรม” **ที่เป็นเช่นนี้ อภิปรายได้ว่า** ผู้บริหารเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักคุณธรรมมีภาวะผู้นำ ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ประชาชน ยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม สอดคล้องกับแนวคิดของ **ศิริวรรณ เสรีรัตน์** ได้ให้ความหมายของ การบริหาร (Administration) หมายถึง “การบริหารงานใดๆ ขององค์การที่ไม่ต้องการกำไร โดยผู้บริหารจะต้องพยายามทุกวิถีทางที่จะทำให้เป้าหมายขององค์การที่วางเอาไว้

บรรลุผลสำเร็จโดยมิได้คำนึงถึงผลตอบแทนที่ตนจะได้รับ คำว่า Administration จึงมักใช้ในองค์การของรัฐบาล หรือหน่วยงานสาธารณะที่ไม่หวังผลกำไร”

3) ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมาก **ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** เทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ให้ความสำคัญกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยมีการจัดระบบงานและข้อมูลข่าวสารเพื่อเปิดเผย ข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณะชน พร้อมที่จะได้รับการตรวจสอบอยู่ตลอดเวลาเพื่อสร้างความโปร่งใส และสร้างความเชื่อถือศรัทธาให้แก่ประชาชน สอดคล้องกับแนวคิดของ **สุรางค์ จันทร์เอม** ให้ความหมายของความคิดเห็นว่า เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการรับรู้ (Perceive) ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งนั้น ไม่ว่าข้อมูลนั้นจะมีหลักฐานอ้างอิงหรือไม่ หรืออาจเห็นด้วยตา ทัศนคติ คือการที่บุคคลมีความรู้สึกทั่ว ๆ ไปต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ส่วนความคิดเห็นคือการอธิบายเหตุผลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 3 ที่ว่า “เทศบาลตำบลมีกระบวนการให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก รวดเร็ว เข้าใจง่าย” **ที่เป็นเช่นนี้ อภิปรายได้ว่า** เทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร มีช่องทางและกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบการใช้งบประมาณ และกำหนดช่องทางในการประชาสัมพันธ์นโยบายหรือเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ารับฟังการประชุม สภาฯ สอดคล้องกับแนวคิดของ **วิทยา ด่านธำรงกูล** กล่าวว่า การบริหาร (Management) ที่บางคนเรียกว่า “การจัดการ” หรือบางครั้งอาจเรียกว่า “การบริหารจัดการ” หมายถึง กระบวนการของการวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การนำการบังคับบัญชาและการควบคุม (Controlling) ควบคุมทรัพยากรต่างๆ ขององค์การเพื่อเป้าหมายที่กำหนดไว้

ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 1 ที่ว่า “การบริหารงานของฝ่ายบริหาร ได้สร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันในการบริหารงานในเทศบาลตำบล” **ที่เป็นเช่นนี้ อภิปรายได้ว่า** เทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร มีช่องทางและกระบวนการให้ประชาชนตรวจความถูกต้องอย่างชัดเจน และปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรให้มีความโปร่งใส มีการจัดระบบงานและข้อมูลข่าวสาร เพื่อเปิดเผยข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณชน สอดคล้องกับแนวคิดของ **ติน ปรัชญพฤทธิ์** กล่าวถึงการบริหารงานทั่วๆ ไปหรือการบริหารราชการซึ่งนิยมใช้คำว่า “Administration” สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักปลัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งร่วมมือกับกองวิชาการและแผนงานกรมการปกครอง สรุปว่า การบริหารงานประกอบด้วยส่วนสำคัญๆ 5 ประการ คือ 1) การวางแผน (Planning) 2)การจัดองค์การ(Organization) 3) การอำนวยการ (Directing) 4) การประสานงาน (Coordination) 5) การควบคุมงาน (Controlling)

4) ด้านหลักความมีส่วนร่วม พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า เทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ให้ ความสำคัญกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้วยการเปิดโอกาสให้ประชาชนรับรู้ เสนอ ความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลงาน เสนอความคิด ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ารับฟังการประชุมสภาฯ เพื่อกำหนด นโยบาย ออกระเบียบและข้อบังคับตำบล สอดคล้องกับแนวคิดของ **จุมพล นิภาเกษม** กล่าวว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยอาศัยพื้นฐานประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้องในการแสดงออก

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 2 ที่ว่า “เทศบาลตำบลได้จัดให้มีการประชาพิจารณ์ในการบริหารงานโครงการต่าง ๆ” **ที่เป็นเช่นนี้ อภิปรายได้ว่า** เทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร เปิดโอกาสให้ประชาชนรับรู้เพื่อเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญและมีส่วนร่วมทุกมิติ เช่น มีส่วนร่วมคิด เสนอความคิดเห็น การทำประชาพิจารณ์ หรือแสดงประชามติ สอดคล้องกับแนวคิดของ **มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช** ได้นิยามคำว่า Management (การจัดการ) ไว้ใน Dictionary of Management ว่า “การจัดการ คือ กระบวนการกิจกรรมหรือการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในอันที่จะเชื่อเชื่อมั่นได้ว่า กิจกรรมต่างๆ ดำเนินไปในแนวทางที่จะบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน้าที่ในอันที่จะสร้างและรักษาไว้ซึ่งสภาวะที่จะเอื้ออำนวยต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ด้วยความพยายามร่วมของกลุ่มบุคคล”

ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 5 ที่ว่า “เทศบาลตำบลได้มีการ ปรับปรุง แก้ไข วิธีการที่จะให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นผ่านทางประชาคมชุมชน” **ที่เป็นเช่นนี้ อภิปรายได้ว่า** เทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร เปิดช่องทางหรือโอกาสให้ประชาชนรับรู้ เสนอความเห็นในการตัดสินใจ ปัญหาสำคัญของประชาชน เช่น การเข้ารับฟังการประชุมสภาฯหรือรับทราบข้อมูลจากเว็บไซต์ เป็นต้น สอดคล้องกับแนวคิดของ **ประทาน คงฤทธิศึกษากร** ให้ความหมายว่า การบริหาร คือ การทำงานให้ บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยมีหลักการดังนี้ 1. ต้องมีองค์กร (Organization) และองค์กรนั้นต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective) อันแน่ชัด 2. ต้องมีคนทำงาน คนซึ่งทำงานนี้จะต้องมีการทำงานร่วมกับคนเป็นส่วนใหญ่ใน การบริหารหรือการทำงาน 3. ต้องมีทรัพยากรในการบริหาร ซึ่งนอกจากคน (Man) แล้วจะต้องมีทรัพยากรอื่นๆที่ สำคัญ ได้แก่ เงิน (Money) วัสดุ (Material) ในการทำงาน 4. ต้องมีการจัดการในการบริหารหรือการทำงาน เพื่อให้การทำงานเป็นไปโดยราบรื่น และวัตถุประสงค์

5) ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก **ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ให้ความสำคัญกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มี

การกำหนดเป้าหมาย และมาตรฐาน โดยการวางกรอบความรับผิดชอบให้มีขอบเขตที่ชัดเจน ครอบคลุมทั้งระบบงาน มีความตั้งใจ และเอาใจใส่ต่อการบริหารงานคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม และประชาชนโดยรวม สอดคล้องกับแนวคิดของ **ภูวดล จันทรศร** ให้ความหมายไว้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีการแสดงออกที่สามารถสังเกตได้และการแสดงความคิดเห็นของบุคคลหนึ่ง บุคคลอื่น ๆ อาจไม่เห็นด้วยก็ได้

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 3 ที่ว่า “เทศบาลตำบลมีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาของประชาชน” **ที่เป็นเช่นนี้ อภิปรายได้ว่า** เทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ผู้บริหารใส่ใจปัญหาของประชาชนและกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาและมีความกล้าหาญ และกล้าได้กล้าเสีย ช่วยให้สามารถแก้ไขปัญหาให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี สอดคล้องกับแนวคิดของ **สมพงษ์ เกษมสิน** มีความเห็นว่า “การบริหาร คือ การใช้ศาสตร์และศิลป์การนำเอาทรัพยากรการบริหาร (Administrative Resource) มาประกอบกันตามกระบวนการ การบริหาร (Process of Administration) ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ” และเห็นว่าการบริหารมีลักษณะเด่นเป็นสากลอยู่หลายประการ

ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 1 ที่ว่า “ฝ่ายบริหาร มีความสำนึกในความรับผิดชอบในการบริหาร ต่อประชาชนในเขตเทศบาลตำบล” **ที่เป็นเช่นนี้ อภิปรายได้ว่า** การปฏิบัติหน้าที่บริการประชาชนถือเป็นภารกิจหลักของการบริหารส่วนท้องถิ่น เนื่องจากรัฐบาลมอบอำนาจให้ท้องถิ่นหรือการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นบริหารงานเพื่อบริการประชาชนภายใต้กฎหมาย และอยู่ในกำกับของรัฐบาล บุคลากรในองค์การต้องรับรู้บทบาท หน้าที่และมีจิตสำนึกในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุตามเป้าหมายองค์การ สอดคล้องกับแนวคิดของ **สถาบันดำรงราชานุภาพ** ได้เสนอกระบวนการบริหาร 7 ขั้นตอนหรือที่เรียกว่า POSDCORB ซึ่งเป็นขั้นตอนพื้นฐานของการศึกษาการบริหาร P : Planning การวางแผน หมายถึง การเตรียมการไว้ล่วงหน้าก่อนการลงมือปฏิบัติจริง O : Organizing การจัดองค์การ หมายถึง การวางโครงสร้างการทำงานภายในองค์การเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ S : Staffing การจัดบุคคลเข้าทำงาน หมายถึง การจัดบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ให้รับผิดชอบงานในตำแหน่ง เช่น ภารกิจที่เกี่ยวกับบุคลากรทั้งหมดในเรื่องเกี่ยวกับการสรรหา การฝึกอบรม ตลอดจนการสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่ดี D : Directing การอำนวยการ หมายถึง กิจกรรมที่เป็นภารหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องทำ การตัดสินใจ สั่งการ ออกคำสั่ง และควบคุมการทำงาน CO : Coordinating การประสานงาน หมายถึง ภาระหน้าที่ในการเชื่อมโยงส่วนต่างๆ ของงบานเข้าด้วยกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ พยายามสร้างระบบการติดต่อสื่อสารการสร้างกลุ่มงาน R : Reporting การรายงานผลการปฏิบัติงาน หมายถึง การรายงานถึงสภาพการปฏิบัติงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ เป็นการแสดงถึงข้อเท็จจริง ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตลอดจนการ

ชี้แจง หรือประชาสัมพันธ์ผลการปฏิบัติงานของหน่วยงาน B : Budgeting การงบประมาณ หมายถึง การศึกษาถึงการใช้จ่ายเงินในการบริหารงาน ซึ่งมีขั้นตอนตั้งแต่การจัดเตรียม การอนุมัติ และการบริหารงบประมาณ ตลอดถึงการวางแผนการคลัง การทำบัญชีและการควบคุม เพื่อให้มีการใช้จ่ายเงินตรงตามเป้าหมายของการบริหารที่กำหนดไว้

6) ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล เทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก **ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ให้ความสำคัญกับ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มีการเพิ่มความสามารถในการบริหารงานเพิ่มผลผลิตของ งานในทางบวกให้เกิดความคุ้มค่ากับต้นทุน และประโยชน์ที่ได้รับ และการประหยัดทรัพยากร อย่างให้เกิดประโยชน์สูงสุด รณรงค์ให้ประชาชนประหยัดทรัพยากรยึดแนวพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียง ใช้งบประมาณแผ่นดินอย่างคุ้มค่า และจัดสรรตำแหน่งบุคลากรอย่าง เหมาะสมสามารถปฏิบัติหน้าที่มีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ **ประภาเพ็ญ สุวรรณ** ได้ให้คำจำกัดความของความคิดเห็นว่า “เป็นการแสดงออกทางด้านทัศนคติอย่างหนึ่ง” การแสดงความคิดเห็นมักจะมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบและเป็นส่วนที่พร้อมจะมีปฏิกิริยาเฉพาะอย่างต่อสถานการณ์ภายนอก

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ได้แก่ ข้อ 2 ที่ว่า “มีการรณรงค์ให้ประชาชนประหยัดทรัพยากรธรรมชาติ และยึดแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง” **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** เทศบาลตำบลได้มีการสร้างจิตสำนึกให้บุคลากรตระหนักถึงสิทธิ และหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายหรือตามกฎหมาย และฝ่ายบริหารมีความกล้าหาญที่จะให้คุณให้โทษต่อบุคลากรในองค์กรเพื่อสร้างความชอบธรรมในการบริหารงาน นอกจากนี้เทศบาลตำบลยังคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมของชุมชน/หมู่บ้าน สอดคล้องกับแนวคิดของ **สมยศ นาวีการ** กล่าวว่า กระบวนการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นและใช้บุคคลอื่นเพื่อความสำเร็จของเป้าหมายขององค์การ จะต้องมีองค์ประกอบของการบริหาร ซึ่งประกอบด้วย 1) การวางแผนและควบคุม 2) การจัดองค์การ 3) การจัดหาบุคคลและฝึกอบรม 4) การจัดการความขัดแย้ง

ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 4 ที่ว่า “การใช้งบประมาณมีความคุ้มค่า เมื่อเปรียบเทียบกับ ผลประโยชน์ที่ชุมชน/หมู่บ้านจะได้รับ” **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** การบริหารงานด้วยหลักความคุ้มค่าเป็นสิ่งที่สำคัญมาก องค์การสามารถบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม รักษาทรัพยากรที่มีอยู่อย่างสมบูรณ์ตลอดจนการรณรงค์ให้ประชาชนในเขตบริการใช้ของอย่างคุ้มค่า สอดคล้องกับแนวคิดของ **วิทยา ด่านธำรงกูล** กล่าวว่า การบริหาร (Management) ที่บางคนเรียกว่า “การจัดการ” หรือบางครั้งอาจเรียกว่า “การบริหารจัดการ” หมายถึง กระบวนการของการวางแผน (Planning) การจัดองค์การ

(Organizing) การนำการบังคับบัญชาและการควบคุม (Controlling) ควบคุมทรัพยากรต่างๆ ขององค์การเพื่อเป้าหมายที่กำหนดไว้

5.2.2 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และสถานภาพ ต่างกัน ซึ่งพบประเด็นสำคัญที่ควรแก่การนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1) เพศ พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** บุคลากรเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ให้ความสำคัญกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยไม่ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องเพศ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **รัตน์ติกรณ์ จีนบุตร** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพนสวรรค์จังหวัดนครพนมจำแนกตามปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลด้าน เพศ อายุ อาชีพ และรายได้ต่อเดือนโดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา โดยภาพรวม พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าด้านหลักคุณธรรม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

2) อายุ พบว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกันไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** บุคลากรเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ให้ความสำคัญกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ถึงแม้จะมีอายุต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **รัตน์ติกรณ์ จีนบุตร** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพนสวรรค์จังหวัดนครพนมจำแนกตามปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลด้าน เพศ อายุ อาชีพ และรายได้ต่อเดือนโดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา โดยภาพรวม พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าด้านหลักคุณธรรม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

3) ระดับการศึกษา พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวม และรายด้านไม่

แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** บุคลากรเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ให้ความสำคัญต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ถึงแม้จะมีระดับการศึกษาต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ **จรัสศรี ตันติมณี** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในมุมมองของประชาชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าพญา พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

5.2.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

บุคลากรได้เสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ประเด็นที่มีความถี่สูงที่สุด คือ ทุกฝ่ายต้องมีการเคารพความคิดเห็นของแต่ละบุคคล ข้อมูลของแต่ละฝ่ายควรที่มีความชัดเจน ถูกต้อง **ผลปรากฏเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** เทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ทุกฝ่ายให้ความเคารพต่อความคิดเห็นของบุคลากรในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

5.3 ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะบุคลกรเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ด้าน เพื่อมุ่งให้เกิดประโยชน์สำหรับองค์กร และประชาชนเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร จึงได้นำมาเป็นข้อเสนอแนะดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้งหกด้านอยู่ในระดับมาก ดังนั้น เทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ควรรักษามาตรฐานนี้ไว้ และส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอย่างต่อเนื่องให้อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะด้านหลักความมีส่วนร่วม ควรให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกเพราะมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2) ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ด้านหลักนิติธรรม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “ข้อบัญญัติเทศบาลตำบลมีความชัดเจน เข้าใจง่ายเป็นที่ยอมรับของประชาชนและพร้อมใจกันปฏิบัติตาม” ดังนั้น เทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ควรปรับปรุงแก้ไขโดยการประชาสัมพันธ์

เกี่ยวกับการตราข้อบัญญัติ กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง ข้อบังคับต่างๆ ให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นการแก้ปัญหาได้ตรงจุด ต่อไป

3) ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ด้านหลักคุณธรรม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 1 ที่ว่า “ฝ่ายบริหารมีการยึดมั่นในการบริหารงานทุกด้านที่ถูกต้องเป็นธรรม” ดังนั้น เทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ควรปรับปรุงแก้ไขโดยให้ฝ่ายบริหารที่มีความรู้ความสามารถเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาเข้าร่วมดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างแก่บุคลากรท่านอื่นๆ ในรูปแบบต่างๆ ต่อไป

4) ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ด้านหลักความโปร่งใส ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 1 ที่ว่า “การบริหารงานของฝ่ายบริหาร ได้สร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันในการบริหารงานในองค์การบริหารส่วนตำบล” ดังนั้น เทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ควรปรับปรุงแก้ไขโดยส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลตำบล อย่างต่อเนื่อง เพื่อประโยชน์ของประชาชนต่อไป

5) ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ด้านหลักการมีส่วนร่วม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 5 ที่ว่า “เทศบาลตำบลได้มีการ ปรับปรุง แก้ไข วิธีการที่จะให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นผ่านทางประชาคมชุมชน” ดังนั้น เทศบาลตำบล ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีบทบาทในการปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้ และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

6) ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ด้านหลักความรับผิดชอบ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 1 ที่ว่า “ฝ่ายบริหาร มีความสำนึกในความรับผิดชอบในการบริหาร ต่อประชาชนในเขตเทศบาลตำบล” ดังนั้น เทศบาลตำบล ควรปรับปรุงแก้ไขโดยส่งเสริมให้บุคลากรเอาใจใส่ต่อปัญหาที่เกิดแก่ประชาชนมากยิ่งขึ้น

7) ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ด้านหลักความคุ้มค่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 4 ที่ว่า “การใช้งบประมาณมีความคุ้มค่า เมื่อเปรียบเทียบกับ ผลประโยชน์ที่ชุมชน/หมู่บ้านจะได้รับ” ดังนั้น เทศบาลตำบล ควรปรับปรุงแก้ไขโดยส่งเสริมให้ประชาชนใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร มีประเด็นสำคัญที่ควรวิจัยต่อไปนี้

1) ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม จึงสมควรให้มีการวิจัยในเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เรื่อง สภาพ ปัญหา และแนวทางแก้ไขหลักการมีส่วนร่วมในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

2) ผลการวิจัย พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ในจำนวนคำถามทั้ง 5 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด จำนวน 1 ข้อ คือ ข้อ 5 ที่ว่า “เทศบาลตำบลได้มีการ ปรับปรุง แก้ไข วิธีการที่จะให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นผ่านทางประชาคมชุมชน” ดังนั้น ควรมีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธรต่อไป

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

1) หนังสือทั่วไป

กร ภัทรไพศาลกิจ. (2553). ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลและหลักมนุษย์สัมพันธ์ของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านใหม่ไชยพจน์ อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์. *วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง. (2543). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพมหานคร : รุ่งรัตน์พริ้นติ้ง.

ขวัญใจ สมรรคบุตร. (2524). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ กรป.กลางที่มีต่องานอาสาพัฒนาชนบทของนิสิตนักศึกษา. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*, สาขาพัฒนาสังคม, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จรัสศรี ตันติมณี. (2553). ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในมุมมอง ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตาบลท่าพญา. *วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น*, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

จุมพล นิภาเกษม. (2543). ความคิดเห็นของเกษตกรตำบลต่อการดาเนินโครงการปรับปรุง ระบบแผนและพัฒนาเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *ปริญญานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*, สาขาพัฒนาสังคม, ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.

ไชยวัฒน์ ค้ำชู และคณะ. (2545). *ธรรมาภิบาล การบริหาร การปกครองที่โปร่งใสด้วยจริยธรรม*. กรุงเทพมหานคร : น้ำฝน.

ไชยวุฒิ มนตรีรักษ์. (2547). *สรุปสาระสำคัญพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี*. เลย: สถาบันราชภัฏเลย.

ติน ปรัชญพฤทธิ์. (2537). *รัฐประศาสนศาสตร์เปรียบเทียบ : เครื่องมือในการพัฒนาประเทศ.* พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธีรยุทธ บุญมี.(2546). *พหุนิยม*. กรุงเทพมหานคร. ไทเกอร์ พริ้นติ้ง.

ธีระศักดิ์ อุ่นอารมณ์เลิศ.(2540). การวิเคราะห์ต้นทุนผลตอบแทนการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์. *วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต,* กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิภา เมธาวิชัย. (2543). *การประเมินผลและการสร้างแบบทดสอบ.* กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยครูธนบรีสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์.

บุญชม ศรีสะอาด. (2532). *การวิจัยเบื้องต้น*. มหาสารคาม : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.

ประทาน คงฤทธิศึกษากร. (2540). *การปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2540). *การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.

ปรีดิยาธร เทวกุล. (2549). *ประเทศไทยกับพลวัตการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศ (Thailand Dynamic Capital Mobilization.)*.วารสารตลาดหลักทรัพย์.

ราชบัณฑิตยสถาน.(2531). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน*, พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คพลับลิเคชั่น.

พรนพ พุกกะพันธุ์. (2545). *ภาวะผู้นำและการจูงใจ*. กรุงเทพมหานคร : จามจุรีโปรดักท์.

พรรณี ช.เจนจิต. (2528). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. กรุงเทพมหานคร : ต้นอ้อ.

พิทยา บวรวัฒนา.(2545). *รัฐประศาสนศาสตร์ ทฤษฎี และแนวทางศึกษา (ค.ศ.1887-1970).* พิมพ์ครั้งที่ 10 . กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภูวดล จันทรศร. (2539). ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตร โดยวิธีการใช้เทปบันทึกเสียงผ่านหอกระจายข่าวในจังหวัดนครราชสีมา.*วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*, สาขาพัฒนาสังคม, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2539). *การวิจัยและสถิติทางการศึกษา หน่วยที่ 8-11*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

รัตน์ติกรณ์ จีนบุตร. (2552). *ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม*.

ราชกิจจานุเบกษา. *เล่ม 116 ตอนที่ 63* ง (10 สิงหาคม 2542). ฉบับกฤษฎีกา). หน้า 2.

วิเชียร เกตุสิงห์. (2530). *หลักการสร้างและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย*. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.

วิทยา ด่านธำรงกูล. (2546). *การบริหาร.* กรุงเทพมหานคร: เธิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น.

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2548). *การบริหารและการจัดการเทศบาลในยุคปฏิรูปการเมือง*. กรุงเทพมหานคร : บีเจ.เพลท โปรเซสเซอร์.

วิไล สมัญญา. (2553). ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลสามแวง อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์. *วิทยานิพนธ์. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต,*บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2541). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสาร.

สงวน คำรส. (2553). ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลท่าวังผา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน. *วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบิหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท* บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

สงวน สุทธิเลิศอรุณ และคณะ. (2545). *การปรับใช้สมรรถนะในการบริหารทรัพยากรมนุษย์*. สมรรถนะของราชการ : สำนักงานข้าราชการพลเรือน.

สถาบันดำรงราชานุภาพ. (2539). *กองราชการส่วนตำบล กรมการปกครอง. กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับองค์การบริหารส่วนตำบล*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง.

สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน. (2546). *ชุดการเรียนด้วยตนเอง หลักสูตรการบริหารงาน : การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ชุดวิชาที่ 5 การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี*. กรุงเทพมหานคร : อาทิตย์ โพรดักส์กรุ๊ป.

สมชัย วงษ์นายะ,รศ.ดร. และ ทวนทอง เชาวกีรติพงศ์.,รศ.ดร..(2551) *เอกสารประกอบการสอนวิชาการวิจัย*.ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์.

สมพงษ์ เกษมสิน. (2526). *การบริหาร*. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.

สมยศ นาวีการ. (2546). *การบริหาร*. กรุงเทพมหานคร : ประชาอุทิศการพิมพ์จำกัด.

สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์. (2549). *รัฐประศาสนศาสตร์ : แนวคิดและทฤษฎี*. กรุงเทพมหานคร: ธรรกมลการพิมพ์.

สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น. (2546). *การประเมินและจัดลำดับความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล*. กรุงเทพมหานคร : มปท..

สุชา จันทร์เอม. (2542). *จิตวิทยาสังคม.* กรุงเทพมหานคร : แพร่พิทยา.

สุทัศนา สุทธิกุลสมบัติ. (2549). *ธรรมาภิบาล (Good Governance) คืออะไร เผยแพร่โดยคณะทำงานย่อยด้านการบริหารจัดการความรู้ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม*.

สุโท เจริญสุข. (2525). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร : แพร่วิทยา.

สุภัทรมาศ จริยเวชช์วัฒนา. (2547). การบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาเทศบาลตาบลบ้านฉาง.*วิทยานิพนธ์ ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ*, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.

สุรางค์ จันทร์เอม. (2520). *จิตวิทยาวัยรุ่น.* กรุงเทพมหานคร : แพร่พิทยา.

เสกสรร วัฒนพงษ์. (2542). ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการประสานงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจทางหลวงกับเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธรในเขตพื้นที่ทางหลวงหมายเลข 34 (บางนา - บางประกง). *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อรพินท์ สพโชคชัย. (2547). *การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี: แนวคิดและประสบการณ์ ในภาคราชการไทย,*(เสนอในการประชุมทางวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์แห่งชาติ ครั้งที่ 5.

อุดม มุ่งเกษม. (2545). *Governance กับการพัฒนาข้าราชการ*. กรุงเทพมหานคร : ไอเดียสแควร์.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

1. ดร.ไพรัช พื้นชมภู

   การศึกษา : Ph.D. (Political Science)

   ตำแหน่ง : อาจารย์ประจำ และประธานหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

2. ดร.ประพิศ โบราณมูล

   การศึกษา : ปร.ด. (วัฒนธรรมศาสตร์)

   ตำแหน่ง : เจ้าหน้าที่งานสารบรรณ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

3. นางสาวจุรี สายจันเจียม

   การศึกษา : ศน.ม. (รัฐศาสตร์การปกครอง)

   ตำแหน่ง : อาจารย์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

ภาคผนวก ง

แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

.....

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อสอบถามความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้รับเลือกเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม กรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง และตอบให้ครบทุกข้อ เนื่องเพราะคำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัย เพื่อนำผลที่ได้มาใช้ในการส่งเสริมความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ให้เกิดผลมากยิ่งขึ้น

ธนวิน ไศลบาท
นักศึกษาปริญญาโท สาขารัฐศาสตร์การปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ตามความเป็นจริง

1. เพศ

    ☐ 1. หญิง

    ☐ 2. ชาย

2. อายุ

    ☐ 1. 20-30 ปี

    ☐ 2. 31-40 ปี

    ☐ 3. 41-50 ปี

    ☐ 3. 51 ปี ขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

    ☐ 1. ไม่เกินอนุปริญญา/ปวส.หรือเทียบเท่า

    ☐ 2. ปริญญาตรี

    ☐ 3. ปริญญาโทขึ้นไป

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

คำชี้แจงโปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ลงในช่องที่ตรงกับระดับความเป็นจริงตามความคิดเห็นของท่าน

ข้อที่	ข้อความคำถาม	ระดับการบริหาร				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	1. ด้านหลักนิติธรรม					
1	การตราข้อบัญญัติ กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง ข้อบังคับต่างๆมีความทันสมัย เป็นธรรม และยุติธรรมมากน้อยเพียงใด					
2	ข้อบัญญัติมีเหตุผล และตรงตามความต้องการของประชาชนมากน้อยเพียงใด					
3	ข้อบัญญัติเทศบาลตำบลมีความชัดเจน เข้าใจง่ายเป็นที่ยอมรับของประชาชนและพร้อมใจกันปฏิบัติตามมากน้อยเพียงใด					
4	ฝ่ายบริหาร สามารถบริหารงบประมาณตามข้อบัญญัติได้ภายในรอบปีงบประมาณมากน้อยเพียงใด					
5	ข้อบัญญัติของเทศบาลตำบลในแต่ละปีงบประมาณ มีการปรับปรุงแก้ไขให้เข้าใจง่ายและมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่แก่ประชาชนมากน้อยเพียงใด					
	2. ด้านหลักคุณธรรม					
6	ฝ่ายบริหารมีการยึดมั่นในการบริหารงานทุกด้านที่ถูกต้องเป็นธรรม มากน้อยเพียงใด					
7	ฝ่ายบริหารมีการยึดมั่นในการบริหารงานทุกด้านที่ถูกต้องเป็นธรรม มากน้อยเพียงใด					
8	ฝ่ายบริหารมี ศีลธรรม จริยธรรม อันดีงามมากน้อยเพียงใด					

ข้อที่	ข้อความคำถาม	ระดับการบริหาร				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
9	ฝ่ายบริหาร มีการใช้อำนาจการบริหารตามที่กฎหมายกำหนดมากน้อยเพียงใด					
10	ฝ่ายบริหาร ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาและประชาชนมากน้อยเพียงใด					
11	**3. ด้านหลักความโปร่งใส** การบริหารงานของฝ่ายบริหาร ได้สร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันในการบริหารงานในการบริหารงานของฝ่ายบริหาร ได้สร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันในการบริหารงานในเทศบาลตำบลมากน้อยเพียงใด					
12	เทศบาลตำบลได้มีการปรับปรุงระบบการทำงานในเทศบาลตำบลให้มีความโปร่งใสมากน้อยเพียงใด					
13	เทศบาลตำบลมีกระบวนการให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก รวดเร็ว เข้าใจง่ายมากน้อยเพียงใด					
14	เทศบาลตำบลมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องของการใช้งบประมาณได้มากน้อยเพียงใด					
15	ฝ่ายบริหาร มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่การปฏิบัติงานแก่ประชาชนมากน้อยเพียงใด					
16	**4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม** มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลตำบลมากน้อยเพียงใด					
17	เทศบาลตำบลได้จัดให้มีการประชาพิจารณ์ในการบริหารงานโครงการต่าง ๆมากน้อยเพียงใด					
18	เทศบาลตำบลมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมสังเกตการณ์ในการประชุมของฝ่ายบริหารมากน้อย					

ข้อที่	ข้อความคำถาม	ระดับการบริหาร				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	เพียงใด					
19	มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประชาพิจารณ์การกำหนดนโยบาย ตรวจสอบความถูกต้องของการใช้งบประมาณของเทศบาลตำบลมากน้อยเพียงใด					
20	เทศบาลตำบลได้มีการ ปรับปรุง แก้ไข วิธีการที่จะให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นผ่านทางประชาคมชุมชนมากน้อยเพียงใด					
21	**5. ด้านหลักความรับผิดชอบ** ฝ่ายบริหาร มีความสำนึกในความรับผิดชอบในการบริหาร ต่อประชาชนในเขตเทศบาลตำบลมากน้อยเพียงใด					
22	เทศบาลตำบลมีความเอาใส่ใจต่อปัญหาของประชาชนมากน้อยเพียงใด					
23	เทศบาลตำบลมีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาของประชาชนมากน้อยเพียงใด					
24	ผู้บริหารตระหนักในสิทธิ หน้าที่ ของตนเอง					
25	ฝ่ายบริหารมีความกล้าที่จะยอมรับผลดีและผลเสียที่เกิดจากการกระทำของตนมากน้อยเพียงใด					
26	**6. ด้านหลักความคุ้มค่า** ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน/หมู่บ้านมากน้อยเพียงใด					
27	มีการรณรงค์ให้ประชาชนประหยัดทรัพยากรธรรมชาติและยึดแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง มากน้อยเพียงใด					

ข้อที่	ข้อความคำถาม	ระดับการบริหาร				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
28	การจัดสรรตำแหน่งบุคลากรมีความเหมาะสมและ และความชำนาญเฉพาะด้านในการปฏิบัติหน้าที่มากน้อยเพียงใด					
29	การใช้งบประมาณมีความคุ้มค่า เมื่อเปรียบเทียบกับผลประโยชน์ที่ชุมชน/หมู่บ้านจะได้รับมากน้อยเพียงใด					
30	การบริหารงานของ เทศบาลตำบลมีประสิทธิภาพความรวดเร็ว และคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมของชุมชน/หมู่บ้านมากน้อยเพียงใด					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอเกี่ยวกับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

คำชี้แจง ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่จะก่อให้เกิดการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลที่มีประสิทธิภาพ

1. ด้านหลักนิติธรรม

.....

.....

2. ด้านหลักคุณธรรม

.....

.....

3. ด้านหลักความโปร่งใส

.....

.....

4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม

.....

.....

5. ด้านหลักความรับผิดชอบ

.....

.....

6. ด้านหลักความคุ้มค่า

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ตอบแบบสอบถามครบทุกข้อ

ภาคผนวก จ
แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1	0.68	16	0.75
2	0.61	17	0.73
3	0.68	18	0.52
4	0.72	19	0.58
5	0.61	20	0.63
6	0.49	21	0.56
7	0.67	22	0.56
8	0.71	23	0.58
9	0.61	24	0.72
10	0.61	25	0.64
11	0.57	26	0.72
12	0.66	27	0.65
13	0.61	28	0.74
14	0.70	29	0.61
15	0.60	30	0.65

ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.86

ภาคผนวก ฉ
การตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย

การตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรื่อง“ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร”

ขอความกรุณาผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item Objective Congruence Index = IOC) และช่วยพิจารณาให้ครบทุกข้อด้วย ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ข้อที่	ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร	ค่า IOCของผู้เชี่ยวชาญ				
		-1	0	1	ค่า	แปลผล
1	**1. ด้านหลักนิติธรรม** การตราข้อบัญญัติ กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง ข้อบังคับต่างๆมีความทันสมัย เป็นธรรม และยุติธรรมมากน้อยเพียงใด	1	1	0	0.67	สอดคล้อง
2	ข้อบัญญัติมีเหตุผล และตรงตามความต้องการของประชาชนมากน้อยเพียงใด	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
3	ข้อบัญญัติเทศบาลตำบลมีความชัดเจน เข้าใจง่ายเป็นที่ยอมรับของประชาชนและพร้อมใจกันปฏิบัติตามมากน้อยเพียงใด	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
4	ฝ่ายบริหาร สามารถบริหารงบประมาณตามข้อบัญญัติได้ภายในรอบปีงบประมาณมากน้อยเพียงใด	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
5	ข้อบัญญัติของเทศบาลตำบลในแต่ละปีงบประมาณ มีการปรับปรุงแก้ไขให้เข้าใจง่ายและมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่แก่ประชาชนมากน้อยเพียงใด	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
6	**2. ด้านหลักคุณธรรม** ฝ่ายบริหารมีการยึดมั่นในการบริหารงานทุกด้านที่ถูกต้องเป็นธรรม มากน้อยเพียงใด	0	1	1	0.67	สอดคล้อง
7	ฝ่ายบริหารมีการยึดมั่นในการบริหารงานทุกด้านที่ถูกต้องเป็นธรรม มากน้อยเพียงใด	0	1	1	0.67	สอดคล้อง

ข้อที่	ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร	ค่า IOCของผู้เชี่ยวชาญ				
		-1	0	1	ค่า	แปลผล
8	ฝ่ายบริหารมี ศีลธรรม จริยธรรม อันดีงามมากน้อยเพียงใด	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
9	ฝ่ายบริหาร มีการใช้อำนาจการบริหารตามที่กฎหมายกำหนดมากน้อยเพียงใด	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
10	ฝ่ายบริหาร ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา และประชาชนมากน้อยเพียงใด	0	1	1	0.67	สอดคล้อง
11	**3. ด้านหลักความโปร่งใส** การบริหารงานของฝ่ายบริหาร ได้สร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันในการบริหารงานในองค์การบริหารส่วนตำบลมากน้อยเพียงใด	0	1	1	0.67	สอดคล้อง
12	เทศบาลตำบลได้มีการปรับปรุงระบบการทำงานในเทศบาลตำบลให้มีความโปร่งใสมากน้อยเพียงใด	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
13	เทศบาลตำบลมีกระบวนการให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก รวดเร็ว เข้าใจง่ายมากน้อยเพียงใด	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
14	เทศบาลตำบลมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องของการใช้งบประมาณได้มากน้อยเพียงใด	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
15	ฝ่ายบริหาร มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่การปฏิบัติงานแก่ประชาชนมากน้อยเพียงใด	0	1	1	0.67	สอดคล้อง
16	**4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม** มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลตำบลมากน้อยเพียงใด	0	1	1	0.67	สอดคล้อง
17	เทศบาลตำบลได้จัดให้มีการประชาพิจารณ์ในการบริหารงานโครงการต่าง ๆมากน้อยเพียงใด	1	1	0	0.67	สอดคล้อง

ข้อที่	ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร	ค่า IOCของผู้เชี่ยวชาญ				
		-1	0	1	ค่า	แปลผล
18	เทศบาลตำบลมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมสังเกตการณ์ในการประชุมของฝ่ายบริหารมากน้อยเพียงใด	1	1	0	0.67	สอดคล้อง
19	มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประชาพิจารณ์การกำหนดนโยบาย ตรวจสอบความถูกต้องของการใช้งบประมาณของเทศบาลตำบลมากน้อยเพียงใด	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
20	เทศบาลตำบลได้มีการ ปรับปรุง แก้ไข วิธีการที่จะให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นผ่านทางประชาคมชุมชนมากน้อยเพียงใด	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
21	**5. ด้านหลักความรับผิดชอบ** ฝ่ายบริหาร มีความสำนึกในความรับผิดชอบในการบริหาร ต่อประชาชนในเขตเทศบาลตำบลมากน้อยเพียงใด	0	1	1	0.67	สอดคล้อง
22	เทศบาลตำบลมีความเอาใส่ใจต่อปัญหาของประชาชนมากน้อยเพียงใด	1	0	1	0.67	สอดคล้อง
23	เทศบาลตำบลมีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาของประชาชนมากน้อยเพียงใด	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
24	ผู้บริหารตระหนักในสิทธิ หน้าที่ ของตนเอง	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
25	ฝ่ายบริหารมีความกล้าที่จะยอมรับผลดีและผลเสียที่เกิดจากการกระทำของตนมากน้อยเพียงใด	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
26	**6. ด้านหลักความคุ้มค่า** ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต่อชุมชน/หมู่บ้านมากน้อยเพียงใด	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

ข้อที่	ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร	ค่า IOCของผู้เชี่ยวชาญ				
		-1	0	1	ค่า	แปลผล
27	มีการรณรงค์ให้ประชาชนประหยัดทรัพยากรธรรมชาติ และยึดแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง มากน้อยเพียงใด	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
28	การจัดสรรตำแหน่งบุคลากรมีความเหมาะสมและ และความชำนาญเฉพาะด้านในการปฏิบัติหน้าที่มากน้อยเพียงใด	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
29	การใช้งบประมาณมีความคุ้มค่า เมื่อเปรียบเทียบกับ ผลประโยชน์ที่ชุมชน/หมู่บ้านจะได้รับมากน้อยเพียงใด	1	1	0	0.67	สอดคล้อง
30	การบริหารงานของ เทศบาลตำบลมีประสิทธิภาพความ รวดเร็ว และคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมของชุมชน/หมู่บ้านมากน้อยเพียงใด	0	1	1	0.67	สอดคล้อง

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล : นายธนวิน ไศลบาท

วัน / เดือน /ปีเกิด : 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2524

ที่อยู่ปัจจุบัน : 118 หมู่ 15 ตำบลน้ำคำใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

วุฒิการศึกษา : ศน.บ. รัฐศาสตร์การปกครอง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด